

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TURİZM EĞİTİMİ İLE SPOR BİLİMLERİ EĞİTİMİ LİSANS
ÖĞRENCİLERİNİN SPOR TURİZMİNE YÖNELİK
TUTUMLARININ İNCELENMESİ
(DÜZCE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan

Fatih TURGUT

Danışman

Dr.Öğr.Üyesi Arif GÜNGÖR

AKÇAKOCA

2019

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TURİZM EĞİTİMİ İLE SPOR BİLİMLERİ EĞİTİMİ LİSANS
ÖĞRENCİLERİNİN SPOR TURİZMİNE YÖNELİK
TUTUMLARININ İNCELENMESİ
(DÜZCE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Fatih TURGUT

Danışman
Dr.Öğr.Üyesi Arif GÜNGÖR

AKÇAKOCA

2019

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Turizm Otel İşletmeciliği Anabilim Dalında oy birliği ile YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir

Başkan Doç. Dr. Emrah ÖZKUL

Üye Dr. Öğr. Üyesi Arif GÜNGÖR

Üye Dr. Öğr. Üyesi Nurgül Tezcan KARDAŞ

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

04/02/2019

.....
Doç.Dr. Ali ERTUĞRUL

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu araştırmada turizm eğitimi ve spor bilimleri eğitimi lisans öğrencilerinin spor turizmine yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

Akademik çalışmalarımın yönlendirilmesinde ve bu tezin hazırlanmasında bana desteğinden ve sabrından dolayı değerli Tez Danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Arif Güngör'e, lisans öğrenimimde farklı düşünce sistemiyle ve yol göstericiliğiyle örnek aldığım Doç. Dr. Emrah Özkul'a, yüksek lisans ve lisans hayatım boyunca ve tez çalışmamda öneri, yönlendirme ve kontrol kısımlarında desteğini benden hiç esirgemeyen çok kıymetli hocam, anne yarısı Dr. Öğr. Üyesi Nurgül Tezcan Kardaş'a, düşünce sistemine hayran olduğum değerli Dr. Öğr. Üyesi Reşat Sadık hocama, kaynak konusunda bana çok yardımcı olan Öğr. Üyesi Emrah Öztürk ve Arş. Gör. Dr. Selma Gültekin hocalarıma, yüksek lisans ders döneminde konuk olduğum İşletme Fakültesi hocalarıma ve örnek aldığım Prof. Dr. Alper Ertürk'e, lisans ve yüksek lisansımda bana her konuda yardımcı olan Doç. Dr. Öznur Bozkurt'a, her konuda yanımda olan kardeş ve dost bildiğim Derya Çetinoğlu'na, tez yazım aşamasında beni sürekli motive eden değerli arkadaşlarım Yaşar Adak, Caner Turhan ve Seval Turhan'a, araştırma sırasında anket sorularını yanıtlayarak göstermiş oldukları anlayış ve yardımları nedeniyle Düzce Üniversitesi Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu ve Spor Bilimleri Fakültesi lisans öğrencilerine, üniversite eğitimim boyunca hem maddi hem manevi desteklerini benden esirgemeyen abilerim şaban Turgut, şahin Turgut ve Sefa Turgut'a, yaşama sebebim olan annem Muazzez Turgut ve babam Emin Turgut'a teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Fatih TURGUT

ÖZET

TURİZM EĞİTİMİ İLE SPOR BİLİMLERİ EĞİTİMİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN SPOR TURİZMİNE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ (DÜZCE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

TURGUT, Fatih

**Yüksek Lisans, Turizm ve Otel İşletmeciliği Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Arif GÜNGÖR**

Ocak 2019, 145 sayfa

Turizm ve spor kavramları geçmişten günümüze hiçbir zaman ayrı düşünülmemiştir. Geniş kitleleri ilgilendiren spor faaliyetleri veya kişilerin spor yapmak amacıyla bir yerden başka bir yere seyahat etmesi turizm olayı içinde kabul edilmektedir.

Spor Turizmi, ülkemiz başta olmak üzere tüm dünya ekonomilerine katkıda bulunan önemli bir turizm çeşididir. Ülkemiz bu alandan faydalanmak için yeterli doğal güzelliklere sahiptir. Yapılması gereken en önemli şey ise sahip olduğumuz genç ve dinamik insan gücümüzü doğru kullanarak spor turizminde gelişmiş bir konuma gelmektir. Bu bağlamda spor ve turizm bölümü öğrencilerinin, spor turizmine yönelik tutumlarının gerek sporculara sağladığı kişisel katkı gerekse ülkemize olan ekonomik katkılarına ilişkin bakış açılarının belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmüştür. Böylece bu çalışmada Düzce Üniversitesi'nde turizm eğitimi ve spor bilimleri eğitimi gören lisans öğrencilerinin spor turizmine yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden anket tekniği tercih edilmiştir. Kardaş ve Sadık (2018) tarafından geliştirilen 'Spor Turizmine Yönelik Tutum Ölçeği' gerekli izin alınarak kullanılmış ve öğrencilerin tutumları çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Spor Turizmine Yönelik Tutum Ölçeği; iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde 7 adet demografik soru bulunmakta, ikinci bölümde ise 4 boyutta, 5'li likert ölçekli 14 adet kapalı uçlu ifade yer almaktadır. Organizasyon boyutu 2, kişisel katkı boyutu 5, iş olanağı boyutu 3 ve ekonomik katkı boyutu da 4 ifadeden oluşmaktadır.

Tarama modeli niteliğinde yapılan bu araştırmanın çalışma grubunu turizm eğitimi ve spor bilimleri eğitimi lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma verileri SPSS 22 Paket Programı ile analiz edilmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde; frekans, t testi ve one way anova testi gibi analizlerden yararlanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda Turizm Eğitimi ve Spor Bilimleri Eğitimi öğrencilerinin demografik özellikleri ile spor turizmine yönelik tutum ölçeğinin boyutları arasında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Yapılan çalışmada elde edilen bulgulardan; Turizm Eğitimi ve Spor Bilimleri Eğitimi lisans öğrencilerinin spor turizmine yönelik tutumlarının genel olarak olumlu olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Spor, Spor Turizmi, Düzce Üniversitesi, Öğrencilerin Tutumu

ABSTRACT

**TOURISM EDUCATION SPORTS SCIENCE
EDUCATION UNDERGRADUATE STUDENTS ' EXAMINATION OF
ATTITUDES TOWARDS SPORTS TOURISM
(DUZCE UNIVERSITY)**

TURGUT, Fatih

Master, Department of Tourism and Hotel Management

Thesis Advisor: Dr. Arif GÜNGÖR

January 2019, 145 page

Sport and tourism concepts from the past to the present and are not meant to separate any time. Sports activities or persons of interest to a wide audience of sports in order to go from one place to another in the event of tourism.

Sports tourism, our country's contribution to the world economy, including a major tourist destination. Our country is good enough to take advantage of the natural beauty of this area. The most important thing to be done is a young and dynamic people we have our strength using an advanced position in the right sport tourism. In this context, the Department of sports and tourism, sports tourism attitude towards personal contribution to athletes and the need of our country with regard to the determination of the point of view of economic contribution was felt to be important. Thus, in this study, tourism education and Sport Sciences at the University of Duzce trained undergraduate examination of attitudes towards sports tourism, butc. Quantitative research methods in the study of survey technique. Kay and his faithful (2018) attitude towards the Scale developed by ' Sports Tourism ' has been used by permission required and in terms of students ' attitudes are explored a variety of variables. The Scale Of Attitude Toward Sports Tourism; consists of two parts. The first chapter is written in seven demographic questions, in the second part 4 size, 5 likert scale 14 closed-ended statements. Organization size 2, personal contribution size 5, size 3 and size of economic ability to work admixture 4 consists of the expression.

The nature of the work of this research group made the scan model tourism education and Sport Science of training the undergraduates. Research data have been analyzed with the SPSS Package Program 22. In analyzing the data obtained; frequency, t test and one way anova test analysis. As a result of Tourism Training analyses and demographic characteristics of students with Sports Science Education sports tourism between different attitudes towards scale dimensions holders. From the findings of the survey; Tourism Training and Sport Science Education undergraduate sports attitude towards tourism in General is positive.

Keywords: Tourism, Sports, Sports Tourism, Duzce University, The Attitude Of The Student

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiv
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
1.GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	3
1.2. Alt Problemler.....	3
1.3. Araştırmanın Amacı.....	3
1.4. Araştırmanın Önemi.....	3
1.5. Araştırmanın Sayıtları.....	4
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
1.7. Tanımlar.....	5
İKİNCİ BÖLÜM.....	6
2. LİTERATÜR.....	6
2.1. Turizm Tanımı.....	6
2.2. Turizmin Önemi.....	10
2.3. Turizmin Özellikleri.....	13
2.4. İnsanları Turizme Yönelten Nedenler.....	14
2.4.1. Eğlenme ve Dinlenme.....	15
2.4.2. Dini Nedenler.....	16

2.4.3. Merak	17
2.4.4. İş ve Kongre Seyahatleri.....	17
2.4.5. Sağlık	18
2.4.6. Spor.....	18
2.5. Turizm Çeşitleri ve Türkiye'deki Durumları	19
2.5.1. Ziyaretin Yapıldığı Yere Göre Turizm Çeşitleri.....	19
2.5.1.1. İç Turizm	19
2.5.1.2. Dış Turizm.....	19
2.5.2. Katılımcı Miktarına Göre Turizm Çeşitleri	19
2.5.2.1. Bireysel Turizm.....	19
2.5.2.2. Kitle Turizmi.....	20
2.5.2.3. Grup Turizmi.....	20
2.5.3. Amacına Göre Turizm Çeşitleri.....	20
2.5.3.1. Sağlık Turizmi.....	20
2.5.3.2. Kongre Turizmi	21
2.5.3.3. Yat Turizmi	21
2.5.3.4. Yayla Turizmi	22
2.5.3.5. Av Turizmi	22
2.5.3.6. Mağara Turizmi.....	23
2.5.3.7. Dağcılık Turizmi	24
2.5.3.8. İnanç Turizmi	25
2.5.3.9. Akarsu (Rafting) Turizmi	25
2.5.3.10. Golf Turizmi	26
2.5.3.11. Deniz Turizmi	27
2.5.3.12. Spor Turizmi.....	28
2.6. Spor Kavramı ve Spor İle İlgili Genel Bilgiler	29

2.6.1. Sporun Tanımı.....	29
2.6.2. Sporun Ortaya Çıkışı.....	30
2.6.3. Sporun Tarihi	31
2.6.4. Sporun Sınıflandırılması.....	33
2.6.4.1. Bireysel Sporlar	33
2.6.4.2. Takım Sporları.....	33
2.7. Spor ve Turizm	34
2.7.1. Spor Turizminin Tanımlanması	34
2.7.2. Spor Turizminin Tarihçesi	36
2.7.2.1. Sanayi Devrimi Öncesi Spor Turizmi.....	36
2.7.2.2. Sanayi Döneminde Spor Turizmi.....	37
2.7.2.3. Çağdaş Dönemde Spor Turizmi	38
2.8. Spor Turizmi Çeşitleri ve Türkiye Açısından Değerlendirilmesi .	39
2.8.1. Doğa Sporları	40
2.8.1.1. Doğa Yürüyüşü Sporu	41
2.8.1.2. Atlı Doğa Yürüyüşü	41
2.8.1.3. Dağcılık Sporu	42
2.8.1.4. Bisiklet	43
2.8.1.5. Golf Turizmi	44
2.8.1.6. Av Turizmi	45
2.8.1.7. Yön Bulma (Orienteering).....	45
2.8.1.8. Mağara Turizmi	46
2.8.2. Hava Sporları	47
2.8.2.1. Yamaç Paraşütü	48
2.8.2.2. Yelken Kanat	48
2.8.2.3. Balon.....	49

2.8.2.4. Planör	49
2.8.2.5. Paraşüt.....	50
2.8.3. Kış Sporları.....	50
2.8.3.1. Kayak.....	52
2.8.3.2. Snowboarding	52
2.8.3.3. Buz Pateni.....	53
2.8.4. Su Sporları	53
2.8.4.1. Akarsu (Rafting) Spor.....	54
2.8.4.2. Kürek	55
2.8.4.3. Sualtı Dalış.....	55
2.8.4.4. Yelken	56
2.8.4.5. Su Kayağı.....	57
2.8.4.6. Sörf.....	58
2.8.4.7. Yüzme	58
2.8.5. Futbol Turizmi.....	59
2.8.6. Turnuva ve Salon Sporları	60
2.8.7. Olimpiyat Oyunları	60
2.8.8. Nostalji Spor Turizmi	62
2.9. Spor Turizminin Etkileri	63
2.9.3. Spor Turizminin Ekonomik Etkileri	63
2.9.4. Spor Turizminin Çevresel Etkileri	64
2.9.5. Spor Turizminin Siyasi Etkileri	65
2.9.6. Spor Turizminin Sosyo-Kültürel Etkileri	66
2.10. Dünya’da Spor Turizmi	66
2.11. Türkiye’de Spor Turizmi	68
2.11.1. Türkiye Spor Turizmi İstatistikleri.....	71

2.11.2. Türkiye’de Spor Turizmi İle İlgili Araştırmalar.....	72
2.12. Türkiye’de Turizm Eğitiminin Tarihi	78
2.12.1. Türkiye’de Turizm Eğitimi	79
2.12.2. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi	80
2.13. Türkiye’de Spor Eğitimi	80
2.13.1. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Spor Eğitimi.....	82
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	83
3. ARAşTIRMANIN YÖNTEMİ	83
3.1. Araştırmanın Amacı.....	83
3.2. Araştırma Modeli	83
3.3. Araştırma Evreni ve Örneklem.....	84
3.4. Araştırmanın Veri Toplama Aracı	85
3.5. Güvenilirlik ve Geçerlilik.....	86
3.6. Araştırmada Kullanılan Analiz ve Teknikler	87
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	88
4. ARAşTIRMANIN BULGULARI VE DEğERLENDİRME.....	88
4.1. Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Öğrencilerine Ait Bulgular	88
4.2. Spor Bilimleri Fakóltesi Öğrencilerine Ait Bulgular	103
4.3. Bulgulara İlişkin Genel Sonuçlar	120
BEşİNCİ BÖLÜM	123
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	123
6. KAYNAKÇA	129
7. EKLER.....	142
8. ÖZGEÇMİş.....	144

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Spor Turizmi Çeşitleri	40
Tablo 2. Olimpiyat Oyunlarının Toplam Maliyet- Toplam Kar Durumu	64
Tablo 3. Spor Turizmi Çeşitleri ve Ülkemizde Yaygın Olduğu Bölgeler	69
Tablo 4. Turistlerin Geliş Nedenlerine Göre Dağılımı.....	71
Tablo 5. Türkiye’de Spor Turizmi İle İlgili Araştırmalar	72
Tablo 6. Belirli Evrenler İçin Kabul Edilebilen Örneklem Büyüklükleri	85
Tablo 7. Turizm Bölümü Öğrencilerinin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı	88
Tablo 8. Organizasyon, Kişisel Katkı, İş olanağı ve Ekonomik Katkı Alt Boyutlarının Cinsiyet ve Spor Turizmi Dersi Değişkenlerine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.....	89
Tablo 9. Organizasyon, Kişisel Katkı, İş Olanacağı ve Ekonomik Katkı Alt Boyutlarının Sınıf, Gelir Düzeyi, Yaş ve Bölüm Değişkenlerine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi	90
Tablo 10. Organizasyon Alt Boyutunun Cinsiyet Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.	91
Tablo 11. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Cinsiyet Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.	91
Tablo 12. İş Olanacağı Alt Boyutunun Cinsiyet Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.	92
Tablo 13. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Cinsiyet Değişkenine Göre Aldığı.....	92
Tablo 14. Organizasyon Alt Boyutunun Spor Turizmi Dersini (Konu) Gören ve Görmeyen Öğrenciler Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.	93
Tablo 15. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Spor Turizmi Dersini (Konu) Gören ve Görmeyen Öğrenciler Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.	93
Tablo 16. İş Olanacağı Alt Boyutunun Spor Turizmi Dersini (Konu) Gören ve Görmeyen Öğrenciler Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.	94
Tablo 17. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Spor Turizmi Dersini (Konu) Gören ve Görmeyen Öğrenciler Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.	94
Tablo 18. Organizasyon Alt Boyutunun Sınıf Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	95
Tablo 19. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Sınıf Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	96

Tablo 20. İş Olanığı Alt Boyutunun Sınıf Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	96
Tablo 21. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Sınıf Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	97
Tablo 22. Organizasyon Alt Boyutunun Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	98
Tablo 23. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	98
Tablo 24. İş Olanığı Alt Boyutunun Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	99
Tablo 25. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	99
Tablo 26. Organizasyon Alt Boyutunun Yaş Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	100
Tablo 27. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Yaş Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	101
Tablo 28. İş Olanığı Alt Boyutunun Yaş Değişkenine Göre Aldığı.....	101
Tablo 29. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Yaş Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	102
Tablo 30. Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Cinsiyet, Bölüm, Branş, Yaş, Gelir Düzeyi, Sınıf ve Spor Turizmi Dersi Değişkenleri Frekansları ve	103
Tablo 31. Organizasyon, Kişisel Katkı, İş Olanığı ve Ekonomik Katkı Alt Boyutlarının Cinsiyet, Spor Turizmi Dersi ve Spor Branşı Değişkenlerine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.	104
Tablo 32. Organizasyon, Kişisel Katkı, İş Olanığı Ve Ekonomik Katkı Alt Boyutlarının Sınıf, Gelir Düzeyi, Yaş ve Bölüm Değişkenlerine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	105
Tablo 33. Organizasyon Alt Boyutunun Cinsiyet Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.	106
Tablo 34. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Cinsiyet Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.	106

Tablo 35. İş Olanığı Alt Boyutunun Cinsiyet Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.	107
Tablo 36. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Cinsiyet Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.	107
Tablo 37. Organizasyon Alt Boyutunun Spor Turizmi Alan ve Almayan Öğrenciler Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.	108
Tablo 38. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Spor Turizmi Alan ve Almayan Öğrenciler Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.	108
Tablo 39. İş Olanığı Alt Boyutunun Spor Turizmi Alan ve Almayan Öğrenciler Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.	109
Tablo 40. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Spor Turizmi Alan ve Almayan Öğrenciler Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.	109
Tablo 41. Organizasyon Alt Boyutunun Spor Branşı Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.	110
Tablo 42. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Spor Branşı Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.	110
Tablo 43. İş Olanığı Alt Boyutunun Spor Branşı Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.	111
Tablo 44. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Spor Branşı Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.	111
Tablo 45. Organizasyon Alt Boyutunun Sınıflara Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	112
Tablo 46. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Sınıflara Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	112
Tablo 47. İş Olanığı Alt Boyutunun Sınıflara Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	113
Tablo 48. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Sınıflara Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	113
Tablo 49. Organizasyon Alt Boyutunun Gelir Düzeyine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	114
Tablo 50. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Gelir Düzeyine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	114

Tablo 51. İş Olanağı Alt Boyutunun Gelir Düzeyine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	115
Tablo 52. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Gelir Düzeyine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	115
Tablo 53. Organizasyon Alt Boyutunun Yaş Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	116
Tablo 54. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Yaş Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	116
Tablo 55. İş Olanağı Alt Boyutunun Yaş Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	117
Tablo 56. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Yaş Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	117
Tablo 57. Organizasyon Alt Boyutunun Bölüm Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	118
Tablo 58. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Bölüm Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	118
Tablo 59. İş Olanağı Alt Boyutunun Bölüm Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	119
Tablo 60. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Bölüm Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	119
Tablo 61. Sporcu Öğrencilerin Cinsiyet, Bölüm, Branş, Yaş, Gelir Düzeyi, Sınıf ve Spor Turizmi Dersi Değişkenleri Frekansları ve Yüzdeler Dağılımları	121
Tablo 62. Sporcu Öğrencilerin Cinsiyet, Bölüm, Branş, Yaş, Gelir Düzeyi, Sınıf ve Spor Turizmi Dersi Değişkenleri Madde ve Anlamlılık Düzeyi Ortalamaları	126

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: İnsanları Turizme Yönelten Faktörler	15
Şekil 2. Spor Turizmi Tanımlamaları	28
Şekil 3. Spor Turizmi	35

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD:	Amerika Birleşik Devletleri
AIEST:	Uluslararası Bilimsel Turizm Uzmanları Birliği (International Association of Scientific Tourism Specialists)
WTO:	Dünya Turizm Örgütü (World Tourism Organization)
UNWTO:	Birleşmiş Milletleri Dünya Turizm Örgütü (United Nations World Tourism Organization)
KM:	Kilometre
YY:	Yüzyıl
TDK:	Türk Dil Kurumu
MTA:	Maden Tetkik Arama
UIAA:	Uluslararası Dağcılar Birliği (International Climbing and Mountaineering Federation)
IAGTO:	Uluslararası Golf Tur Operatörleri Birliği (International Union of Golf Tour Operators)
MÖ:	Milattan Önce
MS:	Milattan Sonra
TURSAB:	Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği
THY:	Türk Hava Yolları
THK:	Türk Hava Kurumu
TSK:	Türk Silahlı Kuvvetleri
TKF:	Türkiye Kayak Federasyonu
TKF:	Türkiye Kürek Federasyonu
Bel-Pa:	Ankara Büyükşehir Belediyesi Paten Sarayı
FIFA:	Uluslararası Futbol Federasyonu (Federation International Football Association)
STIC:	Uluslararası Spor Turizmi Konseyi (International Sport Tourism Council)
YÖK:	Yükseköğretim Kurumu
MEB:	Milli Eğitim Bakanlığı
ÖSYM:	Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi
SGM:	Spor Genel Müdürlüğü
STYTÖ:	Spor Turizmine Yönelik Tutum Ölçeği

BİRİNCİ BÖLÜM

1.GİRİŞ

Geçmişten günümüze insanların yaşamında yer edinen turizm ve spor, önemli bir araştırma alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle Sanayi Devrimi'nden sonra insanlığın öneminin ortaya konması, kişilerin statülerinin belirlenmesi ve boş vakitlerinin artmasına bağlı olarak belli gelirlerinin oluşması insanları seyahat etmeye ve sportif faaliyetlere katılmaya yönlendirmiştir (Masterman,2004:8).

Bu kapsamda turizm ve spor alanlarında bazı yapılanmalara gidilmiştir. Turizm işletmeleri açılmış, doğal ve kültürel miras turizme kazandırılarak insanlar seyahat etmeye ve turist olmaya teşvik edilmiştir. Sportif organizasyonların yaygınlaştırılması ve spor alanında ki saha yapılanmaları insanları hem spor seyircisi olmak hem de gezmek, eğlenmek ve dinlenmek amacıyla bir yerden başka bir yere seyahat etmeye teşvik etmiştir (Gibson,1998: 49).

İnsanların çeşitli amaçlarla yaptıkları seyahatler turizm olarak adlandırılmış ve günümüzdeki ülkelerin önemli sektörlerinden biri haline gelmiştir. Turizm, günümüzde özellikle iş sahası oluşturmasıyla ekonomilere can vermektedir. Ulusal ve uluslararası kültürel ve sosyal bağ oluştururken, globalleşen dünyada barışın muhafaza edilmesine olumlu katkı sağlayan en önemli sektörlerden biridir. Dünyadaki ekonomik ve teknolojik gelişmelere paralel olarak turizm hareketlerinde de değişimler olmaktadır. İnsanlar turizm hareketlerine daha fazla önem vermektedirler. Bu doğrultuda artan refah düzeyi ile turizmin ihtiyaç haline geldiği görülmektedir. Son yıllarda turizmin çeşitlendirilmesi kapsamında alternatif turizm çeşitleri ortaya çıkmıştır. Bu yeni alternatif turizm çeşitlerinin amacı yeni turistik ürünler ortaya çıkarma ve turizm destinasyonlarının doğal ve kültürel özelliklerini tanıtmaktır (Güngör ve Turgut,2018:4). Dünya genelinde turizm alanında yaşanan tüm bu gelişmelerin nedeni sadece tatil, dinlenme, eğlenme, kültür yaşatma, din, sağlık ve merak arayışı değil yeni turizm çeşitleri arayışıdır. Bu turizm çeşitlerinden biriside son yıllarda gündemde olan spor turizmidir. Spor ve Turizm kavramları geçmişten günümüze hiçbir zaman ayrı düşünülmemiştir. Nedeni ise geniş kitleleri ilgilendiren

spor faaliyetleri veya kişilerin spor yapmak amacıyla bir yerden başka bir yere gitmesi turizm olayı içinde kabul edilmektedir.

Spor turizmi, bireylerin en az 24 saat süreli konaklama ile seyahatlerinde birincil güdünün spor faaliyetine katılmak olduğu, ikincil güdünün ise gidilen bölgenin ziyaret edildiği turizm çeşididir (Gibson,1998: 48). Spor Turizmi, ülkemiz başta olmak üzere tüm dünya ekonomilerine katkı sağlamaktadır. Ülkemiz bu alanda tüm doğal güzelliklere sahiptir. Yapılması gereken en önemli şey ise ülkemizin sahip olduğu genç ve dinamik insan gücünü doğru kullanarak spor turizminde gelişmiş bir konuma gelmektir.

Turizm ve spor bölümleri öğrencilerinin aldıkları eğitim meslek hayatlarında önemli bir yer tutmaktadır. Bu eğitimi ciddiye alarak kendini geliştiren turizm ve spor bölümü öğrencileri, spor turizmine pozitif ivme kazandırabilmektedir. Nitekim nitelikli öğrenciler kendilerini geliştirmenin yanı sıra başkalarını ve dolayısıyla toplumu da etkilemektedir. Ülkemiz spor turizmi faaliyetlerinin veya sorunlarının, turizm eğitimi veya spor bilimleri eğitimi öğrencileri tarafından algılanış şeklinin ortaya konması yol gösterici nitelikte olabilir. Bu algılama biçimleri bu bölümlerdeki öğrencilerin tutumları ile belirlenebilir. Tutum, psikolojik bir sürecin herhangi bir değer yargısıyla damgalanmış bir nesne veya duruma ilişkin olarak bireyin olumlu mu yoksa olumsuz mu duygusal tepki göstereceğini belirleyen oldukça sürekliliği olan bir hazır olma durumudur (Şerif,1996:112).

Bu araştırmanın birinci bölümünde araştırma hakkında genel bilgiler verilmiştir. Araştırmanın problemi, amacı, önemi, varsayımları ve sınırlılıkları açıklandıktan sonra ikinci bölümde kavramsal olarak literatür analizi yapılmıştır. Literatür analizinde turizm, spor, spor turizmi, Türkiye’de spor turizmi, Türkiye’de turizm eğitimi ve spor bilimleri eğitimi tanımlarına yer verilmiştir. Üçüncü bölümünde ise araştırma yöntemi ve bulgular değerlendirilmiştir. Son olarak araştırma ile ilgili genel değerlendirme yapılmış ve sonuç ortaya koyulmuştur.

1.1. Problem

Turizm eğitimi ve spor bilimleri eğitimi lisans öğrencilerinin spor turizmine yönelik tutumlarının incelenmesi araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.2. Alt Problemler

1. Öğrencilerin spor turizmine yönelik tutumları ne düzeydedir?
2. Turizm ve spor bilimleri öğrencilerinin tutum ölçeğinden (yaş, cinsiyet, bölüm, gelir düzeyi, sınıf, spor turizmi dersi, spor branşı) göre aldıkları puanlar;
  - Organizasyon boyutunda farklı mıdır?
  - Kişisel katkı boyutunda farklı mıdır?
  - İş olanağı boyutunda farklı mıdır?
  - Ekonomik katkı boyutunda farklı mıdır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu tez çalışmasının temel amacı; turizm eğitimi ve spor bilimleri eğitimi lisans öğrencilerinin spor turizmine yönelik tutumlarının incelenmesidir. Öğrenciler açısından spor turizminin nasıl algılandığı araştırmaya değer niteliktedir. Çünkü turizm eğitimi ve spor bilimleri eğitimi alan öğrencilerin cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, gelir düzeyi, öğrenim gördüğü bölümü ve spor turizmi dersi gibi değişkenlere göre spor turizmine yönelik tutumları arasında farkın olup olmadığı ortaya koyulabilecektir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Günümüzde turizm içerisinde spor çeşitli şekillerde karşımıza çıkmaktadır. Öncelikli amacı bir spor faaliyetine katılmak, spor organizasyonunu izlemek veya sportif faaliyetin yerine getirilmesini sağlamak olan kişilerin oluşturduğu hareketlilik spor turizmi olarak değerlendirilirken, turizme katılan bireylerin gittikleri yerlerde

ikincil bir amaçla veya tamamen tesadüfi katıldığı spor faaliyetleri nedeniyle oluşan hareketlilik turizmde spor olarak değerlendirilebilir.

Bacasız sanayi olarak bilinen turizm ve evrensel bir olgu olarak kabul edilen spor, son yıllarda yatırımların en yoğun yapıldığı sektörler olduğu söylenmektedir. Bu iki sektörün ortak buluşma noktası olan spor turizmine önemli bir katkıyı da üniversitelerde turizm eğitimi ve spor bilimleri eğitimi veren bölümlerin sağladığı söylenebilir. Üniversitelerde spor bilimleri lisans öğrencileri ile turizm bölümü lisans öğrencilerinin spor turizmine yönelik tutumları spor ve turizmi alanlarının gelişimi bakımından önemlidir.

Günümüze kadar yapılmış olan spor turizmi araştırmalarına bakıldığında spor ve turizm sektör çalışanlarına ve kamu sektörüne yönelik araştırmalar dikkat çekmektedir. Spor bilimleri lisans öğrencileri ile turizm bölümü lisans öğrencilerinin spor turizmine yönelik tutumlarını belirlenmesine ilişkin Türkiye’de yapılmış olan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle yapılan bu araştırma hem spor turizmi endüstrisine hem de spor turizmi alan yazınına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırma ile öğrencilerin spor turizmine yönelik tutumları belirlenerek, başka araştırmalarla sektör çalışanları ve kamu çalışanları arasında karşılaştırma yapılabilecektir.

1.5. Araştırmanın Sayıtları

Araştırmanın sayıtları belirlenmiştir:

- Araştırmada kullanılan yöntemin uygun olduğu varsayılmıştır.
- Araştırmaya katılan öğrencilerin ölçekte bulunan maddeleri doğru bir şekilde anlayabilecek eğitim düzeyine sahip oldukları varsayılmıştır.
- Araştırma ölçeğinde geçerlilik ve güvenilirliği artırılmaya yönelik olarak, öğrencilerin isim bilgileri istenmemiş ve ölçeğin başlangıcında verilen bilgilerin sadece araştırma amacıyla kullanılacağı belirtilmiştir.
- Spor turizmine yönelik tutum ölçeği araştırmanın amacına uygun bir ölçek olduğu varsayılmıştır

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sınırlılıkları belirlenmiştir:

- Araştırma, Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu ve Düzce Üniversitesi Spor bilimleri Fakültesi tüm lisans öğrencileri ile sınırlıdır.
- Araştırma, 2018-2019 eğitim öğretim yılı ile sınırlıdır.
- Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliği, kullanılan Spor Turizmine Yönelik Tutum Ölçeğinin özellikleri ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Araştırmada kullanılan kavramlar aşağıda verilen anlamlarıyla kullanılmıştır.

Turizm: “24 saatten az kalmamak, sürekli yaşamaya dönüşmemek ve gelir sağlayıcı hiçbir faaliyette bulunmamak koşulu ile bireyin yolculuk veya konaklamalarından ortaya çıkan olay ve ilişkilerin tümüdür” şeklinde tanımlanabilir (Tuyluoğlu,2003:4).

Spor: “Spor, beden eğitilmesindeki etkinlikleri bölümlendirerek branşlaştırmış, yüksek seviyede yapıldığında psikolojik, elastik, teknik kriterlere ihtiyaç duyulan, rekabet edenleri ve kuralları olan bir faaliyettir’ (Aracı,1999:24).

Spor Turizmi: “Bireylerin, spor yapmak ya da spor faaliyetlerini izlemek için turizm hareketlerine katılımlarından ortaya çıkan olaylar ve ilişkilerin tümüdür” şeklinde tanımlanabilir (Hazar, 2007:79).

İKİNCİ BÖLÜM

2. LİTERATÜR

Bu bölümde tezin araştırma alanını ortaya koyabilmek amacıyla turizm ve spor kavramlarının tanımı, önemi, özellikleri ve çeşitlerine ilişkin bilgiler verilmiştir. Spor turizminin tanımı, etkileri ve sınıflandırmasıyla ilgili literatür taraması yapılmıştır.

2.1. Turizm Tanımı

Turizm alanında yapılan araştırmalar ve tanımlamalar, insanların seyahate çıkmaları kadar eski bir geçmişe sahip değildir. Turizm alanına ilişkin yapılan araştırmalar, 19.yy. sonlarına dayanmaktadır. 20.yy.'la geldiğinde ülkeye sosyo-ekonomik açıdan önemli katkıya sahip olduğu anlaşılan turizm, bilimsel araştırmalara da konu olmaya başlamıştır (Küçükaslan,2007:21).

Turizm, kökeni Latince'den gelen bir kelimedir. Latince'de dönme hareketini ifade eden 'tornus' kelimesinden tour (İngilizce ve Fransızca) kelimesi türetilmiştir. Tour kelimesi, 'Hareket edilen noktaya dönmek şartıyla yapılan seyahat' anlamındadır. Turizm kelimesi ise 'tur yapan' anlamına gelen 'tourist ve tour' kelimelerinden meydana gelmiştir (Bayer,1992:3).

Turizm, günümüzde ülkeye yabancı para sağlayan ve istihdam oluşturuca özellikleri olan, ulusal ve uluslararası ekonomiye fayda sağlayan, sosyal ve kültür iletişimini sağlayan ve birleştirici etkisi ile dünya barışının sağlanmasında olumlu katkıları olan sektörlerden biridir. Turizm kelimesi, Latince "Torna" karşılığında kullanılan "Tornus" kelimesinden gelmektedir. Fransızca "dönme" veya "döndürme" anlamına gelen "turne" kelimesi günümüzde kullanılmaktadır. Seyahat kelimesi ise, Fransızca "travail" kelimesinden türemiştir (Toskay,1978:9).

Turizm kavramı geniş, farklı yönleri olan ve karma olaylardan oluşan bir bütündür. Turizm kavramı ile ilgili çok sayıda tanımlama vardır. Turizmin tanımlanmasında hareket noktalarının aynı olmaması, başka bir ifadeyle, konuya

yaklaşım biçimlerinin farklı olması turizmin birçok anlamda tanımlanmasına neden olmuştur (Uzun, 2009:5).

1905 yılında Guyer-Feuler tarafından turizmin ilk tanımlaması yapılmıştır. Gittikçe artan hava değişimi ve dinlenme gereksinimleri, doğa ve sanatla beslenen göz alıcı güzellikleri tanıma isteğine; doğanın insanlara mutluluk verdiği inancına dayanan ve özellikle ticaret ve sanayinin gelişmesi ve ulaşım araçlarının kusursuz hale gelmelerinin bir sonucu olarak ulusların ve toplulukların birbirine yakınlaşmasını sağlayan günümüz çağına özgü bir olay olarak açıklayan Guyer –Feuler, günümüze kadar yapılan tanımlamaların da temelini atmıştır (Kozak vd. 2008:1).

Bu tanımlamadan sonra turizm tanımı üzerine birçok uzman düşünür turizm tanımlaması yapmaya çalışmış fakat Birinci Dünya Savaşı nedeniyle turizm olayının açıklaması duraklamıştır. Devamında turizmin ekonomik katkılarının saptanması ve ticari ve mesleki seyahatlerin turizm olayı olarak kabul görmesi turizm olayını gündemden hiç düşürmemiştir.

2. Dünya Savaşı sırasında Kurt Krapf ve Walter Hunziker çağdaş turizme yönelik ilk tanımlamayı yapmıştır. Yazarlar turizmi sürekli kalmamak koşulu ve gelir sağlamak için hiçbir faaliyette bulunmamak koşuluyla yabancıların seyahatlerinden ve konaklamalarından doğan olay ve ilişkilerin bütünü olarak tanımlamıştır (Hunziker ve Krapf, 1942:53).

Turizmin bir faaliyet olarak günümüzde en çok kabul gören tanımlarından birisi 1963 tarihli Birleşmiş Milletler'in “24 saatten az kalmamak, sürekli yaşamaya dönüşmemek ve gelir sağlayıcı hiçbir faaliyette bulunmamak koşulu ile bireyin yolculuk veya konaklamalarından ortaya çıkan olay ve ilişkilerin tümüdür” şeklindeki tanımıdır (Tuyluoğlu, 2003:4).

Bu tanımdan sonra “turizm” kavramı, 1981 yılında AIEST tarafından yeniden düzenlenmiştir. Bu düzenlemede turizm; insanların devamlı ikamet ettikleri, çalıştıkları ve her zamanki olağan ihtiyaçlarını karşıladıkları yerlerin dışına seyahatleri ve buralardaki, genellikle turizm işletmelerinin ürettiği mal ve hizmetleri talep ederek,

geçici konaklamalarından doğan olaylar ve ilişkiler bütünü şeklinde tanımlanmıştır (McIntosh ve Goeldner, 1980:6)

Bu tanıma göre turizm olayının olması aşağıdaki ölçütlere bağlıdır.

- Seyahatin devamlı bulunan yerler dışında ve günlük gereksinimlerin karşılandığı yerler dışında yapılması
- Turizm işletmelerinde üretilen mal ve hizmetlerin kullanılması
- Konaklamanın yerleşme değil, geçici olması
- Hiçbir gelir elde etme amacının olmaması (McIntosh ve Goeldner, 1980:6)

Dünya Turizm Örgütü'nün tanımına göre turizm; insanların tatil, eğlence, iş ve çeşitli diğer amaçlarla, sürekli yaşadıkları olağan yerlerinin dışındaki yerlere, gelir elde etmeye yönelik faaliyetlere bağlı kalmaksızın ve bir yıldan fazla olmayacak şekilde seyahat etmelerinden ve konaklamalarından ortaya çıkan etkinliklerdir (Çuhadar, 2006:9).

TDK turizmi “Bir ülkeye veya bir bölgeye turist çekmek amacıyla alınan ekonomik, teknik ve kültürel önlemlerin, yapılan çalışmaların tümü” şeklinde tanımlamaktadır (TDK, 2018).

Turizm kavramları sözlüğünde turizm, “asıl yaşadığı yerin dışındaki farklı bir yere eğlenme, tatil, kültür, arkadaş veya akraba ziyareti, spor yapma, konferans, görev, eğitim, sağlık, transit geçiş vb. amaçlarla seyahat etmenin ortaya çıkardığı olayların tümü” olarak tanımlanmaktadır (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1999:233).

Turizmin açıklanmasına birçok faktör etkili olmaktadır. Bunların en başında konaklama, seyahat ve zaman gelmektedir. Okumuş (2008:44); turizmin konaklama faktörüne dikkat çekerek, “gelir elde etme amacı olmaksızın, gidilen yerde kalıcı olmamak, mal ve hizmet tüketmek ve konaklamaları sonucunda oluşan durumların tümü” olarak tanımlamıştır.

Kozak (2012:6) ise, turizm tanımlanmasında seyahat unsurunun önemli bir yer tuttuğunu söylemiştir. Ancak, insanların yaptığı bütün seyahatleri bir turizm olayı olarak görmek uygun değildir. Hangi seyahatlerin turizm olarak kabul edileceğini çoğunlukla seyahatin amacı göz önüne alınarak karar verilebilir. Örneğin çok kısa süren seyahatler, amacı ile birlikte değerlendirildiğinde, turizm olayı yaratabilirken, aksine uzun süren seyahatler turizm olayı olarak değerlendirilmeyebilir. Ayrıca, uzaklık sınırına göre de turizm kavramına farklı yaklaşımlar söz konusu olmaktadır. Örneğin, Kanada’da bir faaliyetin turizm sektörü içinde yer alıp almadığının belirlenmesinde, kişinin bulunduğu merkezden 80 km uzaklığa seyahat etmesi ölçütü dikkate alınmaktadır. ABD’de ise, bu sınır kuruluşlara göre değişiklik gösterdiği için 50 mil (80 km) ile 80 mil (128 km) arasında değişmektedir. Bu yaklaşımlarda belirtilen uzaklık sınırının altında bir merkeze seyahat eden ve birkaç gün konaklama yapan bir kimsenin turizm olayı açısından durumunun ortaya koyulmasında zorluklarla karşılaşmaktadır.

UNWTO turizmin zaman faktörünü öne çıkararak; "Toplumda var olan bireylerin buldukları yerin dışına seyahat etmeleri, bu seyahatin en az 24 saatten az ve bir seneden fazla olmamak şartı ile çeşitli nedenlerden dolayı gerçekleştirdikleri faaliyetler bütünüdür" şeklinde tanımlamaktadır (Kahraman, 2016:176).

Turizm tanımlarından hareketle özetlemek gerekirse turizm geçmişte insanların aslında yaptığı fakat anlamını bilmediği ve günümüzde insanların hava değişikliği yapma amacıyla bir yerden başka bir yere geçici olarak seyahat ettiği ve dinlenme, eğlenme ve spor gibi gereksinimlerini karşıladığı, bir şeyler satmadığı fakat satın aldığı ve konaklama- yiyecek içecek gibi işletmeleri kullandığı gerçek bir olaydır. Daha önemlisi sosyalleştiği ve yeni kültürleri tanıma fırsatı bulduğu toplumsal barışın sağlandığı çok anlamlı ve zevkli bir ortamı kapsamaktadır. Turizm bu nedenle tüm dünya için önemli bir harekettir.

2.2. Turizmin Önemi

Günümüzde meydana gelen sosyal, ekonomik, kültürel, ruhsal ve çevresel gelişmeler ve değişmeler, insan ihtiyaçları ve alışkanlıklarını etkilemiştir. Bunun sonucunda ulusal ve uluslararası düzeyde turizm hareketi ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda turizm hareketi günümüzde ulaştığı boyutlar esas alınarak bakıldığında, sanayi, tekstil ve ticaret gibi önemli bir sürdürülebilir sektör haline geldiği söylenmektedir. Sosyal ve kültürel hayatı olumlu yönde etkilemiş ve çevreyi koruyarak bir anlam kazanmıştır. Sürdürülebilir sektörlerin başında gelen turizm, ulusal ve uluslararası yatırımların yapıldığı, iş hacmini geliştiren, gelir sağlayan, döviz ve istihdam oluşturan büyük bir saha olduğu söylenebilir.

Bu doğrultuda turizm sektörüne ilişkin ulusal ilgi artmış, turizmden beklentileri olan ülkeler bu turizmin geliştirilmesi için çalışmalara başlamıştır ve ekonomik anlamda önem kazanmıştır. Turizmin özellikle gelişmekte olan ülkelerin ödemeler dengesine yaptığı olumlu katkı, turizmin ulusal ekonomik yararların en büyük göstergesidir. Diğer yandan uluslararası turizm gelirleri, dünyadaki ticari ilişkiler kapsamında dalgalanan, mal ve hizmet gelirleri içinde en önemlileridir. Uluslararası turizm gelirlerinin artış göstermesi ülkelerin refah düzeyi ve harcama eğilimlerine olumlu etki yapmaktadır. Ayrıca ileri gelişmiş ülkelerde tatil sürelerinin uzaması, boş zamanın artması, ulaşımın kolaylaşması, paket turların ortaya çıkması ve farklı ülkeleri ve kültürleri tanıma merakı gibi faktörler turizmin hareketlenmesini ve gelirlerin artmasında etkili olmuştur (Usta,2009:2).

Turizmin bu şekilde ulusal ve uluslararası gelişim göstermesi, ülkeleri bu sektöre yöneltmiştir. Bazı ülkeler için kalkınma sektörü halini almış bazılarında ise ana sektör haline gelmiştir. Özellikle zengin doğal kaynaklara ve kültürel değerlere sahip olan ülkeler, ekonomik, sosyal ve kültürel olarak kalkınmak için bu kaynakları ve değerleri turizme yönelik kullanmaktadırlar. Genel olarak turizmin işlevleri hangi alanlarda turizmin önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda ülkeler açısından turizmin oluşmasında işlevleri büyük öneme sahiptir. Turizmin işlevleri şunlardır;

- Ekonomik
- Sosyal
- Politik
- Kültürel
- Sağlık
- Finansal
- Çevreyi koruma (Ekin Yayınları, 2018).

Ekonomik; Turizm ülkelerin ekonomik kalkınmasında önemli bir sektördür. Bunun nedenleri; yerli turist çeken bölgeler için gelir kaynağı, yabancı turist çeken bölgeler için döviz girdisi sağlamaktadır. İhracata katkı sağlamaktadır. Aynı zamanda deniz kum güneş mağara gibi doğal varlıklara döviz getirici nitelik kazandırmaktadır. Başka sektörlerden mal alımı yaparak diğer sektörler de ekonomik katkı sağlamaktadır. Kullanılmayan bölgelerin (dağ yayla) turizme kazandırılarak iş alanı oluşturmaktadır. Diğer yandan konaklama, yiyecek-içecek ve seyahat alanlarında milyonlarca kişiye doğrudan istihdam alanı oluşturduğu ifade edilmektedir.

UNWTO (UNWTO,2017) raporuna göre 2006 yılında dünyada 842 milyon kişi seyahat ederken, buna paralel olarak dünyada 735 milyar dolar gelir oluşturmuştur. UNWTO tarafından 10 yıl sonra yayımlanan 2016 World Tourism Highlights göre, dünyada 2017 yılında 1 milyar 235 milyon dolar gelir oluşturmuştur. UNWTO'a göre 2020 yılında 1 milyar 602 milyon kişinin turist olacağı ve 2 trilyon dolarlık gelirin oluşacağı tahmin edilmektedir.

Sosyal; turizm, kişilerin gittikleri bölgelerde insanlarla olan ilişkilerinde etkilidir. Aynı ülke insanları arasında dostluk bağları oluşur ve milli birliğin sağlanmasına katkı sağlar. Farklı ülke insanları arasında dostluk bağları oluşturarak dünya barışına katkı sağlamaktadır (Hazar, 2007:46)

Politik; ülke insanları arasında oluşan dostluk bağları, ilgili ülkelerin ilişkilerini de olumlu etkilemektedir. Ülke yöneticileri dış politikada iş birliği sağlamaya yönelik ilişkiler kurarak turizme olumlu katkı sağlayabilir.

Günümüzde turizm, uluslararası barış ve dostluğun temel ögesi ve başlıca faktörlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Ayrıca, ülke insanlarının, turizm sayesinde başka bölge insanları ile tanışması ve kaynaşması barışın sağlanmasına dolayısıyla dostluk ilişkileri içinde bir arada yaşama kültürünün kazanılmasına vesile olmaktadır (Usta, 2014:82).

Kültürel; turizm kültür taşıyıcısı olarak, bireyler arasında kültürel bağları kuvvetlendirmektedir. Öğrenme, görme, kendini yetiştirme, bilgilenme isteği gibi konularda kültürel turizmin önemi hissedilmektedir. Bir amacı olmadan dolaşmanın yerini, daha bilinçli şekilde kültür seyahatlerinin alması bunu açıkçası desteklemektedir. Diğer yandan turistlerin gittikleri yerlerin kültürünü benimsemeleri ya da etkilemeleri kültür turizminin en önemli kazanımı olabilmektedir.

Sağlık; yoğun iş ortamından kurtulmak ve boş zaman değerlendirmek amacı ile turizmden bedensel ve zihinsel anlamda olumlu etkilenmektedir. Bu nedenle turizm, sağlık politikalarında önemli bir yer aldığı söylenebilir.

Günümüzde günlük yaşantının yoğunluğu, özellikle endüstri ve ticaret ortamında ve metropollerde çalışan insanları oldukça yormaktadır. Sürekli çalışma ortamında kalan insanlar doğal ve çekici varlıklardan uzak kalmaktadırlar. İnsanların psikolojik açıdan güçlenmesinde ve bedensel olarak dinlenmesinde şifalı sular, kaplıcalar, spor etkinlikleri ve doğal güzellikler faydalı olmaktadır. Bu nedenle dinlenmek ve tedavi olabilmek amacıyla insanlar sağlık veren yerlere seyahat etmektedirler. Turizmin sağlık açısından önemini sağlıklı bir bedene sahip olabilmek için yapılan seyahatler ortaya koymaktadır (Usta, 2014:77).

Finansal; tüm ekonomik faaliyetlerden olduğu gibi devletin turizm işletmelerinden de vergi almaktadır. Turizm bu anlamda kamuya önemli bir girdi sağlamaktadır. Bu vergiler kamunun mali olarak güçlenmesine ve devlet

yöneticilerinin turizm ve halkın refah seviyesinin yükselmesi için yapacağı harcamaların artmasına imkan sağladığı şeklinde ifade edilebilir.

Çevreyi Koruma; doğal, kültürel ve insan tarafından ortaya çıkan tüm kaynaklar bir ülkenin turizm ürünlerini oluşturmaktadır. Bu ürünlerin fiyatlandırılması imkansız olduğu gibi yeniden oluşturulması da imkansızdır. Eğer turizm hareketleri çevre üzerinde tahribe yol açarsa, turizmin kendisini de tehlikeye atar. Turizm bu ürünlere bir nitelik kazandırırsa kendi geleceğini de güvence altına alır (Eraslan,2007:7).

Bu bağlamda turizm hareketleri çevreyi yıkmaya değil korumaya yönelik olması gerekmektedir. Turizm doğal kaynakların korunması, tarihi yerler ve eserlerin korunmasında önemli yer tutmaktadır.

2.3. Turizmin Özellikleri

Turizmin gelişmesi, ulusal ve uluslararası anlamda önem kazanması kendisine ait birtakım özelliklerin de ortaya çıkmasına neden olmuştur. Turizm kendine özgü özellikleri şu şekilde sıralanabilir (Ürger,1992:13);

- Turizm bir hizmet sektörüdür. Turizmde üretilen mal ve hizmetler üretildikleri yerde tüketime sunulurlar. Turizm sektöründe müşteri, mal ve hizmetin üretildiği yerde tüketimde bulunur.
- Turizm sektörünün ürettiği mal ve hizmetlerin tüketilebilmesi, boş zamanın yaratılması ile mümkündür.
- Turizm sektörü içinde görev yapan seyahat acenteleri ile tur operatörleri arz ve talebi dengelemede önemli rol oynarlar.
- Turizmde talebin artışına cevap verecek arzın sunulduğu uzun bir süreyi gerektirir.
- Turizm olayına katılacak kişilerin karar vermeleri birçok dürtülerin etkisi ile oluşacağından, karar süresi uzun bir zamanı gerektirir.

- Turizm hareketleri, yılın belirli aylarında yoğunluk kazanmakta ve turist kabul eden ülkelerde söz konusu aylarda hareketlilik artmaktadır.

- Ülkelerde turistik özellik arz eden yerler, arazi üzerinde dengesiz bir dağılıma neden olduğundan, turistik yoğunlaşma da turistik özellik arz eden bu alanlarda görülmektedir. Ayrıca ülkelerdeki turizm trafiği lokal bir görünüm arz etmektedir.

Kavramsal olarak turizm olayının beş temel özelliği bulunmaktadır (Burkart ve Medlik, 1981:43“den aktaran Pehlivan, 2008:6).

- Turizm, bir dizi olay ve ilişkinin bir bütünüdür. Bu olay ve ilişkilerin biri tarafından belirlenemez.

- Bu olay ve ilişkiler, çeşitli yerlere seyahat eden insanların bu hareketlerinden ve buralarda konaklamalarından kaynaklanır. Bu özellik, konunun bir dinamik boyutu “seyahat” ve bir de statik boyutu “konaklama” olduğunu ortaya koymaktadır.

- Seyahat ve konaklama, normal olarak yaşanan ve çalışılan yerlerin dışındaki yerlerde olmaktadır. Böylelikle, seyahat edilen ve konaklanan yerlerde yaşayan ve çalışan insanlarınkinden farklı faaliyetler ortaya çıkmaktadır.

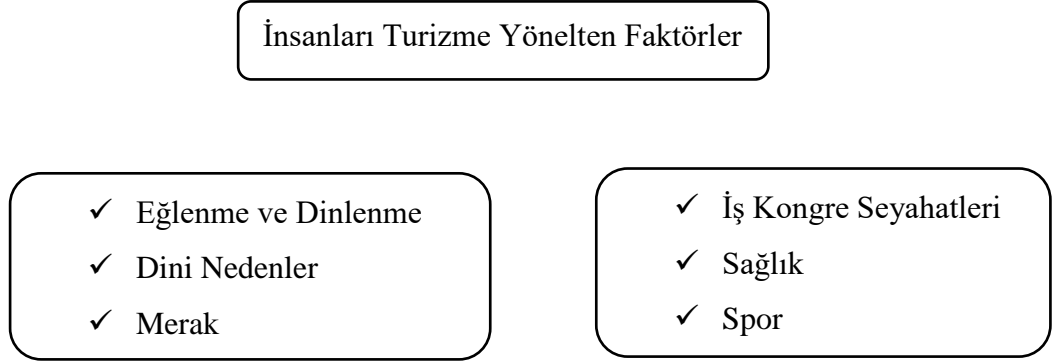
- Yer değiştirmeler, geçici ve kısa dönemli bir nitelik taşımaktadır. Seyahate çıkan kişinin birkaç gün, hafta ya da ay içerisinde geriye dönme niyeti bulunmaktadır.

- Ziyaret edilen yerlerde kazanç sağlamaya yönelik çalışma söz konusu değildir. Ziyaret, iş bulmak ya da iş kurmak gibi amaçlarla ilişkili değildir. Turizm olayının öznesi insandır. Turizmin temelinde insanın “psikolojik tatmin duygusu” sağlaması yer alır.

2.4. İnsanları Turizme Yönelten Nedenler

İnsanları turizme yönelten nedenler, turistlerin ihtiyaçları ve beklentileri doğrultusunda değişiklik göstermektedir. Turistlerin bazıları tek bir neden ile, bazıları ise birden fazla nedenin etkisiyle turizm hareketlerine katılmaktadır. İnsanları turizme yönelten nedenler aşağıda şekil 1 de verilmiş sırasıyla açıklanmıştır.

Şekil 1: İnsanları Turizme Yönelten Faktörler

2.4.1. Eğlenme ve Dinlenme

Gezerek eğlenmek ve dinlenmek geçmişten günümüze kadar gelen bir yaşam tarzıdır. Çağdaş toplumsal koşullar ve iş yaşamı, gezerek eğlenme ve dinlenme anlayışını daha yaygınlaştırmış ve turizm hareketlerini ortaya çıkarmıştır. Turizm, eğlenme ve dinlenmenin bir yansımasıdır. Turizm, yer değiştirme yoluyla eğlenmeyi ve dinlenmeyi hedefleyen bir faaliyettir. Dolayısıyla turistlerin temel beklentisi gittiği yerin eğlenme ve dinlenme koşullarına ve olanaklarına sahip olmasıdır. (Usta, 2014, s.20)

Bu beklentisini karşılamak için insanlar, aşırı sanayileşme ve kentleşmeden kaynaklanan trafik, gürültü, çevre kirliliği, çalışma saatlerinin ortaya çıkardığı stres ve yorgunluktan kurtulabilmek için turizm hareketlerine katılırlar. Örneğin; sakin sahillerde denize girmek, güneşlenmek, balık tutmak, müzik dinlemek, kitap okumak ya da gürültüsüz yaylalarda doğal güzellikleri görmek katıldıkları turizm hareketlerinden bazılarıdır. (Hazar, 2007:23)

Eğlenme ve dinlenme ihtiyacı toplumlara, kişilerin cinsiyet ve yaşlarına göre farklı olabilmektedir. Örneğin erkekler daha çok spor ve macera aramayı tercih ederken, bayanlar konforu, sessizliği ve temizliği tercih edebilmektedir. Bu noktadan hareketle geçmişten günümüze turizmin ortaya çıkmasında en önemli ve farklı neden eğlenme ve dinlenme ihtiyacı olduğu düşünülebilir.

2.4.2. Dini Nedenler

Turizmin ortaya çıkış nedenlerinden biri de inançlardır. Sosyal olayların din kurallarının kapsamında değerlendirildiği ve dinin bütün sosyal davranışlar üzerinde etki gösterdiği günümüzde, turizm hareketlerini de etkilemesi normal karşılanmaktadır. Turizm bir hizmet sektörü ve çok yönlü bir kavram olarak ülkelerin kalkınmasında önemli rol oynamaktadır. Yüzyıllarca önce başlayan turizm hareketleri, günümüz dünyasında yeni tarzlara ve yeni anlayışlara bürünmüştür (Atılım Üniversitesi,2018).

Din insanların Tanrı'ya inanış ve bağlanışlarıyla ilgili düşünce ve işlemlerin tümüdür. İbadet ve dini gösterileri kutsal yerlerde yapmak ve dini açıdan önemli yerleri ziyaret etmek kutsal görevlerdendir. İnanç turizminin gerekliliği meydana gelmiştir. Turistler dini görevlerini yerine getirmek için turizm hareketlerine katılmaktadırlar. Türkiye; Müslümanlar, Hristiyanlar ve Museviler için inanç turizmi açısından büyük bir öneme sahiptir (Hazar, 2003:17).

Yaşayan dinlerin hemen hepsinde yılın belirli zamanlarında tören niteliğinde ibadetler yapılmaktadır. Bu törenlerin ve ibadetlerin yapıldığı yerler kutsal kabul edilmektedir. Bu ibadetler mekanına bağlıdır. Sadece söz konusu mekanda yapılan bu ibadetler, insanları ibadetleri gerçekleştirmek amacıyla bu mekanlara seyahat etmeye yönlendirmektedir. Hac ziyareti bunlar içinde en yoğun turist akımını ortaya çıkaran olaydır (Usta, 2014:18).

Din kavramının turizm üzerinde oldukça önemli etkileri olduğunu görülmektedir. Turizm modern görünümlü bir kavram olsa da, temelde seyahat olayına dayanmaktadır. Kuran-ı Kerim'de seyahat ve benzeri kavramlarla ifade edilmektedir. Kuranda geçen ayetlere ve seyahatin çıkış nedenlerine baktığımızda dinin turizm üzerindeki ve Müslümanların seyahat etmesi üzerindeki etkisi açıkça görülmektedir (Koçyiğit, 2011:128). Bu gelişmeler doğrultusunda bakıldığında turizmin ortaya çıkışına dini nedenlerinde etkisinin olduğu görülmektedir.

2.4.3. Merak

Merak bir şeyi anlamak ve öğrenmek için duyulan istektir (TDK,2018). Başka toplumlara ve coğrafi yerleri görme merakı, turizm hareketini diğer yer değiştirmelerden ayıran temel özelliştir. İnsanın merak güdüsü çok eskidir. Fakat günümüz teknolojisi, eğitim düzeyindeki yükselme, tanıtım ve iletişim araçlarının gelişmesi merak faktörünü büyük boyutlara taşımıştır. Bu nedenle turistler ziyaret ettiği ülkenin tarihsel, doğal, sosyal ve kültürel özelliklerini görmek, tanımak ihtiyacı ve beklentisi içine girmektedirler. Turistlerin beklentilerini karşılamak amacıyla gezdikleri yerler, tarihi yapılar ve doğal güzelliklerdir.

2.4.4. İş ve Kongre Seyahatleri

İnsanların çeşitli amaçlarla bir araya gelerek bilgi alışverişinde bulunmak üzere toplantılar düzenlemeleri ve bu toplantıları genellikle içinde yaşadıkları toplumdan ve yerleşim yerinden farklı bir yerde gerçekleştirmek istemeleri, turizmin yeni bir boyutunun ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Tarih boyunca çeşitli konularda bilgilenmek, öğrenmek, tartışmak, eleştirmek, karara varmak, haberdar olmak gibi amaçlarla yapılan iş seyahatleri kategorize edilmiş ve kongre ile eşdeğer anlamlı olmak üzere konferans, seminer, sempozyum, panel, toplantı gibi isimlerle sınıflandırılmışlardır. Günümüzde de yine aynı amaçlarla insanlar bir araya gelmekte ve bu toplantılar iletişim, bilgi alışverişi, karar verme ve bilgilendirme aracı olarak daha kapsamlı ve daha iyi organize edilmiş biçimde ortaya çıkmaktadır. Teknik açıdan bakıldığında farklı isimlerle anılan toplantıların aralarındaki küçük farklarla birbirlerinden ayırdıkları görülmektedir. Ancak, hangi isimle ve hangi amaçla yapılırsa yapılsın, insanların toplanma ihtiyaçları ile yer değiştirmelerine sebep olarak, turizmin bir dalı haline gelmeleri ortak noktalarıdır (Aymankuy,2013:6).

2.4.5. Sağlık

İnsanlar eski çağlardan itibaren sağlıklı yaşayabilmek ve hastalıklardan kurtulabilmek amacıyla gezilere çıkmaktadır. Teknolojik gelişmelerin yaşanması ve tıp biliminin ilerlemesi sonucu modern hastaneler kuruldu. Fakat insanlar yine de hastalıklardan kurtulmak ve rahatlamak için kaplıcalara, doğal kaynaklara, ormana ve yaylaya gitmeye devam etmişlerdir (Küçükaslan, 2007:31). Bu nedenle insanların turizm hareketlerine katılmasında sağlık önemli bir faktördür.

2.4.6. Spor

İnsanları turizme yönelten faktörlerden biride spordur. Eski çağlardan günümüze insanların farkında olmadan içinde yaşadığı spor, bireylerin bedensel veya psikolojik gelişmelerine ve koordinasyonunun gelişmesine yardım eden ilimdir (Aracı,1999:3). Sporun özellikleri ele alınarak çeşitli tanımları yapılmaktadır.

Latince ‘den türeyen spor kelimesi 17. yüzyıla değin disport olarak kullanılmış bu dönem itibari ile birinci hecesini kaybetmiş ve spor şekli kullanılmıştır. Fransızlar da se desport sözcüğünü eğlence, zevk almak manasında kullanmışlardır. Latince tesiri altına giren bütün dillerde değişik olarak, dinlenmek, güzel zaman geçirmek ve eğlenmek için yapılan bütün etkinlikleri tanımlamak için kullanılmıştır. Bir zaman sonra yarış ve başarı kazanma amacı olan, bütün bedensel aktiviteleri içine alan sport sözcüğü ortaya çıkmıştır (Keten, 1993:4).

Spor, beden eğitilmesindeki etkinlikleri bölümlendirerek branşlaştırmış, yüksek seviyede yapıldığında psikolojik, elastik, teknik kriterlere ihtiyaç duyulan, rekabet edenleri ve kuralları olan bir faaliyettir. Sporun esas amacı kazanmak ve yarışmaktır (Aracı, 1999:3).

Bedenin bütün özelliklerini geliştirmek için gerekli faaliyet spordur. Başka bir deyişle spor; özgüven, üretken olma, yarışma, oyun, sağlık, etkinlik ve zinde olma ile sosyal becerileri geliştirme maksadıyla yapılan bir olguyu ifade etmektedir (Grössing, 1991).

Günümüzde insanların yaşamının önemli bir parçası haline gelen spor, turizm sektörü ile önemli bir turizm alanı oluşturmaktadır. Spor yapmak ve sportif yarışmaları izlemek amacıyla insanlar turizme katılmaktadır. Son yıllarda spor turizmine yatırımlar artmıştır. Bunun sonucunda spor turizminden elde edilen gelirler, Türkiye ve dünyada turizm hareketlerinin büyük bir bölümünü oluşturmaktadır. Özellikle ülkelerin spor turizminden siyasi, kültürel, ekonomik ve tanıtım hareketleri noktasında faydalandığı söylenebilir.

2.5.Turizm Çeşitleri ve Türkiye'deki Durumları

Turizm turistlerin ziyaret ettiği yere göre, turist sayısına göre ve turistlerin ziyaret amaçlarına göre çeşitlilik göstermektedir. Turizm çeşitleri sırasıyla verilmiştir.

2.5.1. Ziyaretin Yapıldığı Yere Göre Turizm Çeşitleri

Turizm katılımcıların ziyaret ettikleri yere göre çeşitlenmektedir.

2.5.1.1.İç Turizm

Turistlerin kendi yaşadıkları ülke içinde gerçekleştirdikleri seyahatleri kapsayan turizm çeşididir.

2.5.1.2.Dış Turizm

Turistlerin kendi yaşadıkları ülke dışına gerçekleştirdikleri seyahatleri kapsayan turizm çeşididir.

2.5.2. Katılımcı Miktarına Göre Turizm Çeşitleri

Turizm, katılımcı kişi miktarına göre çeşitlenmektedir.

2.5.2.1. Bireysel Turizm

Kişisel olarak gerçekleştirilen seyahatler ve çeşitli turizm ürünlerinin satın alınması yoluyla yapılan turizm türüdür (Yeşil,2015:17).

2.5.2.2. Kitle Turizmi

Turizm ürünlerinin büyük ölçüde satın alınıp tüketildiği, turistlerin bilinçli olarak grup oluşturmaya özendirildiği turizm türüdür. Bu turizm en önemli özelliği, turistlerin paket turlara daha fazla ilgi göstermesidir (Yeşil,2015:17)

2.5.2.3. Grup Turizmi

Belirli bir grup tarafından gerçekleştirilen seyahatler ve çeşitli turizm ürünlerinin satın alınması yoluyla yapılan turizm türüdür (Yeşil, 2015:17)

2.5.3. Amacına Göre Turizm Çeşitleri

Bireylerin turizm ürünlerini talep etmesini sağlayan isteklerin çeşitli olması, gezme, eğlenme, kültür, eğitim, ziyaret, sağlık, spor, iş yapma, alışveriş yapma, dini ziyaret gibi birçok amacı ortaya çıkarmaktadır. Bir turistin hangi amaç ile seyahat ettiğini belirlemek zordur. Sebebi amaçların birbiri ile ilişki içinde olmasıdır. Turistlerin seyahat ve konaklama süresince yaptığı aktivitelere ve kurduğu ilişkilere bakılarak temel amacın belirlenmesi olasıdır (Kozak, 2012:26).

Turizme katılımdaki amaçların farklı olması, doğal olarak çeşitlenen amaca ilişkin alternatif turizm türlerini ortaya çıkarmaktadır.

2.5.3.1. Sağlık Turizmi

Kültür ve Turizm Bakanlığına göre sağlık turizmi; tedavi amacı ile gerçekleştirilen seyahatler olarak tanımlamaktadır (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018).

Cemal (2000: 4) sağlık turizmini ‘sağlığı koruma ve iyileşme amacıyla belirli bir süre için yer değiştiren insanların doğal kaynaklara dayalı turistik bir tesise giderek konaklama, beslenme, eğlence ve kür ihtiyaçlarını karşılaması sonucu ortaya çıkan turizm hareketleridir’ şeklinde tanımlamıştır.

Sağlık turizminde önemli olan nokta insanların sağlıklarına kavuşması amacıyla yapılan ortamları beraber kullanması ve ekonomik fayda sağlamasıdır.

Türkiye’de sağlık turizmi çoğu ilimizde gelişmekte olan turizm çeşididir. Bir bölgenin sahip olması gereken tüm özelliklere ülkemiz sahiptir. Örneğin Afyon, Kütahya sağlık turizminde ön plana çıkan illerimizdir.

2.5.3.2. Kongre Turizmi

Kongre, seminer, konferans, toplantı, çalıştay olarak düzenlenen toplantılar günümüzde bilginin paylaşılması, bir konunun tartışılarak sonuca varılması ve eğitim amacı güden faaliyetleri kapsamaktadır (Kozak,2012:215).

Kongre turizmi ise bireylerin daimi olarak konakladıkları ve çalıştıkları yerler dışına, uzmanlık gerektiren bilim alanlarında bilgi alışverişi yapmak amacıyla seyahat etmeleridir (Karasu,1985:10). Turizm etkinliklerinden daha yoğun yararlanmak amacıyla turizmin az yoğun olduğu zamanlarda yapılan bir turizm çeşididir. Dünyada toplam turizm gelirinin %25 ‘i kongre turizminden elde edilmektedir (Kara, 2007: 244) Başka bir tanımda ise Kongre turizmi, bilimsel araştırmacılar, akademisyenler, uzmanlar ve meslek çalışanlarının belirli konular hakkında bilgi alışverişi yapmak amacıyla davet üzerine veya gönüllü olarak, yaşadıkları yerler dışına giderek birlik olmalarından meydana gelen seyahat, konaklama ve rekreatif etkinliklerden oluşan ilişkilerin tümü olarak tanımlanmaktadır (Kozak, 2012:217). Türkiye’de kongre turizmi çok yeni olmasına rağmen pek çok şehirde ulusal ve uluslararası kongre düzenlenmektedir.

2.5.3.3. Yat Turizmi

Deniz, yolcu taşıma ve turizmde toplu taşıma açısından önemli bir konumdadır. Su kaynaklarında süratli ilerleyen ve kolay manevra yapabilen teknelere yat denir. Yat turizmi ise bireylerin yatlarıyla seyahat etmelerinden ortaya çıkan turizm hareketidir (Kozak, 2012: 262).

Diğer bir tanıma göre Yat turizmi, gezi, dinlenme, eğlenme amacıyla yapılan doğal ve tarihi turistik değerleri ziyareti sağlayan ve farklı destinasyonları içine alan belirli bir rotası olan seyahattir (Narin, 2006:2).

Günümüzde Türkiye'nin yat turizmi kapasitesi 9 bini marinalarda olmak üzere 16 bin civarındadır. Uzman görüşlerine göre yatlarda 30 bin civarında kiralanabilir yatağı bulunan Türkiye, yat turlarından yaklaşık 300 milyon dolar elde etmektedir (Yücel, 2007:103).

2.5.3.4.Yayla Turizmi

Bireylerin yaz aylarında sürekli olarak kaldıkları yerlerden belli bir süreliğine ayrılarak yaylaya çıkmaları, dinlenme, doğada yaşama, temiz hava alma ve yaylalarda gerçekleşen faaliyetlere katılmaları yayla turizmi olarak ifade edilmektedir (Albayrak, 2013:147).

Türkiye'de dağlık alanın çok olması ve insanlar arasında yaylacılığın gelişmiş olması birçok yerin yayla turizmine açılmasını sağlamıştır (Albayrak,2013:150). Geleneksel olarak Türkiye'nin her bölgesinde yapılan yayla turizmi, doğadan uzak olan insanların doğa ile buluşması ve farklı kültürleri tanınması bakımından son derece önemli bir turizm faaliyetidir (Kozak, 2012:187).

2.5.3.5. Av Turizmi

Eski çağlarda insanların günlük barınma ve giyinme ihtiyacını karşılamak amacıyla yaptıkları avcılık faaliyetleri bugünlerde meraklılarına zevk veren bir turizm faaliyeti olarak karşımıza çıkmaktadır (Albayrak, 2013:220).

Kozak; bu turizm faaliyetini, turizmin farklı bir uygulaması olup, belirli kurallar çerçevesinde yapılan avcı özelliklerine sahip kişiler tarafından gerçekleştirilen etkinlikler olarak tanımlamaktadır.

Devlet Planlama Teşkilatı Özel İhtisas Komisyonu (2001) raporuna göre; av turizmi ise av kaynaklarının estetik ve turistik yönlerden değerlendirilmesi suretiyle ülke ekonomisine katkıda bulunmasını hedefleyen turizm faaliyeti olarak tanımlanmaktadır.

Türkiye, dünya üzerinde bulunduğu konum nedeniyle farklı iklim özellikleri ve coğrafi koşullarına sahiptir. Bu nedenle birçok av ve yabani hayvan türüne yaşama olanağı sağlamaktadır.

Av turizmi Türkiye’de 1950’li yıllarda başlamıştır. Av turizminin geliştirilmesi amacıyla 1973 yılında 1618 sayılı Seyahat Acenteleri Kanunu’na dayalı olarak Turizm Bakanlığı ve Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı tarafından ‘Av Turizmi Yönetmeliği’ çıkarılmıştır. Yönetmeliğe göre av turu organize etme görevi seyahat acentelerine verilmiştir. Türkiye’de gerçek manada ilk av turizmi 1981 yılında Antalya Düzlerçam Bölgesinde başlamıştır (Albayrak, 2013:223).

2.5.3.6. Mağara Turizmi

Mağaralar, jeolojik oluşumlardır ve karstik alanlarda daha çok görülmektedir. “Karst, öncelikle karbonatlı kayalarda gelişen özel çözünme yapılarına sahip yer şekilleridir” (Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, 2006:3). Karstik alanlardaki çatlaklardan, tabaka aralarından sızan yüzey suyu, kimyasal yönden yeraltında aşındırma yapar. Aşınmanın ilerlemesiyle büyük boşluklar oluşur. Yeraltı akarsularının aşındırmasıyla meydana gelen bu boşluklara, mağara denir (Atalay, 2007:173).

Türk Dil Kurumu (2018) mağarayı, “Karst bölgesinde kireç taşlarının erimesiyle oluşan büyük, birbirine koridorlarla bağlı yer altı kovukları” olarak tanımlamaktadır.

Mağaralar turizm amaçlı kullanılmaya 1980’li yıllarda başlamıştır. Mağara turizmi bağımsız seyahat etmek isteyen, macera arayan genç pazarın ortaya çıkmasıyla gündeme gelen bir turizm çeşididir (Pavlovich, 2003:206).

Mağaralar, hayvan barınağı, depo, ibadet alanı ve tedavi amaçlarıyla yüzyıllardır kullanılmaktadır. Mağaralar insanın ilk evi olması ve doğal özellikleri nedeniyle insanların ilgisini çekmektedir. İnsanların ilgisini çekmesiyle birlikte dünya ve ülkemizde birçok mağara turizm amaçlı kullanılmaya başlanmıştır.

Kültür ve Turizm Bakanlığına göre; ülkemizin birçok bölgesinde turizm için elverişli mağaralar bulunmaktadır. Ülkemizin %40 elverişli kayalardan oluşmaktadır. Kayaların kapladığı alanlar öngörülerek Türkiye’de mağara sayısının 20.000’den fazla olduğu ön görülmektedir. Bunların 800’ü MTA tarafından, 450 tanesi derneklerce incelenmiştir. Türkiye’nin en derin mağarası Mersin’deki Peybirlikönü Mağarası, en uzun mağara ise Isparta’daki 16 km lik Pınargözü Mağarasıdır (Albayrak, 2013:171).

Türkiye’de mağara sayısının fazla olması, kültürel değerlerinin çeşitlilik göstermesi mağara turizmi açısından ülkemizin önemini artırmaktadır. Mağara turizmi amacıyla birçok mağara hizmete açılmaktadır. Bu nokta ziyaretçiler mağaraları daha dikkatli ve özenli bir şekilde ziyaret etmelidir.

2.5.3.7. Dağcılık Turizmi

Dağcılık, 18-19. yüzyılda Avrupalı zenginlerin boş zamanlarını değerlendirme ve hayatlarının rutinlerini yeni maceralarla süsleme arayışı sonucunda ortaya çıkan bir spor dalıdır. Evrensel bir spor olması ise, 1931 yılında UIAA’nın kurulması ile gerçekleşmiştir. Devam eden yıllarda belirli teknik ve güvenlik yöntemlerinin geliştirilmesi ile beraber kendine özgü disiplini ve kuralları olan bir spor haline gelen dağcılık, başka spor dallarının da önünü açmıştır. Dağcılık, dik yamaçlara tırmanmak ve dağların tepesine ulaşabilmek amacıyla yapılan bir spor etkinliği olup birçok aktiviteyi içerir. Bunlar kara, kayaya ve buza şeklinde gerçekleşmektedir (Kozak vd., 2001).

Dağcılık, belirli birtakım kurallara dayalı olarak yapılan yürüyüş, kampçılık ve tırmanış sporu olarak ta tanımlanmaktadır. Bu spor yapan kişi dağcı olarak adlandırılmaktadır (Batman ve Eraslan, 2007:202).

Dağ Turizmi ise, dağ ikliminde bulunma, dinlenme ve tatili gerçekleştirirken dağ sporlarını yapma uğraşlarını içerisine alan bir turizm hareketidir. İklim, temiz hava ve mekanlar, serinlik, doğa, manzara, farklı kültürler, sağlık ve sportif faaliyetler turistler için dağların en önemli turizm çekicilikleridir (Albayrak, 2013:196).

2.5.3.8. İnanç Turizmi

İnanç turizmi, dinler tarafından kutsal kabul edilen yerlerin ziyaret edilmesi, dinsel toplantılar ve törenler düzenlenmesi ya da bu törenlerin izlenilmesi, hac gibi dini görevlerin yerine getirilmesi, kutsal ya da ünlü kabul edilen mabetlerin görülmesi amacı ile gerçekleştirilen ve önemli boyutlara ulaşılan seyahatlerin ve konaklamaların oluşturduğu bir çeşit turizm hareketleridir (Usta, 2008; 13).

Başka bir ifade ile inanç ya da dini turizm, inanç sahibi olan kimselerin bireysel veya grup olarak hacı olma, misyonerlik, inanç tebliği ve de tatil amaçlı olarak seyahat etmeleri şeklinde tanımlanan bir turizm türüdür (Gürbüz ve Aydın, 2018: 541).

Türkiye’de gelişmekte olan turizm çeşitlerinden biri olarak İnanç turizmi kutsal mekanlara yönelik seyahatleri kapsar. İnsanların sürekli ikamet ettikleri, çalıştıkları ve çeşitli gereksinimlerini karşıladıkları yerlerin dışında, inançlarının gereğini yerine getirmek amacı ile kutsal ya da dini merkezlere yönelik gerçekleştirmiş oldukları ziyaretler ya da geziler olarak değerlendirilmektedir (Çetin ve Kaymaz, 2013: 1172).

Türkiye yoğun bir Müslüman nüfusa sahip olmasıyla beraber diğer dinler bakımından da önemli bir kültürel ve dini mirası bünyesinde barındırmaktadır. Bu nedenle turistler her yıl Türkiye’nin birçok inanç merkezini ziyaret etmekte ve bu durum inanç turizmi bakımından Türkiye’yi doğal olarak öne çıkarmaktadır.

2.5.3.9. Akarsu (Rafting) Turizmi

Akarsu (Rafting) turizmi akarsularda gerçekleştirilen turizm amacı olan sportif faaliyetleri kapsayan etkinlikler olarak tanımlanmaktadır (Kozak,2012:175).

Genel olarak Akarsu turizmi salcılık(rafting) ve kanoculuk olarak iki şekilde gerçekleşmektedir. Başlangıçta ulaşım aracı olarak kullanılan kano ve sal, daha sonraları sportif etkinliklerde kullanılmaya başlanmış ve spor dalı halini almıştır. Günümüzde önemli derecede turizm faaliyetlerine katkısı bulunmaktadır (Batman ve Eraslan,2007:211).

Rafting, Türkiye’de son yıllarda tanınmış ve ön plana çıkmaya başlamıştır. Türkiye’de ilk kez rafting, Çoruh Nehri’nde 1992 yılında yapılmaya başlamıştır. Daha sonra 1993 yılında Çoruh Nehri üzerinde 4. Dünya Rafting Şampiyonası düzenlenmiştir. Türkiye’de Çoruh Nehri, Zamantı, Köprüçay, Göksu, Dalaman, Sakarya ve Düzce Meleni başlıca rafting yapılan nehirlerdir (Küçükaslan,2007:283). Zengin doğal kaynaklarına sahip olan Türkiye su sporları (rafting, kano ve nehir kayağı) için ziyaretçilerine önemli bir akarsu turizmi potansiyeli sunmaktadır.

2.5.3.10. Golf Turizmi

Golf, çimenlerle kaplı, açık, geniş bir alanda, ufak bir topu özel sopalarla ilerleterek belli bir deliğe sokma amaçlı oynanan oyundur (TDK,2018). Golf bir spor dalı olarak rekabet içermesinin yanı sıra özellikle doğaya ve rakibe saygıyı öğreten, bu anlamda kuralları olan, sürdürülebilir turizm açısından da önemli olan bir spordur.

Golfu, ilk olarak 1400 yıllarında, Hollanda Protestan papazları ve yerel halkın donmuş kanallarda oynadıklarına dair bilgi bulunmaktadır. Belli dönemlerde de Belçika, Çin ve Fransa da oynandığı bilgisine rastlanmaktadır. İlerleyen zamanda İskoçya da popüleritesini artıran oyun ulusal oyun olarak benimsenmiş ve İngiltere Kralının kurduğu golf kulübü ile İngiltere’de yaygın bir oyun halini almıştır. Eskiden küçük çaplı yarışmalarla başlayan golfun, ilk şampiyonası İskoçya da düzenlenmiştir (Bilgi Ustam,2018). Golf partnere ihtiyaç duymadan tek başına oynanabilen ve sadece sahaya karşı mücadele ettiği tek spor dalıdır. Yeşil alanda 4-5 saat en az 6 km yürümek, yarışma esnasında 100 ile 150 arası vuruş yapmak sağlık açısından da önemlidir. Bunun yanı sıra golf akıl oyundur ve konsantre olmak çok önemlidir (Albayrak,2013:215). Kökeni neresi olursa olsun günümüzde golf elit spor olarak kabul edilmiş ve her yaşa hitap ettiği için yaygınlaşması daha da artmıştır (Kozak,2012:236-237).

Golf oyununun giderek yaygınlaşması ile beraber gerek iç gerek uluslararası turizm talebini karşılayacak hale gelmesiyle golf sahalarının sayısı artmıştır. Golf dünyada özel ilgi turizminin içerisinde önemli bir turizm hareketi olarak kabul

edilmektedir. Bugün dünya üzerinde yaklaşık olarak 60 milyon insanın golf oynadığı varsayılmaktadır. Avrupa’da 5.000, dünyada 30.000 adet golf sahası bulunmaktadır (Malta Planning,1997). Golf turizmi, golf sporuna aktif ya da pasif olarak katılmak amacıyla insanların buldukları ve yaşadıkları yerlerin dışına yaptıkları seyahatler aracılığıyla oluşan ilişkilerin tümüdür (Girel,2008:11).

Türkiye son yıllarda art arda açılan golf tesisleriyle, golf severleri bir araya toplayan, kaliteli ve elit bir golf merkezi konumunu almaya başlamıştır. Antalya’nın Belek beldesi doğal ve kültürel turistik kaynakları ve golf sahaları ile eşsiz bir potansiyele sahiptir (Hazar,2007:99).

Turizm Bakanlığı verilerine göre; Antalya’da 10 adedi Belek’te, 1 adedi Manavgat’ta ve 1 adedi halen yatırım halinde olmak üzere toplam 12 golf tesisi bulunmaktadır. Tesislerin tamamı Kültür ve Turizm Bakanlığında belgelidir. Açık olan 11 golf tesisinde toplam 16 saha bulunmaktadır. Bu tesislerde 2010 yılı içerisinde toplam 451.643 oyun gerçekleştirilmiştir. 2008 yılında Belek, Uluslararası Golf Tur Operatörleri Birliğinden (IAGTO) Avrupa’da “Yılın En İyi Golf Destinasyonu” ödülünü almıştır (Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü,2018).

2.5.3.11. Deniz Turizmi

Jennings (2007:10); yapmış olduğu çalışmada deniz turizmini su temelli turizm kapsamında değerlendirmiştir. Su temelli turizm, su kaynaklarıyla ilgili olan göl, kanal, baraj gölü, nehir, akıntı, su yolu, deniz, sahil, okyanus, buzul vb alanlarda gerçekleşen turistik aktivitelerden oluşmaktadır.

Özbek (2014:189-190) ise; deniz turizmini, deniz ile ilgili faaliyetlerde bulunmak isteyenlerin katılım sağladığı turizm çeşidi olarak tanımlamış ve son yıllarda deniz-kum-güneş üçlüsünün yanı sıra yat, kruvaziyer gemiler, günü birlik tur tekneleri ve su sporları etrafında gelişme gösterdiğini ifade etmektedir.

Bu tanımlamalardan hareketle deniz turizmi aslında su temelli turizmin bir çeşididir. Deniz turizmi, deniz-kum- güneş üçlüsünden faydalanılması amacıyla yapılan turizm türüdür. Türkiye'nin üç tarafının denizlerle çevrili olması ulusal ve uluslararası turizm talebinin artmasına neden olmaktadır. Bu nedenle deniz turizmi ülkemizde en yoğun gerçekleşen turizm türüdür.

2.5.3.12. Spor Turizmi

Spor turizmi dünyada ve ülkemizde 1987 yılından itibaren literatürde yer almaktadır. Spor turizminin kavramı üzerinde birçok çalışması olan Gibson 1998 yılında yaptığı tanımda; bireylerin sürekli yaşadıkları bölgelerin dışına seyahat etmelerine sebep olan, fiziki etkinliklere katılma, fiziksel etkinlikleri izleme veya etkinliklerde yer alma amacı ile ilgili güdüler etrafında gelişen boş zaman seyahatleridir şeklinde spor turizmini tanımlamaktadır. Diğer spor turizmi tanımlamaları aşağıdaki şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2. Spor Turizmi Tanımlamaları

Kapalı alan, açık alan, doğal zemin, yapay zemin fark etmeden ilgi çekici spor faaliyetleri için bir bölgede yaşayan insanların serbest zamanlarındaki davranışlarının ifade ediliş şekli olarak adlandırılmaktadır (Ruskin, 1987).

Ticari nedenler haricindeki nedenler ile spor etkinliklerini izlemek için sürekli yaşanan bölgenin dışına yapılan seyahatler (Hall, 1992)

Sürekli yaşadığı bölgelerin dışına seyahat eden, aktif ya da pasif olarak spor faaliyetlerine katılımı sağlamak için yapılan seyahatlerdir (Gammon ve Robinson, 1997).

Bir spor etkinliğine ilişkin olarak izlemek veya katılmak amacıyla yapılan tatil olarak tanımlanmaktadır (Weed ve Bull, 1997).

İş hayatının sürdüğü ve sürekli yaşanan yerin dışına, ticari olmayan amaçlarla organize veya bireysel pasif ve aktif sporlara katılmak için gerçekleştirilen seyahatlerdir (Standeven ve De Knop, 1999).

Kaynak: Higman ve Hinch, 2001: 48'den uyarlanmıştır.

Spor turizmi, ulusal ve uluslararası organizasyonlar, oyunlar, şampiyonalar, turlar gibi katılanların amacının boş zamanlarını değerlendirme veya yarışma isteği olup, özünde sportif etkinliklerine katılmak için yapılan seyahatleri kapsayan bir turizm hareketidir. Başka bir ifade ile spor turizmi, spor ile ilgili yarışmalara bireysel veya grup olarak katılmak, yarışmaları izlemek veya bu yarışmalar için ülke içine veya ülke dışına yapılan seyahatlerdir (Hudson,2003:3).

2.6. Spor Kavramı ve Spor İle İlgili Genel Bilgiler

2.6.1. Sporun Tanımı

Spor, dünyaya İngilizce yoluyla yayılmış fakat Latince “dağıtmak, birbirinden koparmak” manasına gelen disportore ve deportore gibi kelimelerden meydana gelmiştir (Şahan, 2007:4).

Latince ‘den türeyen spor kelimesi 17. yüzyıla değin disport olarak kullanılmış bu dönem itibari ile birinci hecesini kaybetmiş ve spor şekli kullanılmıştır. Fransızlar da se desport sözcüğünü eğlence, zevk almak manasında kullanmışlardır. Latince tesiri altına giren bütün dillerde değişik olarak, dinlenmek, güzel zaman geçirmek ve eğlenmek için yapılan bütün etkinlikleri tanımlamak için kullanılmıştır. Bir zaman sonra yarış ve başarı kazanma amacı olan, bütün bedensel aktiviteleri içine alan sport sözcüğü ortaya çıkmıştır (Keten, 1993:7).

Eski çağlardan günümüze insanların farkında olmadan içinde yaşadığı spor, bireylerin bedensel veya psikolojik gelişmelerine ve koordinasyonunun gelişmesine yardım eden ilimdir. Spor, beden eğitilmesindeki etkinlikleri bölümlendirerek branşlaştırmış, yüksek seviyede yapıldığında psikolojik, elastik, teknik kriterlere ihtiyaç duyulan, rekabet edenleri ve kuralları olan bir faaliyettir. Sporun esas amacı kazanmak ve yarışmaktır (Aracı, 1999:5).

Spor kişilerin ihtiyaçlarını sağlaması, değişen teknolojiyle beraber farklı sahalarda kişilerin yeteneklerini ortaya koymasına olanak sağlamaktadır. Spor, kendine özgü eğitimini oluşturmaktadır (Şahin, 2005).

Bedenin bütün özelliklerini geliştirmek için gerekli faaliyet spordur. Başka bir deyişle spor; özgüven, üretken olma, yarışma, oyun, sağlık, etkinlik ve zinde olma ile sosyal becerileri geliştirme maksadıyla yapılan bir olguyu ifade etmektedir (Grössing 1991:19).

Başka bir tanıma göre spor, bireyin doğal çevresini beşeri çevre haline dönüştürürken elde ettiği yetenekleri geliştiren belirli kurallar altında araçlı veya araçsız, ferdi veya toplu olarak boş zaman faaliyeti kapsamı içinde veya tam zamanını alacak şekilde meslekleştirilerek yaptığı sosyalleştirici, toplumla bütünleştirici, ruh ve fiziği geliştiren bir olgudur (İnal 1998:21).

Spor ile ilgili bazı tanımlamalar yukarıda yapılmıştır. Tanımlamalara göre spor insanların ve toplumların fiziksel, zihinsel ve ruhsal gelişiminde önemli bir rol aldığı söylenebilir.

2.6.2. Sporun Ortaya Çıkışı

İnsanoğlunun ilk varoluş döneminden itibaren bugüne değin olan kısımda görülen sportif etkinlikler daima toplumları büyük etkilemiştir. İlk çağlardaki yaşam tarzları, daha sonra sporun doğmasına sebep olmuştur. Örneğin; ilk çağlar insanlar dışarıda yabani hayvanlardan korunmak için saklanma, kaçma ve koşma gibi hareketleri yapmak durumundaydı. Bundan dolayı tarihin ilk koşmaları insanların yaşam mücadelesi ve ihtiyacını gidermek için yaptığı yabani hayvanlardan kaçma olarak nitelendirilebilir (İnal, 1998:3).

İnsanların türlü faktörlerin etkisi altında kalmasıyla sürekli gelişim içinde olması, uzun süreli amaçsız olarak yapıldığı kabul edilen hareketlerin zamanla bilinçli olarak belirli amaçlara uygun olarak yapılmasıyla insanların beden ve ruh yapıları üzerine eğitici bir değer ve nitelik kazandırdığı ortaya çıkmıştır (İnal, 1998:4).

İnsanoğlunun yaşamında spor hep yer almıştır. Her bireyin, sağlıklı olmak için, bedenini geliştirmek için ve fit görünmek için spora ihtiyacı vardır. Spor, sadece

fiziksel hareketler yapmakla kaldığı zaman hiçbir anlamı olmamaktadır. Spor bir bütündür.

2.6.3. Sporun Tarihi

Sporun geçmişinin insanlıkla yaşıt olduğu varsayılır. İnsan, beden gücüyle hem cinslerinden üstün olmak ve onlara karşı üstünlük sağlamak gereksinimini duydu, bu da sporun temel felsefelerinden biri olan “rakibe üstünlük sağlama” içgüdüsünün ortaya çıkmasına yol açtı. Beden kültürüyle ilgili bu etkinliklerin ilk izleri, ilkçağlarda Orta Asya, Ön Asya, Mezopotamya, Nil ve Akdeniz havzalarında görülür. Asya’da Türk, Çin ve Hint kültürleri; Nil Deltası’nda Mısır; Mezopotamya’da, Sümer, Asur-Babil uygarlıkları; Anadolu’da Hitit ve daha sonra da ton kültür ve uygarlıkları bu konudaki büyük gelişmelere de sahne oldu. Bu uygarlıkların tümünde beden kültürüne verilen önemin gerçek nedeninin, o çağların belirli niteliği olan savaşla ilgili olduğu görülmektedir. Var olma, başka uygarlıklar üzerinde egemenlikler kurma zorunluluk ve tutkusunun sonucu olan savaşlarda başarılı olabilmek, ancak beden gücü ve dayanıklılıkla gerçekleşeceğinden beden kültürü üzerine önemli değinildi (Kaya, 2018:6).

Orta Asya’dan başlayarak bütün Tarih Çağlarında Dünyanın öteki kıtalarında da çeşitli medeniyetler kurmuş olan Türklerin, Altay dağlarında yapılan arkeolojik kazılarda Türklere ait birçok buluntular meydana çıkmıştır. Buldukları ve yaşadıkları her türlü şartlar zorlu yaşam koşulları karşısında mücadele edebilmek için küçük yaşlardan itibaren spor Türkler için kesin bir eğitim olmuş. Spor eğlencelerinde, oyunlarında, ulusal ve kutsal bayramlarında ve savaş alanlarında da devam ettirmişlerdir (Kaya, 2018:9).

Hunlar okçuluğun uzmanı olan bir kavimdi. Askerlik yetenekleri okçuluk üzerine ölçülürdü. At renklerine göre ordu düzeni vardı. Günümüzde de Orta Asya ve Anadolu’da oynanan kaçma kovalama nitelikli Gök Börü, Beyge oyunlarının yanı sıra, bir çeşit atlı hokey oyunu olan Çögen ve savaş oyunu olan atlı cirit, yaya cirit atma oyunlarına da Türklerde rastlanmaktadır. İyi ve temiz ruhun güçlü ve cesur insanda bulunacağına inanan Türkler, sporu eğlence hâline dönüştürmüşlerdi. Evlenecek gençlerde ata binmek ve güreşebilmek gibi beceriler aranmakta idi. Doğum, ölüm,

tanrıdan yardım dileme, ölüleri anma, hastaların sağlığa kavuşmaları gibi özel günler ve dinî ayinlerde, spor karşılaşmaları düzenlenirdi. Bu karşılaşmalar sayesinde kabile bireylerinin ölünün yasıyla içine kapanıp güçten düşmeleri önlenir, yapılan yarışmalarda başarılı olanlar toplum içinde saygın bir yer edinirdi (Kaya,2018:9).

Atlı sporlar, güreş, avcılık, atıcılık, okçuluk, binicilik, kılıç, yaya koşuları, atlama, ağırlık kaldırma ve basit labut atma, gürz ve topuz kullanma, cirit, çöğen/polo, gökbörü, tepük, tomak, matrak,kayak gibi sporlar büyük aşamalar göstermiştir. Türkler yarışma biçiminde yaptıkları güreş, binicilik, cirit ve okçuluk Selçuklu ve Osmanlı Türklerinde yapılan sporlardır. Osmanlı devletinde geleneksel olarak spor örgütlenmeleri incelendiğinde en önemlisi spor tekkeleridir. Osmanlı devletinde, spor yapmak amacıyla modern anlamda ilk kulüp, 1872 yılında “The Imperid Yatching and Boating Club” adıyla kurulmuş olan su sporları kulübüdür. Kulübün ilk başkanı ise emekli İngiliz Amiralî Hobart Paşa’dır Kadıköy’de top oynayan birkaç gencin gayretiyle Black Stocking Football Club (Siyah Çoraplılar Futbol Kulübü) adı altında bir kulüp kurulmuş ve bu tarihe Türklerin kurduğu ilk spor kulübü olarak tarihe geçmiştir (Kaya, 2018:10).

Bugün anladığımız anlamda spor olgusu tarihin ilk çağlarına kadar dayanmaktadır. M.Ö.5000’li yıllardan başlayarak Sümer ve Mısır medeniyetlerinden bize kalan yapıtlarda spor olgunun izlerine rastlanmaktadır. Ama sporun toplum içinde, yaşamın ve yaşam felsefesinin değişmez bir parçası olarak yer alması, eski Yunan medeniyetlerinde görülmektedir. Olimpiyat oyunlarının geçmişi günümüzden tam 2780 yıl öncesine gitmektedir. Tarihin ilk örgütlü spor karşılaşması sayılan Antik Olimpiyat Oyunları, MÖ 776’da başladı. O tarihten M.S 393’e kadar, yani Roma İmparatorluğu yönetiminin Doğu ve Batı olarak ikiye ayrıldığı döneme kadar (M.S 395) sürdürüldü (Kaya,2018:12).

2.6.4. Sporun Sınıflandırılması

Spor branşları bireysel sporlar ve takım sporları olmak üzere ikiye ayrılır.

2.6.4.1. Bireysel Sporlar

Bireysel sporlar kişinin, irade gelişimi, kendini aşma yeteneği, kendisiyle rekabet etme ve özgüven kazanma gibi özelliklerini geliştirdiği başa baş yapılan sporlardır (Salar, 2012:11).

Genel olarak sporcuları bireysel karşı karşıya getiren sporlar ya da bireysel olarak yapılan sporlardır (atletizm, atıcılık, güreş, jimnastik, teakwondo, judo, karate vb.) (Şahin, 2006:6).

2.6.4.2. Takım Sporları

Takım, ortak bir amaca ulaşmak için ortak sorumluluk sahibi kişilerin koordine edilmiş çabalar sayesinde pozitif bir hava oluşturan, bireysel girdilerin toplamından daha fazla bir performans düzeyi sergileyen bir topluluktur. Başarı ise, basit haliyle “istenilen bir neticeyi elde etmektir”. Başarı güdüsü zorlukları yenme, gelişme ve ilerleme arzusudur (Soyer,2010:8).

Takım, kendi içinde farklı becerilerin daima birleştirilmesini gerektiren bir amacı gerçekleştirmek üzere bir aradaki kişilerin oluşturduğu gruptur (Donellon,1998:15).

Takım sporları dediğimizde aklımızda hokey, voleybol, basketbol, futbol ve hentbol gibi branşlar şekillenmektedir.

Takımda, spor yapanların davranışları diğerleri üzerinde etkilidir. Takım sporlarının sahip olduğu karakteristikleri anlamak kolay değildir. Her daim kişisel güç ve beceri önemlidir. İki amaç takımları başarıya götürür. Bunlar takım olarak performans ve kişisel doymuştur. İletişimin yüksek olduğu branşlarda, örneğin: Voleybol, basketbol, futbol, hentbol, korfbol ve hokey gibi takım sporlarında sporcunun performansı düşerse takım olarak oyundan düştüğü görülebilir.

Takım sporlarının ortaya çıkması, özellikle profesyonel Voleybol takımları ele alındığında transfer denen olgu voleybolcuların farklı kulüplerde yer almalarını belirleyen bir kalite elde etmektedir. Bu takımın nasıl kıstaslar içinde birleştiği açıklanabilir. Takım sporlarında, türlü insan davranışı ve pozisyonlarıyla çok tecrübeli olan, hareketleri sürekli görmüş kişi, davranış veya hareketleri bilinçaltına yerleştirmiş bunları analiz edip organize etmekte, büyük zaman kazanmakta ve spesifik hareketleri direk anlayabilmektedir. Güçlü smacını veya yön değiştirme halini hemen algılayabilmektedir (Özbydar,1983:38).

2.7. Spor ve Turizm

Spor ve turizm kavramları genellikle birbirinden ayrılmazlar ve iç içe oldukları izlenimi uyandırmaktadır. Ancak spor doğrudan turizmle ortaya çıkmaz, mekan değişikliği olmadığı zaman spor turizmi oluşmaz. Turizm ve spor mekan ve zaman olarak kavuştuklarında özdeşirler, her iki faaliyette boş zamanlarda gerçekleşir (Batman, 2007:199). Aşağıda spor turizminin zaman ve mekan odaklı tanımlamalarına yer verilmiştir.

Sporun, insanları turizme yönlendirme, turistik ürün sağlama ve turizmini gerçekleştirirken turistin tatmin olmasına katkı sağlama, turizm gelirlerini direk ve dolaylı şekilde artırma vb. olumlu katkıları vardır. Turistler seyahatleri sırasında konkladıkları bölgelerde ilgi duydukları veya hoşlandıkları sporu yapmak, izlemek isterler. Bu nedenle turizm işletmeleri turistlerin spor beklentilerini karşılamak amacıyla işletmelerinde sportif faaliyetlerine yer vermektedir.

2.7.1. Spor Turizminin Tanımlanması

İnsanların sportif faaliyetlere katılmak veya spor faaliyetlerini seyretmek amacıyla turizm olayına katılmasına spor turizmi olarak adlandırılmaktadır. Dünyanın önde gelen spor ve turizm kurumları dünya turizm gelirleri içerisinde spor turizminin önemli bir payı olduğu görüşündedir (Hazar,2007:90). Aşağıda spor turizminin zaman ve mekan odaklı tanımlamalarına yer verilmiştir.

Şekil 3. Spor Turizmi

Spor kültürü ile ilgili destinasyonlara yönelik insanların ticari olmayan nedenler ile gerçekleştirdikleri seyahatler olarak adlandırılmaktadır (Pigeassou,2004: 287).

Spor faaliyetlerine katılmak amacıyla turizmin kullanılması durumunda ortaya çıkan turizm şekline verilen isimdir (Kurtzman,2005: 15).

Spor turizmi insanların spora katılım amacına ulaşması için turizm hizmetlerinin sunulması olayı olarak ifade edilmektedir (Doğu,2006:22).

Spor turizmine yönelik başka bir tanımda, insanların önceden belirlenmiş bir spor etkinliğine aktif ya da pasif katılımıyla gerçekleşen seyahatlerden meydana gelen turizm çeşididir (Turco, 2002:6). Bir diğer tanımda TURSAB (2014) spor turizmi raporuna göre; Spor turizmi, sportif faaliyetler amacıyla seyahat edenlerin oluşturduğu turizm çeşidi olarak tanımlanmaktadır. Bazı kesimler spor turizmini sadece aktif olarak spor yapan kişiler kapsamında değerlendirirken, bazıları da yapılan sporu seyretmek için seyahat edenleri de kapsama dahil etmektedir.

Spor turizmi, bireylerin serbest zamanlarında yalnızca sportif faaliyetlere katılmak ya da izlemek için buldukları ortamlardan ayrılarak turizm hareketlerine katılmalarından meydana gelen önemli bir turizm çeşididir. Örneğin Düzce'den Antalya'ya seyahat ederek bir yağlı güreş müsabakasını izleyen birey spor turisti olarak değerlendirilirken, Kocaeli' den Artvin Çoruh Nehri'ne Dünya Rafting Şampiyonasına yarışmak amacıyla seyahat eden sporcuda spor turisti olarak değerlendirilebilir.

2.7.2. Spor Turizminin Tarihçesi

Spor turizminin tarihi oldukça eskidir. Spor turizmi faaliyetleri Sanayi Devrimi öncesi başlar ve günümüze gelindiğinde çok büyük organizasyonların düzenlendiği söylenebilir.

2.7.2.1. Sanayi Devrimi Öncesi Spor Turizmi

Spor organizasyonları geçmişte Mısır, Yunan ve Çin kültürlerinde önem taşımaktadır. Sporun hangi tarihte başladığı kesin olarak bilinmemektedir. 1994 Norveç Kış Olimpiyatlarında 4000 yıllık kaya üzerine çizilmiş resimler ve bu resimlerde spor yapmakta olan insanlar yer almaktadır. Mısır'da 2000 senelik boks, yüzme, halat çekme gibi sporları yapan insan resimleri bulunmuştur (Masterman, 2004:8).

Spor turizminin en eski örnekleri MÖ 766 yılında gerçekleştirilen Olimpiyatlarda yapıldığı kabul edilir. Bu doğrultuda Yunanistan'da Olimpia'daki Pan Hellenic oyunları bu yarışmaların en önemlisi kabul edilmektedir (Weed ve Bull, 2004:1). Atletizm gibi oyunlar eski Yunan yaşamının en önemli parçasıdır ve her kentnin kendine ait bir stadı olduğu bilinmektedir. O dönemde gerçekleşen Olimpiyat oyunları farklı bölgelerden yaklaşık olarak 40.000 bireyi toplayabiliyordu. Bugünden farklı olarak konaklama imkanı yoktu ve insanlar çadırlarda yatıyordu. İlk hostelin Olympia'da 4. Yüzyılda kurulduğu bilinmektedir (Weed ve Bull, 2004:6).

Romalılar seyahatlerini artırmışlar ve yaygınlaştırmışlardır. Orta çağda ve Rönesans döneminde spor ve turizm ilişkisi tekrardan yoğun bir şekilde devam etmiştir. 16 ve 17. yüzyılda spor turnuvaları toplumsal bir hal almış ve hem elegant sporlar hem de izleyiciye dönük sporlar yalnızca toplumun üst sınıflarına özgü etkinlikler olmuştur (Standeven ve Knop, 1999:26).

17.yy'da Büyük Tur'un spor turizmine önemli katkıları olduğu yazarlar tarafından vurgulanmaktadır. Büyük Tur Alp dağlarını bir destinasyon olarak spor turizmine açmıştır. Özellikle dağcılık ve kayak alanlarındaki bölgenin günümüzdeki popülerliği bu şekilde olmuştur (İçöz,2011:522).

2.7.2.2. Sanayi Döneminde Spor Turizmi

19. yy'da demiryollarının yapılmasıyla ulaşım imkanı artmış ve insanların sosyal aktivitelere katılımı artmıştır. Demiryolları sporda da önemli gelişmelerin ortaya çıkarmasında etkili olmuştur. Futbol federasyonu İngiltere'de 1863 yılında kurulmuş ve ilk şampiyona 1872'de düzenlenmiştir. Böylece futbolun gelişmesi ile seyahatlerde yaygınlaşmış ve gelir düzeyinde artışlar meydana gelmiştir. Bu dönemde dağ tırmanma, kayak ve yürüyüş sporları da önemli ve yaygın sporlar haline gelmiştir (Standeven ve Knop,1999:27). Tur operatörü İngiliz Thomas Cook faal olduğu dönemde spor turizminin gelişmesinde düzenlediği turlarla çok önemli katkı sağlamıştır. Aynı dönemde Alp dağlarının zirvesine 1827, 1854 ve 1872 yıllarında ziyaretçiler tırmanmıştır. Dolayısıyla 18. ve 19. yüzyıllarda sanayileşmenin etkisiyle ve teknolojinin gelişmesiyle hem sportif faaliyetlerin sayısı artmış hem de spor turizminin gelişimi sağlanmıştır (Standeven ve Knop,1999:27).

Spor turizminin günümüze kadar olan gelişimi 4 şekilde meydana gelmiştir.

- ✓ Sporcuların ve turistlerin profili genişlemiştir.
- ✓ Batı toplumunda 1970' ten itibaren sağlık ve beden uyum konusundaki ilgi sürekli artmıştır.
- ✓ 1980'den günümüze tatil esnasında sportif faaliyetlere katılma konusunda yoğun bir talep olmuştur.
- ✓ Şehirlerin gelişmesinde ve marka şehir halini almasında sporun ve sportif faaliyetlerin oynadığı rollerin önemi artmıştır. Bunun sonucunda spor ilgili turizm türleri için fırsatlar sağlamıştır (Hinch ve Higham,2004; İçöz,2011:370).

Günümüzde spor turizminin önceki dönemlere göre aşağıda yer alan 4 faktör nedeniyle daha çok gelişeceği ve yükseleceği belirtilmektedir (Higham,2007:289).

- ✓ Sağlık ve fiziksel uyum hususunda artan duyarlılık ve ilgi
- ✓ İlerleyen yaşlarda spora katılma eğiliminde artış
- ✓ Bayan sporları deneyim ve değerler
- ✓ Alternatif spor arayışı

Spor turizmine, insanların refah düzeyinin artması, çalışma saatlerinin uygunluğu ve teknolojik araçların gelişmesiyle ilginin arttığı düşünülmektedir. Aynı zamanda insanların bilinçlenmesi sonucu sağlıklı yaşamı hedeflemesi sürekli bir spor yapma isteğini ortaya çıkardığı görülmektedir.

2.7.2.3. Çağdaş Dönemde Spor Turizmi

Bir toplumun gelişiminde sporun, ne denli önemli bir rol oynadığını ve minik başlangıçlardan bugünkü büyük spor oyunlarına nasıl değişim gösterdiğini tarih bize açıklamaktadır. Ödüllü fakat izni olmadan gerçekleşen 1867 yılındaki boks karşılaşmalarından günümüze kadar sporda önemli ve büyük değişiklikler yaşanmıştır. Amerika'da 1891'de Naismith basketbolu bulmuştur. Basketbol bugünlerde 300 milyon kişi tarafından oynanmaktadır (Masterman,2004:11).

Dünyada turizm 2014 yılında toplam 1.2 trilyon dolar büyüklüğe ulaşmıştır. Sportif faaliyet seyretmek için seyahat edenlerin de ilave edilmesi ile spor turizmi yaklaşık 180 milyar dolarlık bir büyüklüğe ulaştırmıştır. Küresel turizmin yıllık büyüme oranı yüzde 4-5 seviyesinde iken, spor turizminin yıllık büyüme oranının yaklaşık yüzde 14 olduğu hesaplanmıştır. Yine uluslararası verilerden yola çıkarak kabul gören ortalamalara göre, spor turisti normal bir turist harcamasının yaklaşık 2 katı harcama yapmaktadır (TURSAB, 2014).

Uluslararası Spor Turizm Konseyi'nin istatistiklerine göre, dünyada spor endüstrisinin 180 milyar dolarlık ticari hacme sahip olduğu bilinmektedir. Bu hacmin spor yapmak için seyahat edenler, spor etkinliği izlemek için seyahat edenler ve sportif bir programa katılmak için seyahat edenler olarak 3 kategoriden beslendiği belirlenmiştir. Spor turizminde ana gelir, organizasyon için gelen turistlerin yapacağı harcamalardır. Dünyada spor turizmi ile anılan şehirlerin başında büyük spor organizasyonlarını başarı ile gerçekleştiren Seul, Sydney, Lozan ve Atlanta gelmektedir. Olimpiyatlar, dünya kupaları, kıtalar özelinde yapılan uluslararası organizasyonlar, araba yarışları, ulusal ligler ve müsabakalar çok sayıda kişinin seyahat etmelerine neden olmaktadır (Özdemir vd, 2016:365).

Dünyada son 8 yılda 90 milyon kişi Olimpiyatlar, Dünya Kupası gibi büyük spor etkinlikleri için seyahat etmiş ve bu etkinliklere turist olarak katılmıştır. Bunların 13 milyonunu bu spor etkinliklerini izlemek için yurt dışına çıkanlar oluşturmuştur. Spor için yurt dışına gidenlerin bu ülkelerde yaptığı harcamalarda 10 milyar dolara ulaşmıştır (TURSAB, 2014). Çağdaş dönemde tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de bazı spor turizmi organizasyonları yapılmış ve ülkemize önemli katkı sağladığı söylenebilir.

2003 yılında Ankara’da Avrupa Voleybol Şampiyonası düzenlenmiş. Milli takımımız finalde Polonya’ya kaybederek tarihinde en büyük başarıya imza atmış ikinci olmuştur. Aynı yıl Futbol milli takımımız Dünya Şampiyonasında 3. olmuştur. 2010 yılında ülkemizde düzenlenen Dünya Basketbol Şampiyonası’nda milli takımımız dünya ikincisi olmuştur. 2017 yılında Futbol Ampute milli takımımız Avrupa Şampiyonu olmuştur. Bu verilen örnekler sportif olayların çağdaş dönemde nasıl geliştiğini ve nasıl geniş kitlelere yayıldığını göstermektedir. Spor etkinliklerinin her yıl sayısı artmakta ve bu doğrultuda spor turizmi daha fazla gelişmektedir.

2.8. Spor Turizmi Çeşitleri ve Türkiye Açısından Değerlendirilmesi

Günümüzde turistlerin tatil nedenlerine bakıldığında dinlenme ihtiyacının yanında aktif şekilde etkinliklere katılma ve sağlıklı yaşama gibi amaçlara daha fazla yöneldikleri görülmektedir. Geleneksel turizm faaliyetlerine ek olarak spor faaliyetlerini gerçekleştirebildikleri tatilleri tercih etmektedir. Bu doğrultuda spor ve turizmin ilişkisi kuvvetlenmekte ve spor turizmi çeşitleri ortaya çıkmaktadır.

Bu bağlamda, turizm amaçlı ortaya çıkan sportif faaliyetler; herhangi bir spor disiplininin veya birden fazla spor disiplininin kurallarının tamamen veya kısmen uygulanması ile turiste yaptırılan, turistle birlikte yapılan veya turistler için organize edilen su altı, su üstü sporları, kara sporları ve benzeri turizm faaliyetlerine konu spor türleri ve turizm çeşitliliği olarak gelişecek diğer sportif faaliyetler olarak ifade edilmektedir (Turizm Amaçlı Sportif Faaliyet Yönetmeliği, 2018).

Spor turizmi amaçlı sportif faaliyetler farklı özellikleri ile ele alınmaktadır. Aşağıda bulunan Tablo 1’de bu çalışmada spor turizmi literatüründen yararlanılarak

spor turizmi kapsamında değerlendirilen tüm spor turizmi çeşitleri sınıflama içerisine alınmaya çalışılmıştır. Ayrıca Futbol Spor Turizmi, Turnuva ve Salon Sporları Turizmi, Olimpiyat Sporları Turizmi ve Nostalji Spor Turizmi gibi spor turizmi çeşitlerine de çalışmada yer verilmiştir. Bu sınıflamaların dışında başka spor turizmi çeşitleri de eklenebilir.

Tablo 1. Spor Turizmi Çeşitleri

Doğa Sporları	Su Sporları	Hava Sporları	Kış Sporları
Doğa Yürüyüşü Atlı Doğa Yürüyüşü Dağcılık Sporları Bisiklet Sporları Golf Avcılık Yön Bulma Mağaracılık	Akarsu Sporları Kürek Sualtı Dalış Yelken Sporları Su Kayağı Sörf Yüzme	Yamaç Paraşütü Yelken Kanat Balon Planör Paraşüt Mikrolayt	Kayak Snowboard Buz Pateni

2.8.1. Doğa Sporları

Spor turizmi çeşitleri arasında doğa sporlarının ayrı bir önemi bulunmaktadır. İnsanlar kalabalık şehir yaşamından kaçarak, boş zamanlarını doğada gerçekleştirilen etkinliklerde değerlendirmektedir. Geleneksel turizm açısından da doğa sporları turizm ürününü zenginleştirmektedir. Bu bakımdan destinasyonlar doğal zenginliklerini farklı şekillerde turizm sektörüne sokmaktadır. Doğa sporları bu anlamda spor turizminin önemli bir alanını kapsamaktadır. Aşağıda doğaya dayalı spor turizmi çeşitleri sırasıyla verilmiştir (Erdoğan, 2003:17).

2.8.1.1. Doğa Yürüyüşü Sportu

Doğa yürüyüşü(trekking) sportu genel olarak fayton, at veya yaya şeklinde yapılan zorlu uzun seyahat anlamına gelmektedir. Günümüzde doğa yürüyüşü sportu bir doğa sportu ve hobi faaliyeti olarak anlam kazanmıştır. Bir bölgenin dağlık kesimlerinde, dağcılık tekniğini gerektirmeden, sarp yerlere girmeden, küçük patikaları takip ederek, belirli özellikler gösteren doğa koşullarında, yaş gruplarına göre uygun ve belirli zaman ile sınırlı olarak gerçekleştirilen uzun yürüyüşlerdir. Doğa yürüyüşleri genel olarak günü birlikten bir aya kadar olan zamanda yapılabilir (Küçükaslan,2005:165).

Doğa yürüyüşü yalnız dağlarda yapılan bir faaliyet olmayıp; çöller, ormanlar, bozkırlar ve akla gelen her türlü arazide de yapılabilir. Aynı zamanda doğa yürüyüşü kamp kurularak yapılabilir. Doğa yürüyüşünün insanın vücut ve ruh sağlığına olumlu etkilerinin olduğu kabul edilmektedir. Teknik ve kondisyon istememesi, sakatlanma oranının düşük olması ve maliyetinin düşük olması nedeniyle insanların en çok ilgi gösterdiği doğa sportudur (Erdoğan, 2003:17).

Doğa yürüyüşünün bir dalı olarak kabul edilen hiking ise; bir günlük veya daha fazla günü içeren doğa yürüyüşü olarak ifade edilmektedir (Küçükaslan, 2005:165).

Türkiye açısından değerlendirildiğinde doğal güzellikleri ile ön planda olan yerler doğa yürüyüşü açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Ülkemizde oluşturulan doğa yürüyüşü parkurları ile turistler sport turizmi faaliyetlerine katılmaktadır.

2.8.1.2. Atlı Doğa Yürüyüşü

Turizm çeşitleri içerisinde yer alan atlı doğa yürüyüşü, doğal ve tarihi güzellikleri ile ön planda olan yörelerimizde gerçekleştirilen günü birlik veya birkaç günlük seyahat programlarını içermektedir. At biniciliği başka bir canlı yapılabilen nadir sportların başında gelmektedir. Bu seyahatlerde at üretilen çiftlikler gezilerek veya daha önceden belirlenmiş güzergahlar kullanılarak yapılan atlı yürüyüşlerdir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2006:53).

Özellikle ülkemizde Kapadokya bölgesi ve Antalya, Alanya, Side, Manavgat, Kastamonu, Fethiye, Marmaris atlı doğa yürüyüşüne ev sahipliği yapmaktadır (Batman, 2007:203).

2.8.1.3. Dağcılık Sporları

Dağcılık, belirli birtakım ilke ve kurallara dayalı olarak dağlarda yapılan yürüyüş, kampçılık, ve tırmanış sporu olarak tanımlanmaktadır. Bu sporu yapan kişi ise dağcı olarak adlandırılmakta: kayada, buzda ve karda doğanın birtakım zorluklarını aşip dağcılık tekniklerini, dağcılık araç ve gereçlerinin kullanılmasıyla zirveye ulaşan ve ulaşmayı hedefleyen kişi olarak nitelendirilmektedir (Batman ve Eraslan,2007:202).

Dağcılık sporları turizmi genel olarak Alpinizm ve Sportif Tırmanış olmak üzere iki kategoride ele alınmaktadır. Alpinizm beş, Sportif Tırmanış dört alt kategoriye ayrılmaktadır (Türkçe Bilgi,2018).

Alpinizm: içinde kaya, kar, buzul tırmanış özelliklerini barındıran dağcılık teknik ve malzemelerini kullanarak doğrudan zirve yapmak olarak tanımlanır (Türkçe Bilgi,2018).

1. Günlük yürüyüş (hiking): Doğada; sabah başlayıp akşam biten gününbirlik yürüyüştür
2. Kampli etkinlik (trekking): Doğada yatılı olarak (genellikle hafta sonu) yapılan iki günlük etkinliktir
3. Expedition: Doğada uzun süreli (genellikle 1 haftalık) yatılı olarak yapılan etkinliktir.
4. Ferrata: Kayaya sabitlenmiş metal merdivenleri kullanarak tırmanmaktır.
5. Alpin Stil: Amaç doğrudan zirvedir. En kısa sürede gidilir ve dönülür (Kozak ve Bahçe: 2012:180-181).

Sportif Tırmanış: Genellikle kaya üzerine ya da yapay duvarlara yapılan tırmanış şeklidir. 4 kategoriye ayrılmaktadır.

1. Bouldering: Yerden fazla yükselmeden kaya üstünde yapılan idmandır.
2. Kaya Tırmanışı: Kaya tırmanma tekniklerini ve emniyet malzemelerini kullanarak kaya üzerinde 50 metreye kadar yapılan tırmanma türüdür.
3. Uzun Duvar Tırmanışı: Kaya tırmanma tekniklerini ve emniyet malzemelerini kullanarak 50 metreden yüksek olan kayada yapılan tırmanma türüdür.
4. Yapay Duvar Tırmanışı: Genellikle kapalı alanlarda kimyasal malzemeler kullanılarak yapılan sabit veya ayarlanabilen duvar sistemini barındıran ve genel olarak yarışmalar için yapılan farklı ebatlarda duvarlarda yapılan tırmanma türüdür (Kozak ve Bahçe: 2012:180-181).

Türkiye’de son yıllarda acentalar tarafından gerçekleştirilen turlarda dağcılık sporları turizm türü olarak katkı sağlamakta ve giderek gelişmektedir. Türkiye dağcılık sporları turizmi bakımından zengin bir potansiyele sahiptir. Ülkemizin dört bir tarafında yüksek dağlar bulunmaktadır. Toros dağları, Hasan dağı, Kaçkar dağları ve Samanlı dağları dağcılık sporlarının yapılabildiği dağlardır. Bu kaynakları turizme kazandırmak önemlidir. Turizme kazandırılırken dağları koruma ve kullanma dengesi gözetilmelidir.

2.8.1.4. Bisiklet

Bisiklet, tekerlekleri pedal aracılığıyla ayakla döndürülen binek aracıdır (TDK,2018). İnsan gücünü işe çeviren, pedal veya benzer bir mekanizma ile hareket eden iki tekerlekli motorsuz taşıt aracı ile, özel pistte, yolda veya açık alanda bireysel ve takım halinde yapılan spor dalı bisiklet sporu turizmi olarak nitelendirilmektedir (Batman ve Eraslan,2007:203).

Günümüzde bisiklet sporu turizmi, ülkelerin tanıtılmasında önemli bir yere sahiptir (Bil vd,2012:1555). Bisiklet sporunu sporcu olarak yapanların bisiklet sporu turizminin gelişimine direk katkıda buldukları söylenmektedir. Bisiklet sporu

turizmde farklı aktiviteler de yapabilen turistler, genellikle doğaya zarar vermeyen etkinlikleri tercih etmektedirler (Chen ve Chen,2013:24). Gelişmiş ülkelerde bisiklet, oldukça önemlidir (Passafaro vd,2014:77).

Ülkemizde değişik türlerde uluslararası düzeyde bisiklet yarışları düzenlenmektedir. Bunlardan en çok bilineni 76 ülkenin canlı yayınlayarak takip ettiği ve ülkemizi etkin bir şekilde tanıttığı Cumhurbaşkanlığı Türkiye Bisiklet Turu' dur. Bu tur, Uluslararası Bisiklet Federasyonunun çok etaplı yol yarış programında yer almaktadır (Yeşil,2015:57).

2.8.1.5. Golf Turizmi

Golf turizmi, golf sporuna aktif ya da pasif olarak katılmak amacıyla insanların buldukları ve yaşadıkları yerlerin dışına yaptıkları seyahatler aracılığıyla oluşan ilişkilerin tümüdür (Girel,2008:11). Bugün dünya üzerinde yaklaşık olarak 60 milyon insanın golf oynadığı varsayılmaktadır. Avrupa'da 5.000, dünyada 30.000 adet golf sahası bulunmaktadır (Malta Planning,1997:21).

Golf turizminin amacı golf oynamak veya izlemek amacıyla golf sporunun yapıldığı destinasyonlara bireylerin seyahatini ve bu seyahatten doğan tüm ilişkileri ifade etmektedir (Özdemir vd,2016:364).

Türkiye'de son yıllarda Antalya'nın Belek beldesi doğal ve kültürel turistik kaynakları ve golf sahaları ile eşsiz bir potansiyele ulaşmıştır (Hazar,2007:99).

Turizm Bakanlığı verilerine göre; Antalya'da 10 adedi Belek'te, 1 adedi Manavgat'ta ve 1 adedi halen yatırım halinde olmak üzere toplam 12 golf tesisi bulunmaktadır. Tesislerin tamamı Kültür ve Turizm Bakanlığından belgelidir. Açık olan 11 golf tesisinde toplam 16 saha bulunmaktadır. Bu tesislerde 2010 yılı içerisinde toplam 451.643 oyun gerçekleştirilmiştir. 2008 yılında Belek, Uluslararası Golf Tur Operatörleri Birliğinden (IAGTO) Avrupa'da "Yılın En İyi Golf Destinasyonu" ödülünü almıştır (Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü,2018).

2.8.1.6. Av Turizmi

Eski çağlarda insanların günlük barınma ve giyinme ihtiyacını karşılamak amacıyla yaptıkları avcılık faaliyetleri bugünlerde meraklılarına zevk veren bir turizm faaliyeti olarak karşımıza çıkmaktadır (Albayrak, 2013:220).

Av sporunu yapmak üzere seyahat eden turistlere yönelik hizmetler sunulmaya av sporu turizmi olarak ifade edilmektedir. Bu turizm türünde, avcılarının sürekli ikamet ettikleri yer dışında bir bölge veya ülkeye, avlanmak, dinlenmek ve spor yapmak amacı ile gerçekleştirdikleri seyahat ve konaklamalardan oluşan, gittiği ülkenin veya bölgenin ekonomisine önemli katkı sağlayan turizm türüdür (Ege,1996:54).

Av turizmi Türkiye’de 1950 li yıllarda başlamıştır. Av turizminin geliştirilmesi amacıyla 1973 yılında 1618 sayılı Seyahat Acenteleri Kanunu’na dayalı olarak Turizm Bakanlığı ve Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı tarafından ‘Av Turizmi Yönetmeliği’ çıkarılmıştır. Yönetmeliğe göre av turu organize etme görevi seyahat acentelerine verilmiştir. Türkiye’de gerçek manada ilk av turizmi 1981 yılında Antalya Düzlerçam Bölgesinde başlamıştır (Albayrak, 2013:223).

2.8.1.7. Yön Bulma (Orienteering)

Yön bulma sporunda katılımcılara başlangıç aşamasında, harita kullanma ve yön bulma eğitimleri verilmektedir. Bu eğitimler katılan sporcuların yön bulma duygusunu geliştirmek amacıyla yapılmaktadır. Yön bulma sporunda deneyimler artıkça parkurlara daha zor parkurlar eklenerek oyun daha karmaşık hale gerilmektedir. Öncelikle kontrol noktalarının yönleri ve mesafeleri yol notu kağıdında sporculara verilir. Sporcular üçer dakika ara ile parkura başlamaktadır. Peş peşe başlayan katılımcılara farklı parkurlar verilerek birbirlerini takip etmeleri engellenmiş olunur. Yön bulma her yaşta ve kondisyonda insanın yapabileceği bir spor olup asıl amacı doğada sportif ve gezme amacı ile bulunan insanların harita bilgilerini artırmak, bu araçları kullanım alışkanlıklarını geliştirmektir (Batman ve Eraslan,2007:205).

Orienteering doğada harita ve pusula yardımıyla yön bulma sporudur. Bu spor Amerika’da ve Avrupa’da yaygın bir şekilde yapılan, popülerliği gün geçtikçe artan bir doğa spor türüdür. Türkiye’de askerler, izciler polisler ve üniversitelerin spor

bölemleri kendi içlerinde kapalı alanlarda 1970 ten günümüze yapmaktadır. Ülkemizde yön bulma yeni tanınmaya başlanmış bir spordur (Batman ve Eraslan, 2007:205). Senelerdir askeri birliklerin eğitimlerinde kullanılmasına rağmen ilgili bir kulüp ve federasyon kurulamamasının nedeni stratejik olmayan yerlerin haritalarının bulunmamasıdır. Bunun dışında yeni tanınan sporları karşı yapılan çekince sporu gelişmesine engel olmaktadır. Halbuki Türkiye, yön bulma sporunun gelişmesi için ideal doğal şartlara sahiptir. Bu şartlar altında yön bulma sadece küçük gruplar halinde veya özel organizasyonlarda yapılmaktadır (Küçükaslan,2007:227).

2.8.1.8. Mağara Turizmi

Bir yamaca veya kaya içine doğru uzanan, barınak olarak kullanılabilen yer, kovuk, indir (TDK,2018). 1950’li yıllarda dünyada mağara turizmi olayının yaygınlık kazanmasına bağlı olarak ülkemizde de bu konuda etkileşim olmuştur. Ülkemizde mağara araştırmaları 1964 yılında Mağara Araştırma Derneği tarafından başlatılmıştır. Daha sonra ilk üniversite kulübü olan 1973 yılında Boğaziçi Üniversitesi Mağara Araştırma Kulübü kurulmuştur. 1979 yılında MTA Jeoloji Etütleri Dairesi bünyesinde kurulan Karst ve Mağara Araştırmaları Birimi, günümüzde mağara araştırmalarının büyük bir bölümünü gerçekleştirmektedir (Küçükaslan,2007:275).

Mağaralar, hayvan barınağı, depo, ibadet alanı ve tedavi amaçlarıyla yüzyıllardır kullanılmaktadır. Mağaralar insanın ilk evi olması ve doğal özellikleri nedeniyle insanların ilgisini çekmektedir. İnsanların ilgisini çekmesiyle birlikte dünya ve ülkemizde birçok mağara turizm amaçlı kullanılmaya başlanmıştır (Albayrak, 2013:169).

Ülkemizin birçok bölgesinde turizm için elverişli mağaralar bulunmaktadır. Ülkemizin %40 elverişli kayalardan oluşmaktadır. Kayaların kapladığı alanlar öngörülerek Türkiye’de mağara sayısının 20.000’den fazla olduğu ön görülmektedir. Bunların 800’ü MTA tarafından, 450 tanesi derneklerce incelenmiştir. Türkiye’nin en derin mağarası Mersin’deki Peybirlikönü Mağarası, en uzun mağara ise Isparta’daki 16 km lik Pınargözü Mağarasıdır (Albayrak, 2013:171).

2.8.2. Hava Sporları

Hava sporlarının temeli kişinin çeşitli teknik malzemeleri kullanarak ve havada meydana gelen değişimlerden yararlanarak gökyüzünde hareket etmesine dayanmaktadır. Diğer taraftan hava sporları özelliği gereği her bölgede gerçekleştirilebilen bir turizm türü değildir. Hava sporları turizminin gerçekleştirilebilmesi için özellikle o bölgenin coğrafi yapısının uçmaya elverişli olan dağ ve yamaçlara sahip olması gerekmektedir (Kültür ve Turizm Bakanlığı,2012).

İnsanoğlunun kuşlara özenerek uçuş arzusu oldukça eskidir. Başlangıçta basit kanatlarla uçmayı deneyen insanlar, zamanla paraşütler yaparak bu arzularını gerçekleştirdiler. 10. Yüzyılda İsmail Cevheri'den ilham alan Da Vinci uçuş çalışmaları yapmıştır. Fakat 1632 yılında uçmayı başaran ilk insan Hezarfen Ahmet Çelebidir. 1940 yılında Wright Kardeşler başarılı uçuşlarının yanında perdeden yaptıkları uçurtma ile havacılık olayına öncülük etmiştir. 1948 de basit yelken kanatlar ortaya çıkmıştır. 1961'den sonra rüzgarla şişirilen ve süzülerek uçan paraşüt yapılmaya başlanmıştır. 1968 de koşarak ya da ayakta kalkış üzerine makale ve el kitapları yayınlanmıştır. İlk olarak Fransa ve İsviçre'de bir grup pilot dik yamaçlardan koşarak kalkış yapmaya başlamıştır (THK,2018)

1914 yılında 1. Dünya savaşında Paraşüt gözlem amaçlı kullanılmıştır. 1914 yılında Tiny Broadwich paraşütü kendi açmıştır. Dünyada hava sporları ilk 1930 yılında Rusya'nın ilk sportif yarışmayı düzenlemesiyle başlamıştır. 1941 de Almanlar Hırvatistan'a paraşütle inmişlerdir (Spor Akademisi,2018).

Türkiye, hava sporları meraklıları için keşfedilmesi gereken özelliklere sahip bir ülkedir. Başlıca hava sporları; yamaç paraşütü, yelken kanat, mikrolayt, balon, planör, paraşüttür. Sıralanan spor türlerinin gelişmesi açısından Türkiye, gerekli turistik kaynaklara ve özellikle uygun iklim şartlarına sahiptir (Hazar,2007:103).

Türkiye'de yamaçtan koşarak uçuş denemeleri ilk olarak 1985'te THY paraşütçülerinden bir grup tarafından serbest atlayış paraşütleriyle Erzincan-Çakırman köyünde yapılmıştır. Turizm faaliyeti olarak yapılan hava sporları, 1990 yıllarında Fethiye Ölüdeniz deki Baba dağı pilotların keşfi ile başlamıştır.

- ✓ 1995 Dünya Paraşüt Şampiyonası
- ✓ 1996 1. Dünya Hava Oyunları Test Yarışmaları
- ✓ 1997 1.Dünya Hava Oyunları

THK'nın ev sahipliğinde gerçekleştirilen ve hava sporlarının gelişmesine önemli katkı sağlayan hava sporları turizmi organizasyonlarıdır (THK,2018).

2.8.2.1. Yamaç Paraşütü

Yamaç paraşütü uçağa benzeyen bir paraşüt ile yüksek bir tepeden koşulmak sureti ile havalanarak uçulması şeklinde gerçekleştirilen bir spor türüdür. Rahatlıkla koşulacak türden uygun eğimli bir yamaca açık olarak serilen paraşüt pilotun koşuya başlamasıyla hava ile dolmakta, kanat şeklini almakta ve pilotu taşımaya başlamaktadır (Albayrak,2013:191).

Doğa sporları ile iç içe olması ve ekonomik olması nedeniyle yamaç paraşütü sporu, günümüzde geniş bir kitle tarafından sevilmektedir. Uçuşların süresi, kullanılan malzemenin niteliğine ve pilotun deneyimine göre saatlerce sürebilmektedir. Ülkemizdeki yamaç paraşütü için uygun ve turistlerin ilgisini çeken uçulabilen bölgelerinden bazıları: Ölüdeniz-Babadağ, Eskişehir-İnönü, Denizli-Pamukkale, Kayseri-Talas, Bolu-Abant, Antalya-Aksu, Ankara-Gölbaşı'dır (Hazar,2007:104). Ölüdeniz-Babadağ'a 2015 yılında 700 bin turist gelmiş, 40.600 turist yamaç paraşütü ile uçuş yapmıştır (Kültür ve Turizm Bakanlığı,2016).

2.8.2.2. Yelken Kanat

Yelken kanat; yüksek bir tepeden koşarak kendini boşluğa bırakmak suretiyle havalanan, pilotun ağırlığını kaydırdığı yöne doğru hareket eden ve yine pilotun ayakları üzerine inen motorsuz bir hava aracıdır. Hezarfen Ahmet Çelebinin Galata Kulesinden uçmuş olduğu kanadın modern versiyonudur (THK, 2018).

Yelken kanat rüzgar ile uçuş yapılan, tek kişilik ve motorsuz uçuş aracıdır. Genel olarak 25-30 kg açıldığında 10 kanat uzunluğundadır. Bu sporda güvenlik amacıyla kişiye bağlı paraşüt bulunmaktadır (Hazar,2007:105).

Havalanma, havada kalma ve havalanma yeri yamaç paraşütüne benzemektedir. Ancak uçuş için daha fazla eğitim süresine ihtiyaç vardır. Yamaç paraşütü yapılan yerlerde yelken kanatta yapılabilmektedir (Albayrak,2013:193). Ülkemizde Kayseri- Ali dağ 2012 yılında Yelken kanat Avrupa Şampiyonasına ev sahipliği yaparak 17 ülkeden 71 sporcuyla ağırlamıştır (THK,2018).

2.8.2.3. Balon

Dünya’da ilk olarak 18. yy sonlarına uzanan balonla uçuş sporu ülkemizde yoğun ilgi görmektedir. Uzun yıllardır bireysel sportif amaçlı yapıldığı gibi, turistik bölgelerimizdeki yerel etkinliklerde balonla kent turları düzenlenmektedir. Balon içine doldurulan sıvı propan gazının ısıtılması ile havalanır (Küçükaslan,2007:262). Uygun rüzgarda oldukça uzun süreler sakın bir uçuşla havada kalabilmektedir. Ortalama seyir yüksekliği 500-1500 feet arasında olan balona yön vermek, irtifa kazandırıp kaybettirmek, hızını değiştirmek, tecrübeli bir pilot tarafından kolaylıkla yapılabilmektedir. Balonun havalanması balona doldurulan propan gazının alttaki ocaklar vasıtasıyla ısıtılması ile sağlanır (Albayrak,2013:192).

Balon sporu turizmi yaşanan bölge dışında özellikle balon ile seyahat etmek için gerçekleşen turizm hareketidir. Ülkemizin doğal güzellikleri ve kaynaklarının çok olması balon ile seyahati zevkli hale getirmektedir. Ülkemizde Kapadokya bölgesinde, Kültür ve Turizm Bakanlığı 2012 verilerine göre 900 bin turist balon yolculuğu yapmıştır. 40.600 turist yamaç paraşütü kullandığı belirlenmiştir.

2.8.2.4. Planör

Planör, sabit kanatları yapısı sayesinde kaldırıcı güç oluşturarak havada süzülme kabiliyetine sahip ve havadan ağır motorsuz hava aracıdır. Türkiye’de ilk kez 1935 yılında Ankara’ da THK’na bağlı Planörcülük Okulu açılmıştır (THK,2018). Planör motorsuz olduğundan özel bir kanat tasarımı vardır. Dünya’da ilk planörü icat eden 1886 yılında deneme uçuşu sırasında ölen Otto Liliental olduğu bilinmektedir (Kozak ve Bahçe,2012:199).

Ülkemizde Eskişehir’de yer alan THK İnönü Uçuş Eğitim Merkezi çok sayıda hava sportif faaliyetlerinde olduğu gibi planör sporunda da ülkemizin en yoğun ilgi

gören uçuş merkezlerinden biridir. Türkiye’de planör sporunun en fazla yapıldığı yer olan İnönü THK Eğitim Merkezi her yıl yaz sezonunda yüzlerce kişi gelmektedir (Eskişehir İl Kültür ve Turizm Mdürlüğü,2018). Günümüzde planör sporu Türkiye, Avrupa ve Dünya’da sevilerek yapılan bir hava sporudur.

2.8.2.5. Paraşüt

Paraşütle atlayış, yüksek bir yerden atlanması sonucu paraşüt olarak adlandırılan kumaşın güvenli bir şekilde yere inmek için açılması olarak yapılan eğlence sporudur.

Paraşüt eğitim ve dikkat gerektiren ekstrem bir spordur. Tehlikeli bir spor gibi görünse de, istatistiklere bakıldığında güvenli olduğu söylenmektedir. ABD Paraşüt Birliği istatistiklerine bakıldığında 2013 yılında gökyüzünde 1000 atlayışta 0,0075 oranda ölüm meydana geldiği belirlenmiştir (ABD Paraşüt Birliği,2013).

Paraşüt daha çok savaş sırasında insanların ve savaş aletlerinin bir yerden başka bir yere taşınmasında kullanılırdı. Fakat günümüzde paraşüt ayrı bir spor dalı olarak değerlendirilmeye alınmış ve paraşüt kulüpleri kurulduktan sonra yaygınlaşmaya başlamıştır. Günümüzde hava sporları turizmi kapsamında en çok ilgi gören hava sporlarının başında gelir. Türkiye paraşüt sporu için elverişli bir konuma sahip olduğu söylenebilir.

2.8.3. Kış Sporları

Kış Turizmi, içerisinde kayak sporu olan ve buna elverişli eğimli ve karlı alanlarda yapılan seyahatleri, konaklama ve yeme-içme gibi hizmetlerden faydalanmayı kapsayan etkinlik ve ilişkilerin tümü olarak tanımlanmaktadır (İncekara,1998:3). Kış sporları ise belirli araç ve gereçler kullanarak, belirli kurallara uyarak, karlı veya buzlu alanlar üzerinde bireysel ve toplu yapılan, serbest ya da yarışma amaçlı spor uygulamalarıdır (Ülker,1987:143).

Kış turizmi, kar yağışı ile ilişkili olarak dağların karlı olan yüksek yerlerinde etkili olan alternatif turizm çeşididir (Doğaner, 2001:56). Kültür ve Turizm Bakanlığının 2023 Türkiye Turizm Master planında kış turizmini ve alternatif turizm

çeşitlerinin gelişmesine yönelik yapılandırmalar belirlenmiştir. Türkiye'nin bu kapsamda en önemli kış turizmi ve kayak sporu merkezlerinden ikisi Bursa ve Erzurum'da var olan Palandöken ve Uludağ'dır. Türkiye'de kış turizmi kapsamında ilk kayak okulu 1917 yılında Sivas-Suşehri ilçesinin o zaman ki adı Buldur olan ve şimdi ki adı Erence olan köyde kurulmuştur. Bu köy de Türk ordusunun askerlerine de kayak eğitimi verilmiştir. İlk kayak merkezi ise 1940 yılında Sivas Merakum Platosunda kurulmuştur. Turistik anlamda kış turizmi ve kayak sporları merkezi ise ilk olarak 1950'li yıllarda Uludağ'da Fatintepe ve Kuşaklıkaya adlarındaki iki tepe üzerine kurulmuştur. Bununla beraber uzun yıllar sayılı kayak merkezinde süregelen aktiviteler 2000'li yıllarda birçok ilde yeni kayak alanlarının açılması ve projelendirilmesiyle ülke genelinde yayılmaya başlamıştır. Kış turizmi ve kayak sporları merkezlerinin geliştirilmesiyle Türkiye'de alternatif turizmin çeşitlendirilmesi, başta İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Doğu Karadeniz olmak üzere bölgesel sosyoekonomik gelişmişlik düzeyinin dengelenmesine katkı sağlanması amaçlanmıştır (Demiroğlu,2014:136-187). Ülkemizde kış turizmi ile ilgili yapılan en kapsamlı proje ise Erzurum Palandöken Kış Sporları ve Master Planıdır. Bu çalışmada Palandöken dağlarının ve iklim şartlarının kış sporlarına verimliliği tespit edilmiştir. Proje kapsamında uluslararası kış olimpiyatlarının düzenlenebileceği, toplamda 32 bin kişilik kayak sporu merkezi ve yaklaşık 6 bin kişinin doğrudan istihdam edilebileceği bir kış turizmi merkezi öngörülmüştür (Türkeri, 2014:41).

Özellikle turizmin çeşitlendirilmesi kapsamında giderek öne çıkan kış sporları turizmi, doğayı yaşamak, doğa ile iç içe olmak, maceralar yaşamak ve mücadeleyi seven insanların tercih ettiği bir spor turizmi olayıdır. Ülkemizde kış sporlarının yaygın olması iklim şartları ve coğrafi yapı ile ilgilidir. Ülkemiz bazı kesimlerinde kış mevsiminin uzun sürmesi, engebeli coğrafi yapısı ve yüksek dağları ile kış sporları turizmine son derece elverişli olduğunu göstermektedir. Erzurum-Palandöken, Sivas Yıldız Dağı, Bolu-Kartalkaya, Kocaeli-Kartepe, Kars Sarıkamış, Kayseri Erciyes Türkiye'nin en önemli kış turizm merkezleridir.

2.8.3.1. Kayak

Tarihi insanlık tarihi kadar eski olan kayak, insanın doğa ile yapmış olduğu savaş sonucu ortaya çıkmıştır. Kayak ortalama 5000 yıldır yapılmaktadır. Kayak sporunun gelişiminin önemli kısmında Norveç yer alır. Ulaşım için kayağın farklı türleri kullanılmıştır (Standeven ve Knop, 1999:20). Kayak yarışmaları ilk kez 1886 yılında Cristina’da düzenlenmiş ve Oslo’da 1879 yılında daha büyük bir organizasyon düzenlenmiş, kayakla atlama yarışmaları gerçekleştirilmiştir. Türkiye’de 1915 senesinde TSK tarafından kullanılmaya başlayan kayak, 1933 yılında spor haline gelmiştir. Bu dönemde Bursa Uludağ’da, Erzurum Palandöken’de ve Ankara Elmadağ’da düzenlenen kayak etkinlikleri kayak sporunun gelişimini hızlandıran etkinlikler olmuştur (TKF,2018). Kayak sporu günümüzde önemli bir turizm faaliyeti olarak gelişimini sürdürmektedir. Kayak sporu bakımından ülkemizin elverişli olduğu belirlenmiştir.

Türkiye’de Turizm Bakanlığına bağlı belgeli 28 tane kayak merkezi yer almaktadır. Bakanlığa bağlı olmayan 23 adet kayak merkezi ile bu sayı 51’e çıkmaktadır. Bakanlık belgeli kayak merkezlerinde yatak kapasitesi 9.549 olarak açıklanmıştır. Gelecek yıllarda yatak kapasitesinin 78.645 olması hedeflenmektedir (TÜRSAB Kış Turizmi Raporu, 2014).

2.8.3.2. Snowboarding

Snowboard, kayak sporundan ayrı olarak farklı teçhizatlar ile yapılan ve kendine özgü teknikleri ve kayma tarzı bulunan, özellikle yüksek karlı dağlardan aşağı doğru kayma şeklinde yapılmakta ve son yıllarda popülerliği giderek artmaktadır. Snowboard kelimesi İngilizce kökenli olup Türkçe karşılığı henüz bulunmamaktadır. Snowboard sporu ilk kez 1970’li yıllarda Jack Burton Carpenter, Chuk Barfoot ve Tom Sims’in içinde yer aldığı bir grup tarafından basit yöntemlerle yapılmıştır. İlk temelleri küçük su kayağı şeklinde uç kısmında ip olan ve ayakta durulan kısımda ortadan geriye doğru kaymayı önleyen ve küçükken kaydığımız kızaklara benzeyen aletler ile gerçekleşmiştir. Bu spora günümüzde yeni jenerasyon ilgi göstermekte, özellikle de

10 ile 20 yaşları arası gençler arasında her geçen gün daha da yaygınlaşmaktadır. Türkiye'nin önemli kış turizm merkezlerinden Uludağ, kayaktan sonra günümüzde yeni nesilin gözde spor dalları arasında yer bulan snowboard merkezi olma yolunda ilerlemektedir. Doğu Karadeniz Bölgesi ayrı bir snowboard merkezi olma yolunda ciddi adımlar atmaktadır (TKF,2018).

2.8.3.3. Buz Pateni

Suni olarak yapılmış, belirli kriter ve ölçüleri olan, buzlu zemin, açık ve kapalı mekanlarda ve statlarda paten ile yapılan bir spor dalıdır. Buz pateni sporları, buz hokeyi, patenli sürat yarışları, artistik paten ve kızak yarışları gibi spor türlerini kapsamaktadır. Paten sporlarının yapılmasında kendine has belirli kuralları bulunur (Albayrak,2013:196). Buz pateni olimpiik ölçü olarak kabul edilen 30x60 metrelik buz pistinde yapılmaktadır. Artistik Patinaj, Artistik Buz Pateni veya Figür Pateni, müzik, spor ve dansı bünyesinde birleştirir. Bu unsurların bir arada olması nedeniyle son derece estetik ve rafine bir spor dalı olarak kabul edilmektedir (Atılğan,2007:12).

Ankara'da 1987 yılında açılan ve Bel-Pa olarak bilinen Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin Buz Pateni Sarayı Türkiye'nin ilk olimpiik buz pistidir. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından İzmit'te 1999 yılında yaptırılan Buz Pateni Pisti'de, Türkiye'nin ikinci olimpiik buz tesisidir. İstanbul Zeytinburnu'nda 2009 yılında olimpiik koşullara uygun bir Buz Pisti açılmıştır (Türkiye Buz Pateni Federasyonu,2018).

2.8.4. Su Sporları

Su sporları deniz, akarsu, şelale ve göllerde yapılan daha çok rekreatif amaçlı spor turizmi çeşitleri olarak tanımlanmakta ve bu kapsamda yapılan turistik faaliyetler su sporları turizmi olarak adlandırılmaktadır. Türkiye, su sporları potansiyeli bakımından zengin doğal kaynaklarına sahiptir. Ülkemizde bulunan tarihi ve kültürel kaynaklarla iç içe olan su sporları turizmi bölgelerin diğer turizm türleriyle bir bütün içinde yer almaktadır (Batman ve Eraslan, 2007:211). Başka bir ifade göre su sporları havuz, deniz, akarsu ve açık havada farklı malzemeler ile hem eğlenmeye hem de spor aktivitelerine yönelik yapılan etkinliklerin tümüdür (Megep,2007:3).

Literatürde Su-Temelli Turizm olarak ta yer alan Su Sporları Turizmi, göl, kanal, nehir, su yolu, deniz, okyanus, dere, baraj vs. gibi su kaynaklarında gerçekleştirilen herhangi bir turistik aktivitedir. Geniş bir yelpazeyi kapsayan su sporları, kişilerin özellikle boş zaman ve eğlence amaçlı tercih ettikleri aktiviteler arasında yerini almaktadır. Su sporlarını sualtında ve su üstünde yapılan su sporları şeklinde iki bölümde incelemek doğru olacaktır (Dinçer ve Güzel,2016:213). Su üstünde yapılan su sporları rafting, kürek, yelken, sörf, su kayağı, kano ve yüzme şeklinde sıralanabilir. Su altında yapılan su sporları ise dalış, sualtı hokeyi, sualtı orienteering ve sualtı futbolu şeklinde sıralanabilir.

Türkiye coğrafi konumu, iklimi, doğal kaynakları ve erişebilirliği açısından spor turizmine aynı zamanda su sporları turizmine yönelik stratejik bir önem taşımaktadır. 2014 yılında yapılan su sporları etkinlikleri ile yaklaşık olarak 150 milyon dolar elde edildiği belirlenmiştir (İzmir Deniz Ticaret Odası, 2015:232).

2.8.4.1. Akarsu (Rafting) Sporları

Akarsu sporları turizmi aynı zamanda akarsu turizmi şeklinde de ifade edilmektedir. Genel anlamda akarsu sporları turizmi, akarsularda turistik amaçlı yapılan faaliyetlerdir (Dinçer ve Güzel,2016:220). Akarsu sporları turizmi, genel olarak küçük gruplar şeklinde yapılan, turistlerin akarsularda çeşitli spor faaliyetlerini yaptıkları, turistlere macera ve eğlenme gibi tecrübeler de kazandıran bir turizm çeşididir (Albayrak,2013:200-201).

Rafting, nehir kayağı ve kano akarsularda yapılabilen su sporlarıdır. Ülkemizde akarsu su sporlarının yapılmasına uygun çok sayıda akarsu bulunmaktadır. Rafting sporu diğerlerine göre daha çok yaygınlaştığı öngörülmektedir.

Türkiye’de akarsu sporları turizminin gelişmesine yönelik ilk adımların 1990’lı yıllarda atıldığı görülmektedir. Türkiye’de rafting turlarının Çoruh nehrinde yapıldığı ve 1993 yılında ilk uluslararası rafting organizasyonu olan 4. Dünya Rafting Şampiyonası’nın bu nehrde düzenlendiği bilinmektedir (Yücel, 2006). Ayrıca Batı Karadeniz Bölgesi’nde yer alan Düzce su kaynakları ile ziyaretçileri için önemli alternatif su sporları sunmaktadır. Rafting, sörf, yüzme, kano, yelken sporları, sualtı

dalış sporları, su jeti, fly board, olta balıkçılığı gibi su spor ve etkinlikleri Düzce’de de yapılmaktadır (Kardaş ve Turgut,2017:9). Rafting, Düzce’nin kuzeybatısında yer alan Cumayeri ilçesi Dokuzdeğirmen Köyü yanından geçen Büyük Melen Nehri’nde yapılmaktadır. 13 km’lik parkuru ile Türkiye’nin 2. Büyük rafting sporunun yapıldığı yerdir. Yılın her döneminde ziyaretçilerine açık olan yerde kano da yapılmaktadır (Düzce İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü,2018).

2.8.4.2. Kürek

Kürek, insanoğlunun denizler ve akarsularla basit araçlar kullanarak mücadelesini temel alan bir spor dalıdır. Küreğin ilk ne zaman ve kimler tarafından kullanıldığı tam olarak bilinmemektedir. Ancak tarihsel kaynakların çoğu, küreğe benzer gereçlerin ilk olarak Akdeniz’de görüldüğünü, ilk kürek yarışmasının ise Mısır’da Nil Nehri üzerinde yapıldığı öne sürer. İlk kürek yarışı 1715 yılında İngiltere’de Thames Nehri’nde gerçekleşmiştir (Spor Akademisi,2005).

Uluslararası Federasyonunu 1892 yılında oluşturan, 1896 yılından bu yana tüm Olimpiyat Oyunları’nın bünyesinde yer alan ve bugün 151 ülkede yarışmaları düzenlenen "Kürek", dünyanın en prestijli spor dallarından biridir (Türkiye Kürek Federasyonu,2018). Bu doğrultuda spor turizmi etkinliklerinde en önemli spor dallarından biri olduğu söylenebilir.

2.8.4.3. Sualtı Dalış

İnsanoğlu ilk çağlardan günümüze kadar suyun altındaki zenginliklerden faydalanabilmek sürekli olarak suya dalmıştır. Bu nedenle hiçbir alet kullanmadan bir taşa tutunarak suyun dibinden mercan, sünger ve sedef çıkaran insanlar, dalgıçlığın tarihinin ilkleri olarak kabul edilmektedir. Dalgıçlık sporu günümüzde önemli bir turizm faaliyeti haline gelmiştir. Su altı dalışlar ihtiyaçları gidermek için yapılan faaliyetler olmaktan çıkarak, sportif bir anlam kazanmıştır. 1959 yılına kadar yalnızca ilgili bireyler tarafından düzenli olarak yapılan dalışlar, bu tarihten sonra uluslararası derneklerin kurulmasıyla beraber spor amacıyla düzenlenmeye başlanmıştır. Bu kapsamda 1958 yılında kurulan Dünya Sualtı Aktiviteleri Konfederasyonu, sualtı

sporlarının dünyadaki otorite kuruluşudur. Türkiye’de sualtı sporları geniş anlamda 1950 yılından sonra başlamıştır (Batman ve Eraslan,2007:213).

Sualtı Dalış; “su altında kendi kendine soluma aparatları kullanarak dalmadır. Kısaca yüzeyden bağımsız aletli dalış olarak tanımlanabilir. Tüplere sıkıştırılmış yüksek basınçlı hava ve diğer dalış takımları kullanılarak yapılmaktadır” (Küçükaslan, 2007: 246). Türkiye’nin üç tarafının denizlerle çevrili olması nedeniyle turistlere Sualtı Dalış sporu için önemli bir potansiyel sunmaktadır. Örneğin Düzce’nin Akçakoca ilçesinde sualtı dalış turizmi için bir uçak batırılmıştır. Bu sporu sevenler bireysel olarak buraya giderek dalış yapabilmektedir.

2.8.4.4. Yelken

Yelken, rüzgar gücünden faydalanarak geniş yüzey oluşturacak biçimde yan yana dikilen ve teknenin direğine uygun biçimde takılarak onu hareket ettiren kumaş ya da şeritlerin tümüdür. Yelkenin monte edildiği ve rüzgar gücü ile hareket eden tekneye yelkenli adı verilmektedir (Kardaş,2015:144).

Özellikle açık denizlere kıyısı olan ülkelerin kullandığı yelkenli tekneler, ulaşım ve savaş amacıyla kullanılmıştır. Günümüzde ise en çok ilgi gösterilen spor dalı haline gelen yelkenin tarihi oldukça eskidir. M.Ö 2400’lerde mucidi Mısırlılar olan “Yelkenli Tekne” rüzgârın gücünden yararlanılarak teknenin hareket ettirilme ilkesine dayanan, uyum ve senkronizasyona bağlı bir spor dalıdır. Yelkeni spor olarak benimseyen ilk ülke İngiltere’dir. Galler prensi tarafından ilk 1749 yılında yelken yarışı yapılmıştır. Yelken, 1896 yılında Olimpiyat yarışlarında yerini almıştır. Uluslararası Yelken Federasyonu yelken yarışları ve uluslararası yarışmaları düzenlemektedir (Global Turizm,2015).

Türkiye’de yelken sporunu organize eden kurum Türkiye Yelken Federasyonu’dur. Yelken yarışları üç ayrı kategoride yapılır:

1. Regatta olimpik yarışları
2. Okyanus yarışları
3. Maç ya da kafa kafaya yarış (Global Turizm,2015).

Yelken Spor Turizmi, bireylerin deniz yolculuğu yapmak ve yelkenli kullanmayı öğrenmek amacıyla katılım sağladığı turistik seyahatlerdir. Yelken spor turizmi, konaklamalı yatlar ve konaklama yapılamayan küçük teknelerle gerçekleştirilmektedir. Yelken, denizi seven her yaştan insanın yapabileceği eğlenceli bir spor dalıdır. Ülkemizde üç tarafının denizlerle çevrili olması bakımından yelken spor turizminde ön plana çıkmaktadır. Marmara, Akdeniz ve Ege denizinde yelken yarışları düzenlenmektedir (Türkiye Su Sporları Federasyonu,2018).

2.8.4.5. Su Kayağı

Su kayağı, kişiyi bir hız motoru veya kablolu bir düzeneğin çektiği, su üstünde yapılan bir spor dalıdır. Her türlü suda, nehirde, gölde veya denizde yapılmaktadır. Dalgasız su uygun olanıdır. Su kayağının sporunun çeşitleri bulunmaktadır; Barefoot, Show kayağı, Maraton ve Serbest stil atlama. En önemli 3 klasik disiplin ise Slalom, Trick (figür) ve Jump (atlama) tır (Türkiye Su Sporları Federasyonu,2018).

Su kayağı, 1920 yılında ABD’li Fred Walter tarafından keşfedilmiş bir spor dalıdır. Gerçek bir spor olarak denenmesi 1925 yılında ABD’li Ralph Samuelson tarafından yapılmıştır. 1946’da Dünya Su Kayağı Birliği kurulmuş ve 1949 yılında ilk kez Su Kayağı Dünya Şampiyonası düzenlenmiştir. Şampiyona sürekli düzenli olarak yapılmaktadır. Su kayağı, iki farklı enerji kaynağının kullanıldığı nadir sporlardan biridir. Üst ekstremiteler tekmeden öne doğru çekilir ve kayak ve alt bedeniniz ise su ile karşı karşıyadır (World Water Skiing,2018).

Su kayağı, su sporları turizmi kapsamında önemli bir yere sahip olan bir spor dalıdır. Su kayağı kapsamında gerçekleştirilen turistik faaliyet su kayağı spor turizmi kapsamında değerlendirilirken, Türkiye’de Kocaeli Gökay Park tesisleri Su kayağı şampiyonalarına ve etkinliklerine ev sahipliği yapmaktadır. Ayrıca kablolu su kayağı Bursa Osmangazi’deki Sukay Park’ta, Ekişehir ve Samsun’da yapılabilmektedir. Akdeniz sahillerinde su kayağı için elverişlidir.

2.8.4.6. Sörf

Sörf, bir tahta yardımıyla dalgalar üzerinde sahile doğru kayarak gerçekleştirilen ve sevilen bir spor dalıdır. Dalga Sörfü ve Rüzgar Sörfü olmak üzere iki çeşittir. Yelken kullanılan rüzgar sörfü dalga kıran bir deniz gerektirmez, her yerde yapılabilir, çok yaygın yapılmaktadır (Türkiye Su Sporları Federasyonu,2018).

Sörf turizmi, sörf yapmak, öğrenmek veya sörf organizasyonlarına katılmak ve izlemek amacıyla yapılan seyahatlerdir. Sörf turizmi, rekreasyonel amaçlı sörf seyahatleri ve ticari amaçlı sörf turizmi olarak incelenmektedir. Rekreasyonel amaçlı sörf seyahatlerinde kişi kendi seyahatini planlar, kendi araçlarını ve malzemesini kullanır. Kendi çadırında veya yerel konaklamayı tercih etmektedir. Ticari amaçlı sörf turizmi ise tur operatörleri tarafından konaklama, ulaşım ve yeme-içme şeklinde paket tur olarak düzenlenmesidir (Buckley,2002:407).

Üç tarafı denizlerle çevrili ülkemizde sörf yapılan sahiller bulunmaktadır (Küçükaslan,2007:220-221).

Gümüşdere: Karadeniz sahilinde bulunan Gümüşdere Plajı rüzgarıyla sörf için ideal bir alandır. İstanbul'a bir saat uzaklıktadır.

Mimarsinan: İstanbul Büyükçekmece gölü kıyısında bulunan bu yer, Temmuz'dan Ekim'e kadar esen rüzgarı sörf için çok uygundur. Tuzla, Saros, Alaçatı, Pırlanta, Ilıca, Akyarlar, Bitez, Datça en fazla sörf için ziyaret edilen sahillerdir.

2.8.4.7. Yüzme

En popüler sporların başında olan yüzme sporunun aslında ne zaman ortaya çıktığı ve nasıl çıktığı bilinmemektedir. Sebebi geçmişte yüzme sporu insanların karşısına bir spor olarak değil, bir ihtiyaç olarak çıkmıştır. Dünya'da ve ülkemizde önemli ve yaygın bir spor olan yüzme sporunun turizm ile iç içe olduğu söylenebilir.

Yüzme, rekreatif amaçlı yapılan en yaygın su sporu olan, uluslararası standartlarda (50 m, 8 kulvar) havuzlarda vücudun kulaç ve ayak hareketlerinden başka bir yardım almadan, kelebek, serbest, kurbağa ve sırtüstü stillerinin birinde veya dördünde karmaşık olarak, bireysel veya ekip olarak yaptıkları yarışma olarak tanımlanmaktadır. İlk kez 1896 yılında olimpiyat oyunlarında yüzme yarışmaları yapılmıştır. Yüzme beraberinde turizm faaliyetlerini de getirmiştir (Batman ve Eraslan,2007:214).

Temel amacı yüzmek olan kişilerin gerçekleştirdiği seyahatler yüzme spor turizmi olarak adlandırılmaktadır. Deniz kum güneş turizminin en önemli parçası olan denizin temel amacı yüzme sporudur. Üç tarafı denizlerle çevrili ülkemizin her bölgesinde yüzme sporu gerçekleştirilmektedir. Ege ve Akdeniz Bölgesi'nde yaz sezonu uzun süreli olması turistlerin denizde yüzme imkanını oluşturmaktadır. Karadeniz bölgesinde yaz sezonun diğer bölgelere göre kısa sürmesi ve deniz akıntısının fazla olması yüzmeyi sürekli olmasa da olumsuz etkilemektedir.

2.8.5. Futbol Turizmi

Futbol turizmi, insanların futbol karşılaşmalarını izlemek veya futbol oynamak amacıyla turizm hareketlerine katılmalarından meydana gelen bir turizm türüdür. Futbol takımlarının kamp merkezi seçiminde dikkate aldıkları en önemli unsur elverişli iklim koşullarıdır. Yaz sezonunda serin iklimli bölgeler tercih edilirken, kış dönemlerdeki devre arası kamplar için sıcak bölgeler seçilmektedir (Hazar,2007:106-107).

Her maçın doksan dakikadan ibaret olmadığına farkına varan ülkeler bir süredir futbol turizmine önem vermektedir. Çünkü futbol turizmi ile kısa sürede, ülkeye gelen turist sayısını ve sağlanan turizm gelirlerini artırmak mümkün olmaktadır. 2006 yılında Almanya'da düzenlenen Dünya Kupasına 2,5 milyon kişinin üzerinde turist geldiği saptanmıştır. 2002 yılında Güney Kore ve Japonya'nın ortak düzenlediği dünya kupasına 2,5 milyon üzerinde turistin geldiği ve maç başına ortalama seyircininin 42,269 olduğu saptanmıştır (Barut,2004:7).

FIFA sözcüsü Nicolas Maingot yayınladığı medya bilgilendirmesinde; 2010 Güney Afrika Futbol Dünya Kupası'nın ilk dört günün ortalama seyirci sayısı 53,019'dur. Bu ortalamanın Dünya Kupaları tarihinin en yüksek 2. seyirci sayısı olduğunu açıklamıştır (Sebahattin Devocioğlu-Futbol Ekonomi,2010).

Türkiye'de özellikle futbol turizmi için kış mevsiminde Antalya, yaz mevsiminde ise Bolu, Ankara, Bursa gibi illeri tercih edilmektedir. Adı geçen bölgelerin iklim ve yükselti özellikleri, futbol için oldukça elverişli bir durum arz etmektedir. Futbol turizmi, diğer turizm türlerinden farklı özelliğe sahiptir. Katılımcıların aktif olarak katılmasıyla oluşan futbol turizmi aynı zamanda takımların ve oyuncuların özelliklerinden dolayı bölgeye seyircileri ve taraftarları da çekerek ek turizm talebi oluşturmaktadır (Batman ve Gürkan,2005:17).

2.8.6. Turnuva ve Salon Sporları

Voleybol, basketbol, hentbol, masa tenisi, karate, boks, halter, jimnastik, su topu, hokey, atletizm, motor sporları, judo, tekvando, eskrim ve badminton turnuva ve salon sporları arasında gösterilmektedir. Bu spor müsabakaları ve turnuvaları vasıtası ile önemli turizm faaliyetleri ortaya çıkmaktadır (Batman ve Eraslan,2007:216).

Olimpiyat Oyunları, Dünya Basketbol Şampiyonası, Dünya Voleybol Şampiyonası, THY Euroleague, Kadınlar ve Erkekler Avrupa Voleybol Şampiyonlar Ligi, Voleybol Dünya Kulüpler Kupası, Elmas Tur ve benzeri spor yarışmalar düzenlendiği şehirlere ilgi duyan binlerce insanı binlerce kilometreden kendine çekmektedir. Turnuva ve Salon Sporları turizmin ekonomik gelişimini olumlu etkilemektedir. Turnuva ve Salon Sporları turizminin ekonomik etkileri düzenlenen organizasyonların kalitesine ve katılanların harcamalarına göre meydana gelmektedir.

2.8.7. Olimpiyat Oyunları

Olimpiyat oyunları dünya çapında sporcu, gazeteci, televizyoncu, spor adamı ve seyircilerin katılımı ile maliyeti yüksek bir spor organizasyonudur. Dünya'nın en büyük spor olayı olarak kabul edilen olimpiyatların tarihi karanlık çağlara dayalı olup, gerçeklerle efsanelerin birleştiği ve duygularla abartıların karışımından oluşan bir sis tabakası ardında gizlenmiş gibidir. Yüzyıllardır insanlar ve ülkeler arasındaki barışın

gelişmesine katkı sağlayan sportif bir araç olarak görülen olimpiyat oyunları, dört yılda bir dil, din, ırk ve renk ayrımı yapmadan kültürlerin ve adetlerin bir araya geldiği alışveriş vasıtası olağan gelişmiştir. Yüksek maliyetlerine rağmen olimpiyat oyunları, ev sahibi oldukları ülkenin tanıtımı, turizm faaliyetlerinin artması ve spor tesislerinin kazandırılması gibi son derece önem arz eden faydalar sağlamaktadır (Batman, Oktay ve Ergün,2007).

Örneğin; Olimpiyat Oyunlarına beşinci adaylığında 1992 Olimpiyat Oyunlarına ev sahibi olan, İspanya'nın Barcelona kenti, oyunlardan önce deniz ile bağlantısı kesilmiş, altyapı problemleri olan ve spor tesisi eksikliği bulunan bir şehirdi. 1992 olimpiyat oyunlarını düzenleneceği kesinleşen Barcelona, 1986 yılından 1992 yılına kadar olan 6 yıllık hazırlık süresince tüm alt yapı problemlerini çözerek, yeni yollar, köprüler, parklar, oteller ve spor tesisleri inşa edilmiştir. Günümüzde Barcelona Avrupa'daki en gelişmiş ve yaşanabilir kentler arasında 8. sıraya yükselmiştir. Barcelona Olimpiyat Oyunları 1986-1992 yılları arasında 326.301 kişilik ek istihdam yaratarak, işsizlik oranında da büyük bir düşüş yaratmıştır. Günümüzde İspanyol sporcular dünyada çeşitli spor dallarında büyük başarılar elde ederken, Barcelona halkı da spor yapabilmek için en iyi tesisleri kullanmaktadır. Barcelona'nın Olimpik tesisleri her gün düzenli olarak yaklaşık 50.000 kişi tarafından kullanılırken, her yıl 300.000 kişi de Barcelona sokaklarında halk için gerçekleştirilen spor aktivitelerine katılmaktadır (Gündoğan,2001:32).

Olimpiyat Oyunları spor dalı, sporcu sayısı, katılan ülke sayısı ve izleyici sayısı bakımından dünyanın en büyük spor organizasyonudur. Günümüzde turizmin çeşitlendirilmesi ile beraber Olimpiyat Oyunlarına sporcu ve izleyici olarak katılmak amacıyla gerçekleştirilen turistik faaliyet Olimpiyat Sporları Turizmi olarak adlandırılmaktadır. Bu turizm faaliyetinin etkileri düzenlendiği şehirde sadece düzenlendiği dönemde hissedilmez. Gelecek yıllarda da hissedileceği söylenebilir.

2.8.8. Nostalji Spor Turizmi

Nostalji terimi, sosyal bilimcilerde büyük ilgi çekerek, bu durum müşteri davranışlarında nostalji tutumu ve ihtiyaçların incelenmesine neden olmaktadır. Nostalji kavramı olumlu tepki ortaya çıkması amacıyla reklam ve tanıtım aracı olarak kullanılmaktadır (Goulding,1999: 177). Spor ve turizmin kültürel değerlerinin ortaya çıkarılmasında spor müzelerine, eski salonlara, ünlü sporcuların olduğu şehirlere ve geleneksel olarak yapılan sportif yarışmalara ziyaret etme bağlamında nostalji spor turizmi önemlidir (Güngör ve Turgut,2018:1263).

Sporun son yıllarda tarihi ve kültürel yanını turizmle bütünleştiren türü Nostalji spor turizmidir. Geleneksel olarak geçmiş zamanlardan günümüze kadar yapılan nostalji spor turizmi faaliyetleri, insanların farklı kültürleri ve ülkeleri tanınmasına yardımcı olan sosyal bir olaydır. Turistler gittikleri yerleri etkilemekte ve gittiği yerden etkilenmektedir. Bu şekilde farklı toplumlar ve kültürler arasında bağlar güçlenmektedir. İnsanların birbirini tanınması için düzenlenen sportif oyunlar, fuarlar, panayırılar, festivaller ve karnavallar her sene binlerce insanı başka ülkeleri, şehirleri tanımaya ve ziyaret etmeye teşvik etmektedir. Nostalji spor turizmi kapsamında ilgi çeken ve destekleyici turizm ürünü olan geleneksel ata sporları çerçevesinde gerçekleştirilen spor oyunları da turizm olayı olarak nitelendirilmektedir. Geçmişten günümüze ulaşmış bu spor faaliyetleri hem ülke insanları arasında dostluğu sağlarken, hem de yeni kültürler ve yeni yaşam tarzlarını görme hevesini uyandırarak yerli, yabancı ziyaretçileri yeni adreslere, farklı faaliyetleri görmeye teşvik etmektedir. Nostalji sporunu yaşatma kapsamında yer alan yağlı güreşler de ülkemizle bütünleşmiş bir spor olayı, bir turizm hareketidir. Nostalji spor turizmi spor müzelerini, stadyumları ve geleneksel yarışmalara yapılan seyahatleri içerirken bu bağlamda seyahat edilen her yer tarihi ve kültürel bir öneme sahiptir. Nostalji spor turizmi hem turizmin çeşitlendirilmesi hem de kültürel değerlere sahip çıkılması bakımından çok önemlidir. Bu kültürel değerlerin nesilden nesile aktarılmasında önemli bir görev üstlenmektedir (Güngör ve Turgut,2018:1263).

Nostalji spor turizmi potansiyeli bakımından ülkemizin durumuna bakıldığında, zengin kültürel sportif kaynaklara sahip olduğu söylenebilir. Türkiye'nin bulunduğu coğrafi konumda dünyanın en eski medeniyetleri yer almış olup, günümüze kadar ulaşmış sportif faaliyetler ve spor alanları son derece önemlidir. Türklerin geçmişten günümüze gelen birçok geleneksel sporları vardır. Bunlar cirit, okçuluk, binicilik, güreş, kılıç sporları ve yağlı güreşlerdir. Eski spor geleneklerine sahip olunmasına rağmen Türkiye'de nostalji spor turizmi fazla gelişmemiştir. Bunun temel nedeni bu spor geleneklerinin her geçen gün önemini yitirmesi ve tanıtım çalışmalarındaki eksiklikten kaynaklanmaktadır (Güngör ve Turgut,2018:1263).

2.9. Spor Turizminin Etkileri

Spor Turizmi yapısal özellikleri nedeniyle ekonomik, çevresel, siyasi ve sosyo-kültürel etkileri olan bir turizm çeşidi olup, ülkelerin, bölgelerin ve bireylerin yaşam kaynağı olduğu düşünülmektedir. Spor Turizminin, ekonomik, çevresel, siyasi ve sosyo-kültürel etkileri aşağıda sırasıyla incelenmiştir.

2.9.3. Spor Turizminin Ekonomik Etkileri

Spor Turizminin ekonomik etkilerinin incelendiği bu bölümde spor turizmi organizasyonları ve gerçekleştirilen organizasyonlara katılan yönetici, sporcu, ziyaretçi, seyirci gibi bireylerin harcamalarının ele alındığı anlamına gelmektedir. Spor Turizmi, meydana getirdiği ekonomik etkiler bakımından son zamanlarda araştırmaların ilgisini çekmektedir.

TURSAB Spor Turizmi 2014 Raporuna göre; 2014 yılında 550 binin üzerinde yabancı turist ülkemize spor amaçlı gelip 900 milyon doların üzerinde harcama yapmıştır. Türkiye'de spor turizminin toplamdan aldığı pay yüzde 1.5 düzeyindedir. Bu pastadan en çok golf ve futbol sporları pay almaktadır. Bir spor turisti ortalama bir turistin 2 katı kadar harcama yapmaktadır. Bir başka deyişle, Türkiye'ye gelen yabancı sporsever turist harcaması bin 1648 dolar düzeyindedir. Türkiye'de Belek'e gelen golf sporcularının sayısı 160 bine yakınken, bu yıl Antalya'da kamp yapan futbol takımı sayısı ise bin 200 civarındadır. Bu takımların yüzde 90'ı yabancı futbol takımlarıdır.

TURSAB Spor Turizmi Raporuna göre; 2014 yılında dünyada 1.2 trilyon dolara yakın büyüklüğe ulaşan turizm sektöründen sporun aldığı pay 180 milyar dolar düzeyindedir. Turizm sektörünün büyümesi yüzde 4-5’lerde seyrederken, spor turizminde bu rakam yüzde 14’lere çıkmaktadır. Turizmi tüm yıla yaymak, deniz-kum-güneş üçlüsünün yanı sıra diğer turizm türlerinde de büyümek isteyen turizm sektörü: Son yıllarda golf ve futbol turizminde atılan adımlar ve elde edilen başarılar Türkiye’nin spor turizminden aldığı payın aslında çok az olduğunu ve daha yukarılara çekilebileceğinin en büyük göstergesidir.

Tablo 2. Olimpiyat Oyunlarının Toplam Maliyet- Toplam Kar Durumu

Organizasyon Yılı ve Şehri	Toplam Maliyet	Toplam Kar
1992- Barselona	1,6 Milyar	358 Milyon
1996- Atlanta	5,1 Milyar	1,1 Milyar
2000- Sydney	8,4 Milyar	1,8 Milyar
2004- Atina	11,2 Milyar	1,4 Milyar
2008- Pekin	14,2 Milyar	1,6 Milyar
2012- London	13,9 Milyar	1,9 Milyar
2016- Rio	12 Milyar	3 Milyar

Kaynak: Uluslararası Olimpiyat Komitesi verileri kullanılarak hazırlanmıştır.

Olimpiyat Oyunları gibi spor turizmi organizasyonlarının düzenlendiği ülkeye büyük ekonomik katkısı olduğu görülmektedir. Ayrıca Dünya Kupaları, Dünya Şampiyonaları, World Tour, National League vb tüm organizasyonların yapıldığı ülkeye, bölgeye ve şehire ekonomik katkısının olduğu söylenebilir.

2.9.4. Spor Turizminin Çevresel Etkileri

Spor turizminin turizm kaynakları ve doğal güzellikleri üzerinde olumlu ve olumsuz çevresel etkileri bulunmaktadır. Spor turizminin çevreye verdiği incelendiğinde; Spor etkinlikleri, kullanılmayan alanların kullanılabilirliği ve tesisleştirilmesi açısından yararlı olabilmektedir. Özellikle, outdoor sporların

etkinliklerinin gelişimi, doğal ortamların kullanılabilirliği, verimi ve daha üst düzeyde tesisleşmeye gidilmesi açısından yararlı olabilmektedir. Fakat bu ortamlar içindeki toprağın, ağaçların ve bu ortam içinde yaşamını sürdüren canlıların zarar görmelerini de beraberinde getirmektedir (Toramanlı,2014:24).

2.9.5. Spor Turizminin Siyasi Etkileri

Ülkeler arasındaki ilişkilerin kuvvetlenmesinde ve ülkelerin birbirini tanımada spor turizminin önemli bir rolü vardır. İnsanlar, yurt dışına yapacakları spor seyahatlerinde daha çok siyasi ilişkileri olumlu olan ülkeleri tercih edebilmektedir. Bazı ülkeler arasında siyasi ilişkiler kuvvetli olduğundan o ülkeden diğer ülkelere geçiş sırasında izin aranmamaktadır. Örneğin; Küba yönetim şekli gereği kendi ülkesinde doğup milli takımında görev alan sporcuların, kendi ülkesi ya da aynı yönetim şekli ile yönetilen başka bir ülkede sporcu olmasına izin vermektedir. Yine İslam ülkeleri arasında düzenlenen İslam Oyunları organizasyonu dini İslam olan ülkelerin tanışmasında ve ilişkilerin kuvvetlenmesinde önemli rol oynamaktadır. Son yıllarda daha çok gerçekleştirilen özellikle voleybol ve basketbol branşlarında düzenlenecek olan organizasyona aynı anda birden fazla ülkeye ev sahipliğinin verildiği görülmektedir. Düzenlenecek olan organizasyon sebebiyle iki ülke arasında siyasi ilişkilerin kuvvetlenmesine neden olmaktadır. Örneğin; 2018 yılında Güney Kore ve Kuzey Kore'nin kış olimpiyat oyunlarında beraber yarışması (Olimpiyat Oyunları,2018).

Olimpiyat oyunları, İkinci Dünya Savaşı'nın ardından bölünen Kuzey Kore ve Güney Kore'yi birleştirmiştir. Güney Kore'de düzenlenen 2018 Kış Olimpiyat Oyunları açılış töreniyle başladı. Güney Kore ile Kuzey Kore'den sporcular, "Birleşik Kore" bayrağı altında geçiş törenine katıldı (Olimpiyat Oyunları,2018). Spor turizmi organizasyonlarının ülkeler arasındaki barışın ve güvenliğin sağlanmasında büyük önemi vardır.

2.9.6. Spor Turizminin Sosyo-Kültürel Etkileri

Spor Turizmi, insanlar ve sosyal yapı üzerinde önemli rol oynayan uluslararası bir harekettir. Spor Turizmi organizasyonlarına ev sahibi olan ülkeler üzerine sosyal ve kültürel etkileri geniş kapsamlı ve çok boyutludur.

Spor turizm organizasyonlarına ev sahipliği yapan ülkeler; tesislerini, elemanlarını, konaklama işletmelerini ve alışveriş merkezlerini gelen turistlerin hizmetine sunmaktadır. Dolayısıyla bu durum, turistlerle yöre halkı arasında belirli ölçüde kültürel alışveriş gerçekleştirerek, çeşitli sosyal ve kültürel değişimlerin oluşmasını sağlayacaktır. Ancak bu sosyal ve kültürel değişimler her zaman çift yönlü olarak gerçekleşmiş olup; bu etkiler hem olumlu hem de olumsuz bir şekilde gerçekleşmektedir (Zorba'dan Aktaran, 2004-Bektaş, 2010;20).

Örneğin; Nostalji sporunu yaşatma kapsamında yer alan yağlı güreşler ülkemizle bütünleşmiş bir spor olayı, bir turizm hareketidir. Nostalji spor turizmi spor müzelerini, stadyumları ve geleneksel yarışmalara yapılan seyahatleri içerirken bu bağlamda seyahat edilen her yer tarihi ve kültürel bir öneme sahiptir. Nostalji spor turizmi hem turizmin çeşitlendirilmesi hem de kültürel değerlere sahip çıkılması bakımından çok önemlidir. Bu kültürel değerlerin nesilden nesile aktarılmasında önemli bir görev üstlenmektedir (Güngör ve Turgut,2018:).

Bu doğrultuda spor turizminin, organizasyona katılan bireylerin (sporcu, seyirci veya görevli) birbirini tanınmasında ve kültürlerin kaynaşmasında büyük bir önemi ve etkisinin olduğu söylenebilir.

2.10. Dünya'da Spor Turizmi

İnsanların spor yapmak veya sportif etkinlikleri izlemek amacıyla turizm olayına katılmalarından doğan olaylar ve ilişkiler bütününe spor turizmi adı verilmektedir. Günümüzde Dünyanın her yerinde düzenlenen spor organizasyonlarına katılmak için insanlar sürekli seyahat etmektedir. Kimileri sporcu olarak kimileri seyirci olarak organizasyonların heyecanını yaşamaktadır.

Journal of Sport Tourism'de yayınlanan bir araştırmaya göre spor turizminden elde edilen gelirler, dünyadaki toplam turizm gelirlerinin yüzde 32'sini oluşturmaktadır. STIC araştırmasına göre, sportif faaliyetlerin 182 milyar dolarlık bir endüstri haline geldiği, spor etkinliklerinin yılda 47 milyon geceleme yapılmasına neden olduğu ve konaklayan spor turistinin otel giriş ücreti ve diğer ihtiyaçları için günlük 180 dolar harcadığı belirtilmektedir (Yardımcı Sarıçay,2009:29).

TURSAB tarafından 2014 yılında yayınlanan Spor Turizmi Raporu'na göre; 2014 yılında dünyada 1,2 trilyon dolara yakın büyüklüğe ulaşan turizm sektöründen sporun aldığı pay 180 milyar dolar seviyesindedir. Küresel turizmin yıllık büyüme oranı yüzde 4-5 düzeylerinde seyrederken, bu rakamın spor turizminde yüzde 14 seviyelerinde olduğu hesaplanmaktadır. Uluslararası hesaplamalarda çıkan ortalamalara göre spor turisti normal turistin yaklaşık iki katı kadar harcama yapmaktadır. Dünyada 2006-2014 yılları arasında 90 milyon kişi Olimpiyatlar, FIFA Dünya Kupası gibi büyük spor etkinliklerini yerinde izlemek için seyahat etmiştir. Bunların 13 milyonunu bu spor etkinliklerini izlemek için yurt dışına çıkanlar oluşturmuş ve onların bu ülkelerde yaptığı harcamalar 10 milyar doları bulmuştur.

Dünya'da önemli organizasyon olan olimpiyat oyunlarının ev sahibi ülkelerdeki yatırımların hızlanmasına neden olmaktadır. Yeni yatırımların yapılması ülkelerdeki istihdamı olumlu yönde etkilemektedir. Ev sahibi ülkelerdeki işsizlik oranlarında düşüş yaşanırken çalışan kişi sayısı artmıştır. rneği; 2000 Sydney Olimpiyat Oyunlarının etkilerine ilişkin yapılan araştırmada 1994-2004 yılları arasında Avustralya'nın gayri safi milli hasılatına 7,3 milyar eklenmiş ve oyunlar 150.000 kişilik ek iş istihdamı sağlamıştır (Doğu,2006:12). Dünya geneli değerlendirildiğinde etkisi büyük sportif faaliyetlerin turizm sektörüne önemli oran da katkı sağladığı ifade edilebilir.

2.11. Türkiye’de Spor Turizmi

Spor turizminin, Türkiye’de gelişmekte olan önemli bir turizm çeşidi olduğu görülmektedir. Türkiye özellikle dünya çapında ilgi gösterilen futbol, basketbol, voleybol, tenis, golf, hava sporları, su sporları, doğa sporları spor organizasyonları açısından coğrafi yapı, iklim koşulları ve misafirperver insan gücü ile yeterli olanaklara sahip eşsiz bir ülkedir.

Türkiye’nin spor turizminin geneline hizmet edebilecek türdeki tesisler, genel turizme paralel olarak özellikle İstanbul ve Antalya illerinde yoğunlaşmıştır. Bunun yanında, buldukları bölgelerde sportif turizm olanakları ile turizmi geliştirme potansiyelini gören Nevşehir, Artvin, Alanya, Erzurum, Erzincan, gibi bazı il ve ilçeler kendilerini spor turizmiyle özdeşleştirme çabasındadırlar. Ayrıca Bursa, Ankara, Çanakkale, Eskişehir, Gaziantep, İzmir, Muğla ve Samsun gibi büyükşehirlerde sahip oldukları ve potansiyel altyapı imkânları ile spor turizmi açısından ön plana çıkmaya başlamışlardır. Kuzeyden güneye, doğudan batıya kadar ülkemizin her bir bölgesinde spor turizminin çeşitli türlerine yönelik yatırımlar yapılmış veya planlanmıştır. Erzincan, Amasya, Artvin, Nevşehir, Ankara, İstanbul, Antalya, Ağrı, Aydın, Muğla, Isparta ve daha birçok ilimizde golf, futbol, kış sporları, doğa sporları, akarsu sporları, hava sporları gibi bazı spor turizmi dalları için uygun alanlar mevcuttur (Yeşil,2015:75).

Tablo 3. Spor Turizmi Çeşitleri ve Ülkemizde Yaygın Olduğu Bölgeler

Spor Turizmi Türü	Yapıldığı Bölgeler	
Doğa Sporları	Dağcılık	Toros Dağları, Erciyes, Ağrı, Tendürek, Süphan, Hasan Dağı, Karadeniz Kaçkar Dağları
	Doğa Yürüyüşü	Ülkemizde genel olarak her bölgede doğa yürüyüşü parkurları bulunmaktadır.
	Atlı Doğa Yürüyüşü	Kapadokya, Antalya, Kastamonu, Marmaris,
	Bisiklet	Ankara, İstanbul ve diğer bölgeler
	Golf Sporu	Antalya
	Yön Bulma	Manisa, Bursa, Ankara ve diğer bölgeler
	Avcılık	T.C. Köy İşleri ve Orman Bakanlığı tarafından ilan edilen bölgeler
Mağaracılık	Ülkemizin her bölgesinde mağaralar bulunmaktadır.	
Su Sporları	Akarsu Sporu	Artvin, Rize, Düzce ve diğer bölgeler
	Kürek	İstanbul, Ege ve Akdeniz
	Sualtı Dalış	Antalya(Kemer), Balıkesir(Ayvalık), Muğla, Çanakkale, Mersin ve İzmir
	Yelken	Marmara, Akdeniz ve Ege
	Su kayağı	Kocaeli, Eskişehir
	Sörf	İstanbul, Akdeniz, Ege
	Yüzme	Ülkemizin her bölgesinde yapılabilir (Deniz ve Havuz).
Hava Sporları	Yamaç Paraşütü	Ölüdeniz, Antalya, Denizli, Erzincan, Kayseri, Bolu, Eskişehir, Isparta, Erzurum,
	Yelken Kanat	Kayseri- Ali Dağ
	Balon	Kapadokya Bölgesi
	Planör	Eskişehir
	Paraşüt	Ülkemizin her bölgesinde yapılabilir.

Kış Sporları	Kayak	Bursa (Uludağ), Ankara (Elmadağ), Erzurum (Palandöken), Bolu (Kartalkaya), Kocaeli (Kartepe)
	Snowboarding	Bursa- Uludağ
	Buz Pateni	Ankara, Kocaeli ve diğer bölgeler

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı ve İlgili Federasyon Web Sitelerinden derlenmiştir.

TÜRSAB (2014) Spor Turizmi Raporu'na göre:

- Dünyada spor turizminin büyüklüğü 180 milyar dolar düzeyindedir.
- Uluslararası hesaplamalarda spor için gelen turist normal turistten yaklaşık iki katı kadar harcama yaptığı belirlenmiştir.
- Türkiye'ye gelen turistlerin ortalama harcaması 824 dolar, spor amaçlı gelenlerin ortalama harcaması ise 1.648 dolar olarak hesaplanmaktadır.
- Türkiye'ye 550 binden fazla spor turisti gelmiştir. Bu turistlerin yaptığı toplam harcamalar da 900 milyon doların üzerindedir.
- Türkiye, düzenlenen ve düzenlenecek uluslararası spor etkinlikleri baz alınarak hesaplanan Küresel Spor Endeksi'nde 14'üncü sırada yer almaktadır. Türkiye'de son 8 yılda bu çapta 14 etkinlik düzenlendi. Etkinlik sayısında Türkiye dünya 18'incisi konumundadır.
- Futbol turizminde yaklaşık bin 200 takım Türkiye'de kamp yapmaktadır. Birden fazla yapanlarla birlikte bu yılda 2 bin 500'ü bulmaktadır.
- Futbol kampı yapanların yarattığı direkt hacim 100 milyon doların üzerindedir.
- Antalya'da kamp yapan futbol takımlarının yüzde 90'ını yabancı takımlar oluşturmaktadır.

- Golf için gelenlerin sayısı 160 binin üzerindedir.
- Belek'te 2014'te 17 golf sahasında 513 bin 216 oyun oynanmıştır.
- Türkiye'de toplam golf sahası 28 adet, bunun 21'i Antalya bölgesinde yer almaktadır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı (2014) verilerine göre, Türkiye'ye gelen yabancı turist sayısı 36.8 milyondur. Buda, spor turizmi çerçevesinde gelenlerin sayısının 552 bini geçtiğini göstermektedir.

2.11.1. Türkiye Spor Turizmi İstatistikleri

Yabancı turistlerin geliş nedenlerinin toplam paylarına bakıldığında, ülkemizde gerçekleşen spor turizminin durumunun da sayısal olarak ifade edilebilmektedir. Ülkemize gelen turist sayısı her geçen yıl artarken spor turistlerinin sayısı ülkede gerçekleşen uluslararası spor organizasyonlarına göre değişim göstermektedir. TÜRSAB tarafından 2009 yılında yayımlanan rapora göre ülkemize gelen yabancı ziyaretçilerin geliş nedenleri Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. Turistlerin Geliş Nedenlerine Göre Dağılımı

Geliş Nedenleri	Yıllar							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Gezi, Eğlence	52,27	57,19	56,32	56,74	57,2	51,9	56,6	58,5
Kültür	9,17	9,10	8,31	7,71	7,6	6,1	6,0	6,4
Sportif ilişkiler	1,28	1,16	1,30	1,48	1,4	1,1	1,6	1,5

Kaynak: Tursab Turizm Raporu (2009)

2.11.2. Türkiye’de Spor Turizmi İle İlgili Araştırmalar

Spor Turizmi ülkemizde 2000’li yılların başından itibaren araştırılmaya başlanmıştır. Dünyada yapılan araştırmalar da çok eski değildir. Sebebinin deniz kum güneş turizminin uzun yıllar hüküm sürmesi ve teknolojik yetersizlikler olduğu söylenebilir. İnsan ihtiyaçlarının farklılık göstermesiyle turizmde çeşitlendirilmeye gidilmiş ve spor turizmi kavramı ortaya çıkmıştır (TURSAB,2018). Ülkemizde spor turizmine yönelik yapılan araştırmalar Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Türkiye’de Spor Turizmi İle İlgili Araştırmalar

Araştırmayı Yapan Kişi ya da Kurum	Araştırma Adı	Yapıldığı Yıl	Araştırma Türü
TURSAB	Spor Turizmi Ve Pazar Büyüklüğü	2001	Rapor
Mahmut DEMİR Şirvan Şen DEMİR	Turistik Ürün Çeşitlendirmesi Kapsamında Futbol Turizmi ve Antalya İlinde Uygulama Araştırması	2004	Makale
Metin ARGAN	Spor Ve Turizm Pazarlamasının Kesişim Noktası Olarak Spor Turizmine Kuramsal Bir Bakış	2004	Makale
Bülent Okan MİÇOOĞULLARI	Türkiye İçin Spor Turizm Stratejisinin Belirlenmesi Ve Geliştirilmesi	2004	Yüksek Lisans Tezi
Yrd. Doç. Dr Atilla HAZAR	Spor ve Turizm	2007	Kitap
Doç. Dr. Orhan BATMAN ve İ.Hakkı ERASLAN	Sürdürülebilir Rekabet Avantajı Elde Etmede Turizm Sektörü (Spor Turizmi Bölüm 13)	2007	Kitap
Resul ÇEKİN	Oryantiring Sporuna İlişkin Amasya İlinde Uygulama Araştırması	2007	Makale
Nazife KÜKÜKASLAN	Özel İlgi Turizmi	2007	Kitap
Onur İÇÖZ	Spor Turizmi Pazarlaması ve Futbol Takımlarının Hazırlık Dönemi Kamp Yeri Tercihlerini Belirleyen Etkenler	2008	Yüksek Lisans Tezi

Sait DOĞAN	Motor Sporlarının Turizm İşletmeleri Üzerine etkileri ve İstanbul Formula 1 Pisti Örneği	2009	Yüksek Lisans Tezi
İzmir Ticaret Odası	Alternatif Turizm Türü Olarak Spor Turizmi	2009	Rapor
Hatice Pınar SALAHOĞLU	Spor Turizminde Hizmet Kalitesinin Değerlendirilmesi: Antalya'daki Futbol Kampları Üzerine Bir Araştırma	2010	Yüksek Lisans Tezi
Fatih BEKTAŞ	Kaçkar Havzası Trekking Parkurlarının Spor Turizmi Bakımından Değerlendirilmesi	2010	Doktora Tezi
Aytekin ALPULLU	Uluslararası Basketbol Organizasyonlarının Spor Turizmine, Ülke Ekonomisine ve Tanıtımına Katkılarının Değerlendirilmesi	2011	Doktora Tezi
Onur İÇÖZ	Uluslararası Turizm İşletmeciliği (4. Bölüm- Turizm ve Spor İlişkisi Spor Turizmi)	2011	Kitap
Bilal KARAKOÇ	2010 Dünya Basketbol Şampiyonasının Spor Turizmi ve Ekonomik Etkileri Açısından İncelenmesi	2011	Yüksek Lisans Tezi
Prof. Dr. Meryem Akoğlan KOZAK Yrd. Doç. Dr. Sadık BAHÇE	Özel İlgi Turizmi	2012	Kitap
Aslı ALBAYRAK	Alternatif Turizm	2013	Kitap
Alp TORAMANLI	Spor Turizminde Olimpiyat Oyunları ve Spor Turizminin Gelişimine Katkıları	2014	Yüksek Lisans Tezi
Abduselam KARHARMAN	Antalya Destinasyonunda Spor Turizmi	2014	Yüksek Lisans Tezi
Adnan AKIN	Spor Turizminin Etkileri Üzerine Bir Araştırma	2015	Makale
Mustafa YEŞİL	Antalya'da Spor Turizmi: Mevcut Durumun Tespiti	2015	Yüksek Lisans Tezi
Prof. Dr. Mithat Zeki DİNÇER	Deniz Turizmi (5. Bölüm- Su Sporları Turizmi)	2016	Kitap

Öğr. Gör. Serap GÜZEL			
Hasan OSMANOĞLU	Spor Turizmi Yapan Otel İşletmelerinin Hizmet Kalitesinin Sporcular Açısından Değerlendirilmesi	2017	Doktora Tezi
Ahmet Hayrettin TUNCAY	Uluslararası ve Ulusal Yüksek İrtifa ve Kamp Merkezlerinin Spor Turizminde Yönetim ve Organizasyon Boyutları İle İncelenmesi	2018	Doktora Tezi
Hasan OSMANOĞLU Hanifi ÜZÜM Ünal KARLI Ali AYCAN	Spor Turizmi Hizmet Kalitesi Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması	2018	Makale
Dr. Öğr. Üye. Arif GÜNGÖR Fatih TURGUT	Turizmin Çeşitlendirilmesinde Nostalji Spor Turizmi: Antalya'da Düzenlenen Yağlı Güreşler	2018	Bildiri

TURSAB (2001) tarafından yayınlanan 'Spor Turizmi ve Pazar Büyüklüğü' isimli rapora göre sporun turizm sektöründeki ele alınmış, spor turizmi kaynaklarına ait veriler verilmiş, dünyada ve ülkemizde spor turizmine ilişkin gelişmeler sunulmuş ve istatistikler üzerinden paydaşlara bilgiler verilmiştir.

Demir ve Demir (2004) tarafından yapılan 'Turistik Ürün Çeşitlendirmesi Kapsamında Futbol Turizmi ve Antalya İlinde Uygulama Araştırması' adlı çalışmada, futbol turizminin bölgesel düzeyde ve turizm işletmeleri açısından etkilerini değerlendirerek spor turizminin önemini vurgulamış ve Antalya'da gerçekleştirilen araştırmanın sonuçlarını ortaya koymuştur.

Argan (2004) 'Spor Ve Turizm Pazarlamasının Kesişim Noktası Olarak Spor Turizmine Kuramsal Bir Bakış' adlı çalışmasında spor turizmi kavramı, spor turizminin gelişimi ve spor ile turizm arasındaki ortak noktalar ele alınmıştır.

Miçoğulları (2004)'nın yüksek lisans tezi olan 'Türkiye İçin Spor Turizm Stratejisinin Belirlenmesi ve Geliştirilmesi' isimli çalışmada Türkiye için spor turizm stratejisinin belirlenmesi ve geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Hazar (2007) Spor ve Turizm isimli kitabını Beden Eğitimi Yüksek Okullarının ders programlarında yer alan Spor ve Turizm, Spor Turizmi, Turizm Kaynakları gibi dersler için temel bilgileri ortaya koyma amacıyla yazmıştır.

Batman ve Eraslan (2007) tarafından yazılan ‘Sürdürülebilir Rekabet Avantajı Elde Etmede Turizm Sektörü’ adlı kitabın Spor Turizmi Bölümünde; spor turizmi ve çeşitleri, spor ve turizm arasındaki ilişki, spor turizminin ekonomik katkısı ve Türkiye spor turizmi türlerine değinilmiştir. Öte yandan çalışmada hangi spor turizmi türlerinin sürdürülebilir turizm anlayışı çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğine yönelik stratejiler öngörülmüştür.

Çekin (2007)’in ‘Oryantring Sporuna İlişkin Amasya İlinde Uygulama Araştırma’ çalışması Amasya ilinde spor turizmi amacıyla kullanılabilir spor alanlarının belirlenebilmesi amacıyla yapılmıştır. Bu doğrultuda Amasya’da yön bulma sporu varsayılan alanlar üzerinde çalışma yapılmıştır.

Küçükaslan (2007)’a ait ‘Özel İlgi Turizmi’ isimli kitap turizm eğitimi gören yükseköğretim ve fakülte öğrencileri ile turizm ürünü oluşturup, pazarlayan tüm işletmelere kaynak olması amacıyla yazılmıştır. Kitabın 10. Bölümünü oluşturan özel ilgi turizmi türlerinden faydalanılmıştır.

İçöz (2008)’e ait yüksek lisans tezi olan ‘Spor Turizmi Pazarlaması ve Futbol Takımlarının Hazırlık Dönemi Kamp Yeri Tercihlerini Belirleyen Etkenler’ isimli araştırma Spor Turizmi içinde yer alan Futbol Turizmini incelemektedir. Bu çalışmanın amacı futbol takımlarını bir kamp yeri seçerken hangi faktörlerin etkilediğini belirlemektir.

Doğan (2009)’a ait yüksek lisans tezi olan ‘Motor Sporlarının Turizm İşletmeleri Üzerine etkileri ve İstanbul Formula 1 Pisti Örneği’ isimli çalışmada spor ve turizm arasındaki ilişkiden, sporun tarihsel gelişiminden, spor turizminin ekonomik, sosyal, sağlık ve tanıtım etkilerine değinilmiştir. Motor sporlarının turizm işletmelerine etkisi incelenerek Formula 1 yarışının İstanbul turizmi açısından önemi ortaya koyulmuştur.

İzmir Ticaret Odası (2009) tarafından hazırlatılan ve Sarıçay’ın hazırladığı ‘Turizmde İyi Bir Alternatif: Spor Turizmi’ rapora göre deniz kum güneş turizmine alternatif bir turizm türü olarak spor turizmi sunulmuş ve spor turizminin geliştirilmesinin önemi vurgulanmıştır.

Salahoğlu (2010)'na ait yüksek lisans tezi 'Spor Turizmde Hizmet Kalitesinin Değerlendirilmesi: Antalya'daki Futbol Kampları Üzerine Bir Araştırma' isimli araştırma, Antalya'ya gelen futbol kulüplerinin konakladıkları otellerdeki ve futbol tesislerden aldıkları hizmete yönelik memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Bektaş (2010)'a 'Kaçkar Havzası Trekking Parkurlarının Spor Turizmi Bakımından Değerlendirilmesi'' isimli doktora tezinde, bu bölgedeki spor turizminin potansiyel varlığına dikkat çekerek, bölgenin ekonomik kalkınmasında spor turizminin kullanılabilir bir faktör olduğunu göstermeye çalışmıştır. 'Uluslararası Basketbol Organizasyonlarının Spor Turizmine, Ülke Ekonomisine ve Tanıtımına Katkılarının Değerlendirilmesi' isimli Alpullu (2011)'ya ait diğer bir doktora teziyle ise spor turizmi alanına bilimsel bir katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Pırnar (2011)'ın yaptığı Uluslararası Turizm İşletmeciliği isimli kitabın 'Turizm-Spor İlişkisi ve Spor Turizmi' bölümünü yazan İçöz (2011), sportif faaliyetlerin turizm ile olan ilişkilerini detayları ile incelemiştir.

Karakoç (2011)'a ait yüksek lisans tezi '2010 Dünya Basketbol Şampiyonasının Spor Turizmi ve Ekonomik Etkileri Açısından İncelenmesi' isimli çalışmada ülkemize gelen spor turistinin sosyo-ekonomik durumlarının ortaya koyulması amaçlanmıştır. Türkiye'nin dünya basketbol Şampiyonasına ev sahipliği yapması ile sosyo-kültürel tanıtım, ekonomik fayda, turizme fayda, tesisleşme gibi bir çok katkısı bu çalışmada öngörölmüştür.

Kozak ve Bahçe (2012)'nin eseri olan 'Özel İlgi Turizmi' isimli kitap, günümüzde turizmde geline nokta itibariyle önemli olan derslerden biri de Özel İlgi Turizmidir. Turizm sektöründeki bu eksikliği gidermek amacıyla hazırlanmıştır. Her düzeyde turizm okullarında ders materyali olarak kullanılabileceği gibi turizm alanındaki araştırmacılarında yararlanabileceği bir kitaptır. Albayrak (2013)'a ait Alternatif Turizm isimli kitap ise, turistik bir ürün olarak alternatif turizm türlerinin nasıl oluşturulduğu ve turistik ürün kavramı ışığında ülkemizdeki turizm çeşitleri hakkında bilgi vermektedir.

Toramanlı (2014)'ya ait yüksek lisans tezi olan 'Spor Turizminde Olimpiyat Oyunları ve Spor Turizminin Gelişimine Katkıları' isimli çalışmada, Türkiye'nin Olimpiyatları ev sahipliği yapması durumunda hangi alanlarda katkı sağlanacağı öngörülmüştür. Karharman (2014) 'Antalya Destinasyonunda Spor Turizmi' isimli yüksek lisans tezinde ise, Antalya'da spor turizminin yeri ve önemi incelenmiştir. Yeşil (2015) 'Antalya'da Spor Turizmi: Mevcut Durumun Tespiti' isimli tez çalışmasında, spor turizminin kavramsal çerçevesi belirlenmiş, Antalya'da uygulama araştırma yapılmış ve mevcut spor turizmi uygulamalarının daha organize bir şekilde uygulanabilirliği karar organlarına bilgi sağlanması amaçlanmıştır.

'Spor Turizminin Etkileri Üzerine Bir Araştırma' isimli Akın (2015)'a ait makalede, Gaziantep ilinde spor turizminin gelişmesi halinde etkilerinin ne olacağını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

Çakmak ve Dinçer (2016)'in editörlüğünü yaptığı 'Deniz Turizmi' isimli kitabın 'Su Sporları Turizmi' isimli bölümünü kaleme alan Dinçer ve Güzel (2016), kitabın 5. Bölümünde su sporları turizmine değinerek, dünyada ve Türkiye'de su sporları turizminin mevcut durumunu değerlendirmeyi ve literatüre katkı sağlamayı amaçlamıştır.

Osmanoğlu (2017) 'Spor Turizmi Yapan Otel İşletmelerinin Hizmet Kalitesinin Sporcular Açısından Değerlendirilmesi' isimli doktora çalışması, spor turizmi yapan otellerin sporculara sağladıkları hizmetlerin kalitesinin ölçülmesi amacıyla hazırlanmıştır. Tuncay (2018)'a ait 'Uluslararası ve Ulusal Yüksek İrtifa ve Kamp Merkezlerinin Spor Turizminde Yönetim ve Organizasyon Boyutları İle İncelenmesi' isimli doktora çalışmasında ise, ulusal ve uluslararası yüksek irtifa kamp merkezlerinin spor turizmi açısından yönetim ve organizasyon sistemlerinin incelenmesi ve Davraz'a yeni bir model öngörüsü oluşturmak amaçlanmıştır.

Güngör ve Turgut (2018) 'Turizmin Çeşitlendirilmesinde Nostalji Spor Turizmi: Antalya'da Düzenlenen Yağlı Güreşler' isimli çalışmada, Antalya'da nostalji spor turizmi kapsamında düzenlenmekte olan yağlı güreş organizasyonlarının Türkiye'de turizmin çeşitlendirilmesine katkılarını değerlendirerek ortaya koymak

amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda Antalya'nın bütün ilçelerinde her yıl klasik olarak düzenlenen yağlı güreşlerin Nostalji Spor Turizmi kapsamında büyük öneme sahip olduğu ortaya koyulmuştur.

2.12. Türkiye’de Turizm Eğitiminin Tarihi

Türkiye’de turizm eğitimi, Türk Seyyahin Cemiyeti 29 Eylül 1923’de, Gazi Mustafa Kemal Paşa’nın talimatları üzerine, Avrupa’daki örnekleri gibi başta araştırmacı, tarihçi ve diplomat bir şahsiyet olan Reşit Saffet Atabinen olmak üzere, eski Kudüs Mutasarrıfı Cevdet Bey (Özoğul), Meclis-i Kebir Maarif azasından Mehmed Ziya Bey gibi bir grup aydın tarafından merkezi İstanbul’da olmak üzere kurulmuştur. Kurum ilk önce “Türk Seyyahin Cemiyeti”, 1926 yılında “Türkiye Turing Kulübü”, 1930 yılından itibaren ise “Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu” adlarını taşımıştır. Turing Kurumu tarafından 1926 yılında Belediye’den alınan yetki ile tercümanlara bir kurs açılmış, cemiyetin arkeoloji uzmanları tarafından kuramsal ve uygulamalı derslerle tercümanlar yetiştirilmeye başlanmış ve turistler için bir konuşma el kitabı hazırlanmıştır. Turizm eğitimi ülkemizde 1926 yılında başlamıştır (Gürsoy,2003:142)

1953 yılında Turizm Meslek Kursları açılmış ve bazı turizm derneklerinin düzenlediği Tercüman Rehberlik Kursları açılmıştır. Türkiye’de örgün turizm eğitimi ise 1961 yılından bu yana yapılmaktadır. Ülkemizde ilk Otelcilik Okulu(lise) 1961 yılında Ankara’da açılmıştır (Sezgin,1990:43). 1963 yılında Turizm Tanıtma Bakanlığı’nın kurulması ve turizm eğitimi ile ilgili olarak İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminden itibaren turizm personelinin yetiştirilmesi konusunda eğilim gösterilmiş, ancak çeşitli nedenler ve imkansızlıklar sonucu yeterli ve soruna köklü bir çözüm getirecek eğitim-öğretim politikaları uygulanamamıştır (Timur,1992:49).

Planlı dönem içerisinde ise, yine ‘otelcilik okulu’ ismiyle 1967-1968 öğretim yılında İstanbul’da, 1975-1976 yılında Kuşadası’nda okullar açılmış, bu okulların adı 1975 yılında ‘Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi’ olarak değiştirilmiştir. 1984-1985 öğretim yılında bir kısım derslerin öğretimini yabancı dil olan ‘Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri’ açılmıştır (Ünlüönen ve Boylu,2005:13).

Üniversite düzeyinde turizm eğitimi ilk olarak, Ankara Ticaret Yüksek Öğretmen Okulu'na 1965-1966 öğretim yılından itibaren turizm bölümünün eklenmesi ile kurulan Ankara Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulu'nda verilmeye başlanmıştır. Bu okulun amacı orta dereceli ticaret ve turizm okullarına öğretmen yetiştirmek olup, günümüzde Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi adıyla faaliyete devam etmektedir (Ünlüöner ve Boylu,2005:14).

- ✓ 1969 yılında Ege Üniversitesi'nde
- ✓ 1974 yılında Hacettepe Üniversitesi'nde
- ✓ 1975 yılında Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nde
- ✓ 1982 yılında Erciyes Üniversitesi bünyesinde ön lisans ve lisans düzeyinde turizm eğitimi veren birimler kurulmuş ve zamanla sayıları artmış, isimleri değişmiş ve binlerce mezun vermişlerdir (Boylu,2002:67).

Türkiye'de mesleki turizm eğitiminin örgün ve yaygın olmak üzere iki şekilde gerçekleşmektedir. Örgün turizm eğitimi veren eğitim kurumları, lise ve üniversite düzeyinde turizm eğitimi veren okullardan oluşmaktadır. Yaygın turizm eğitimi ise resmi ve özel kurumlar tarafından verilen kısa süreli mesleki kurslar şeklinde gerçekleşmektedir (Hacıoğlu, vd,2008:18).

2.12.1. Türkiye'de Turizm Eğitimi

Türkiye'de mesleki turizm eğitimi yaygın ve örgün olmak üzere iki şekilde gerçekleşmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve Vakıf- Özel Kuruluşlar bünyesinde açılan kurslar aracılığıyla yaygın mesleki turizm eğitimi gerçekleştirilmektedir. Orta öğretim (lise) ve yüksek öğretim düzeyinde ise örgün mesleki turizm eğitimi gerçekleştirilmektedir. Lise düzeyinde mesleki turizm eğitimi MEB bünyesinde, lisans düzeyinde mesleki turizm eğitimi ise YÖK'e bağlı üniversitelerde gerçekleştirilmektedir. Türkiye'de turizmin hızlı gelişim gösterdiği yıllarda ortaya çıkan yaygın turizm eğitimi personel açığını gidermek amacıyla önemli olurken sonraları ise lise ve üniversitelerin sayılarının artmasıyla yaygın mesleki eğitim azalmıştır. Günümüzde daha çok turist rehberliği kursları, Avrupa Birliği

kursları ve özel kuruluşların düzenlediği kurslar olarak gerçekleşmektedir (Hacıoğlu vd,2008:25).

2.12.2. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi

Üniversite düzeyinde yapılan eğitim programlarında orta ve üst düzey yönetici adayı yetiştirme programları uygulanmaktadır. Bu programlar işbaşı eğitim ve seminer eğitimleri ile desteklenmektedir. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa göre lisans eğitimi, orta öğretime dayalı en az sekiz dönemlik bir programı kapsayan yüksek öğretimdir (Hacıoğlu vd, 2008:50). Lisans düzeyinde turizm bölümlerinin temel amacı, bilinçli, donanımlı, yabancı dili olan personeller yetiştirmektir. Üniversite turizm sektörü için nitelikli personel ve yöneticinin yetiştirilmesinde başrol oynamaktadır. Bu nedenle lisans düzeyinde verilen turizm eğitimi çok önemlidir. Türkiye’de Gazi Üniversitesi’nde 1965 yılında Ticaret Yüksek Öğretmen Okulu’nun Ticaret ve Turizm Yüksekokulu olarak değiştirilmesi ile lisans düzeyindeki turizm eğitimi başlamıştır (Gazi Üniversitesi, 2018).

ÖSYM 2006 Yüksek Öğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzuna ve 5662 sayılı 29 Mayıs 2007 tarih ve 26536 sayılı Resmi Gazete’ye göre hazırlanan tabloda görüleceği üzere 2007 yılında 24 devlet, 9 vakıf Üniversitesi bünyesinde ülkemizde toplamda 35 fakülte ve yüksekokul bulunmaktadır. Total olarak lisans düzeyinde turizm eğitimi veren üniversitelerin kontenjanı 2738 ‘dir (Hacıoğlu vd,2008:52-53).

2017 yılı ÖSYM kılavuzunda devlet ve özel üniversitelerinin turizm lisans programlarına ilişkin kontenjanlarına bakılmıştır. Lisans düzeyinde, ülkemizde toplam 51 üniversitenin (özel ve devlet dâhil) fakültelerinde turizm bölümleri bulunmaktadır. Bu bölümler için açılmış toplam kontenjanın 9.024 olduğu belirlenmiştir. 2018 yılı ÖSYM tercih kılavuzuna göre 79 üniversitede 89 fakülte ve yüksekokulda 135 bölümde turizm eğitimi verilmektedir (ÖSYM, 2018).

2.13. Türkiye’de Spor Eğitimi

Spor eğitimi, bir kültürleşme aracıdır ve belirli bir zaman sonunda kişinin hareketlerinde değişiklik meydana getirir. Kişi spor eğitimi alarak sportif düşünmeyi de öğrenmektedir. Bu da spor kültürünü oluşturmaktadır. Spor kültürü birikimine

sahip olan birey düzenli olarak spor yapar, nitelikli seyirci olur ve sporu yorumlar (Demirhan, 2004). Gençler ve çocukların fiziksel, sosyal ve psikolojik olarak her bakımdan hazır olmaları ve ülkemizin sahip olduğu genç jenerasyonun potansiyelini en güzel biçimde değerlendirmek için tüm alanlarda kaliteli eğitim almaları gerekmektedir.

Bu bölümde spor bilimleri eğitimini MEB bağlı ilk ve orta okullardaki spor eğitimi, liselerde verilen spor eğitimi ve üniversitelerde verilen spor eğitimi şeklinde incelemek mümkündür.

İlk ve orta okullarda spor eğitimi: Beden eğitimi genel eğitimin bir parçası olup birbirlerini tamamlar niteliktedir. Öğrencilerin zihin ve bedenlerinin uyumlu şekilde gelişme göstermesi için beden eğitimine ihtiyaç vardır. Beden eğitimi dersi sayesinde öğrenciye bedenini en verimli ve etkili biçimde nasıl kullanacağı öğretilerek, öğrencinin beden eğitimi ile ilgili temel bilgi, beceri ve alışkanlıkları edinebilmesi hedeflenir (Kalkınma Bakanlığı,2014).

Okul çağındaki öğrencileri spora çekebilecek etkinliklerin başında okul sporları olarak yapılan yarışlar gelmektedir. Bu yarışlar aynı zamanda taraftar olma bilincinin oluşmasına da yardımcı olur. Ülkemizde okul sporları faaliyetlerini MEB, SGM ve Okul Sporları Federasyonu sürdürmektedir (Kalkınma Bakanlığı, 2014).

Spor Liselerinde Spor Eğitimi: Spor liseleri lise düzeyinde eğitim veren eğitim kurumlarıdır. İlk kez bir spor lisesi 2004 öğretim yılında İstanbul'da açılmıştır. Liselere girenlerin öğrencilerin yaşları 15 olup bu yaşta spora başlamaları oldukça geçtir. 2012 yılında 4+4+4 sistemine geçilmesiyle spor liselerinin yolu açılmıştır. 2012-2013 yılında MEB'e bağlı 91 adet Güzel sanatlar ve Spor Lisesi bulunmaktadır. Bunların 50 tanesi spor alanında öğrenci almaktadır (Kalkınma Bakanlığı,2014). 2018-2019 öğretim yılında toplam 74 spor lisesi olan ülkemizde toplamda 17.544 öğrenci eğitim almaktadır (e-okul,2018).

2.13.1. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Spor Eğitimi

Türkiye’de lisans düzeyinde eğitim veren üniversiteler toplamda altı farklı programda eğitim yapılmaktadır. Bunlar; Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Spor Yöneticiliği, Rekreasyon, Antrenörlük Eğitimi, Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi ve Spor Bilimleri programlarıdır. Bu programların öğrenim çıktıları farklı olmakla birlikte girişlerinde yetenek sınavı uygulanmaktadır. 2012-2013 öğretim yılında spor alanında eğitim veren yükseköğretim kurumlarının sayısı 70’dir (Kalkınma Bakanlığı,2014).

Ülkemizde lisans eğitimi veren 2016-2017 öğretim yılında Spor Bilimleri Fakülte sayısı 23, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu sayısı 58’dir (Karataş, 2017:12). 2018-2019 öğretim yılında lisans eğitimi veren 80 devlet Üniversitesi, 13 Özel Üniversite olmak üzere toplamda 93 Üniversite bulunmaktadır. Kocaeli Üniversitesi ve Uşak Üniversitesi haricindeki tüm üniversiteler özel yetenek sınavı ile öğrenci almaktadır (ÖSYM, 2018).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın bu bölümünde konuya ilişkin araştırma ve uygulama süreci incelenmiştir. Bu açıdan bu bölümde, tezin uygulamalarına yönelik seçilen araştırmanın amacı ve hipotezleri, veri toplama aracı, evren ve örneklemin açıklaması ve özellikleri, araştırmanın veri toplama aracı, verilerin analizi, güvenilirlik ve geçerliliğe yer verilmektedir.

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu tez çalışmasının temel amacı; lisans düzeyinde turizm eğitimi ve spor bilimleri eğitimi alan öğrencilerin spor turizmine yönelik tutumlarının incelenmesidir. Bununla birlikte turizm eğitimi ve spor bilimleri eğitimi alan öğrencilerin cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, gelir düzeyi, öğrenim gördüğü bölümü ve spor turizmi dersi gibi değişkenlere göre spor turizmine yönelik tutumları arasında fark olup olmadığını belirlemektir. Bu doğrultuda öğrencilerin spor turizmine yönelik tutumları spor turizminin organizasyon, kişisel katkı, iş olanağı ve ekonomik katkı boyutları bağlamında değerlendirilmeye çalışılmıştır.

3.2. Araştırma Modeli

Bu araştırmanın yöntemi, bilimsel araştırmalarda genel olarak kullanılan nicel araştırma yöntemidir. Nicel araştırmalarda, olgular veya olaylar nesnelleştirilerek gözlemlenebilir, ölçülebilir veya sayısal olarak ifade edilebilir. Bu yöntemde, araştırma konusuyla ilgili araştırma evreninin ve evreni temsil eden örneklem grubunun düşünceleri ve bu düşüncelerinin yönü sorgulanmaktadır. Bununla birlikte, örneklem grubunun niteliksel özelliklerinin düşünceleri üzerindeki etkileri tespit edilebilmektedir (Karasar,2012:76-77). Bu sebeple araştırmada nicel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Bu doğrultuda araştırmanın bilimsel bir nitelik taşıması için sırasıyla:

- Turizm, Spor ve Spor Turizmi kavramları ile ilgili kapsamlı bir kaynak taraması yapılmıştır.
- Öğrencilerin spor turizmine yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla uygun ölçek seçilmiş ve öğrencilere uygulanmıştır.
- Elde edilen veriler, bilgisayar ortamında SPSS 22.0 Windows programı ile analiz edilmiş ve araştırma sonuçları ortaya koyulmuştur.

3.3. Araştırma Evreni ve Örneklem

Evren, araştırma sonuçlarının genellenmek istendiği elemanlar bütünüdür. Bu bütün, ortak özellikleri olan canlı ya da cansız her türlü elemanı içerebilir. Araştırma sonuçlarının genellenebilirliği arttıkça araştırma değeri kazanır. Bilim genellenebilirliği olan bilgiler bütünüdür. O halde, bilim üretmenin yolu, olabildiği ölçüde geniş bir alanda genellenebilirliği olacak bilgiler elde etmeye çalışmak, kısaca, evreni geniş tutmaktır. Fakat, evren büyüdükçe soyutlaşır ve ona ulaşmak güçleşir (Karasar, 2009:109-110).

Bu araştırmanın evrenini; Düzce Üniversitesi Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu ve Düzce Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Evrenin seçiminde bugüne kadar spor turizmi kapsamında yapılan çalışmalarda Turizm Eğitimi ve Spor Bilimleri Eğitimi lisans öğrencilerinin spor turizmi çalışmalarına dahil edilmemiş olması etkili olmuştur. Ayrıca spor ve turizm sektörlerinin gelişiminde başrolde olan öğrencilerin yine spor turizmine yönelik tutumları sektörler açısından önemli olduğu hususu etkili olmuştur.

Örneklem, belli bir evrenden, belirli kurallara göre seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliliği kabul edilen küçük kümedir. Araştırmalar, çoğun, örneklem kümeler üzerinde yapılır ve alınan sonuçlar, ilgili evrenlerine genellenir (Karasar,2009:110). Evrendeki elemanların, tek tek, eşit seçilme şansına sahip oldukları durumda yapılan örnekleme eleman örnekleme denir. Örnekleme tekniklerinden en yalın olanı ve en çok kullanılanıdır (Karasar,2009:113). Araştırmada eleman örnekleme tekniği kullanılmıştır.

Tablo 6. Belirli Evrenler İçin Kabul Edilebilen Örneklem Büyüklükleri

Anakütle	Hata Oranı			
	%5	%3	%2	%1
50	44	48	49	50
100	79	91	96	99
200	132	168	185	196
300	168	234	167	291
500	217	340	414	475
1000	278	516	706	906
2000	322	696	1091	1655
5000	357	879	1622	3288
10000	370	964	1936	4899

(Kaynak: Yükselen, 2010)

Araştırma evreni olarak seçilen Düzce Üniversitesi Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu (1167 kişi) ve Düzce Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrenci işleri 27.11.2018 tarihli sayıma göre (650) kişidir. Yukarıdaki tabloya göre minimum örneklem büyüklüğü belirlenerek toplamda 806 kişiye uygulanmıştır.

3.4. Araştırmanın Veri Toplama Aracı

Araştırmada birincil ve ikincil veri kaynaklarından faydalanılmıştır. Araştırmanın ikincil verilerine dayanan bölümlerde; turizm, özel ilgi turizmi, spor, spor turizmi, kitap, makale, bildiriler, dergi ve internetten yararlanılmıştır.

Yapılan araştırmada birincil veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. Hem araştırmacı hem de denekler için maliyet ve zaman açısından kolaylık sağlaması, deneklere kolayca ulaştırılabilmesi, tutum ölçümü ve sayısal verilerin elde edilmesi için en kullanışlı ölçütün olması, her türlü ölçeğin kolaylıkla uygulanmasını sağlaması ve yine kolayca toplanabilmesi gibi nedenler dolayısıyla bu araştırmada veri toplama aracı olarak anket tercih edilmiştir (Usal ve Kuşlivan,1998:21).

Araştırmada Kardaş ve Sadık (2018), tarafından geliştirilen “Spor Turizmine Yönelik Tutum Ölçeği (STYTÖ)” kullanılmıştır. Ölçek, içeriği bakımından öğrencilerin spor turizmine yönelik tutumlarını organizasyon, kişisel katkı, iş olanağı ve ekonomik katkı boyutlardan değerlendirdiği için tercih edilmiştir. Ölçek, 2018-2019 öğretim yılında hedeflenen kitleye daha kolay ulaşabilmek için güz döneminde öğrencilere birebir uygulanmıştır.

Veri toplama aracı olarak kullanılan ölçek iki bölümden oluşmaktadır. Ölçeğin birinci bölümü, öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla hazırlanmış 7 adet kapalı uçlu sorudan ve ikinci bölümü ise beşli likert sistemi kullanılarak hazırlanmış öğrencilerin spor turizmine yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlayan 14 adet sorudan oluşmaktadır. Öğrencilerden ikinci bölümde yer alan ölçek sorularındaki ifadeleri 1 ile 5 arasında puanlaması istenmiştir.

Bu beşli likert ölçeğinde puanlar, (1) Kesinlikle Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kararsızım, (4) Katılıyorum, (5) Kesinlikle Katılıyorum ifadelerini temsil etmektedir.

3.5. Güvenilirlik ve Geçerlilik

Güvenirlik, aynı şeyin bağımsız ölçümleri arasındaki kararlılıktır; ölçülmek istenen belli bir şeyin, sürekli olarak aynı sembollerini almasıdır; aynı süreçlerin izlenmesi ve aynı ölçütlerin kullanılması ile aynı sonuçların alınmasıdır; ölçmenin tesadüfi yanılgılardan arınık olmasıdır (Karasar,2009:148). Ölçmede geçerlik ise, ölçülmek istenen şeyin ölçülebilmiş olma derecesidir; ölçülmek istenenin, başka şeylerle karıştırılmadan ölçülebilmesidir (Karasar,2009:151). Araştırmada Kardaş ve Sadık (2018), tarafından geliştirilen “Spor Turizmine Yönelik Tutum Ölçeği (STYTÖ)” kullanılmıştır.

Araştırma temel araştırma niteliğinde olup, ölçek geliştirme sürecinde geniş bir literatür taraması yapılmış ve 157 maddelik madde havuzu oluşturulmuştur. Oluşturulan ölçek taslağı; spor bilimleri eğitimi ve turizm otel işletmeciliği alanlarında uzman kişilerin görüşleri doğrultusunda gözden geçirilmiş ve madde sayısı 51'e düşürülmüştür. Ölçek maddelerinin sıralanması ve ölçeğin bilgisayar ortamında

düzenlenmesi sonucunda veri toplama aracı 5'li likert tipi olarak hazır hale getirilmiştir. Ölçeğin test edilmesi amacı ile araştırma kriterlerine uygun, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinden 308 gönüllü öğrenciye ulaşılmış ve ölçek uygulanmıştır. Elde edilen verilerden yola çıkılarak yapılan Açıklayıcı Faktör Analizi sonucunda 14 maddeden oluşan ve dört faktörlü bir ölçek ortaya çıkmıştır. Güvenirlik analizleri için Cronbach Alpha ve Spearman – Brown korelasyon testleri kullanılmıştır. Ölçeğin alpha değerleri; “organizasyon” boyutunda .68, “kişisel katkı” boyutunda” .82, “iş olanağı” boyutunda .73, “ekonomik katkı” boyutunda .81, ölçeğin tamamında ise .86 olarak bulunmuştur. Test tekrar test güvenilirliğini belirlemek için yapılan analiz sonucunda ölçeğin iki uygulamada da tutarlı olduğu görülmüştür ($r = .80$). Ölçekte toplam açıklanan varyans 65.216 olarak elde edilmiştir. Bu sonuçlara göre geliştirilen “Spor Turizmine Yönelik Tutum Ölçeği”nin (STYTÖ) 4 faktörlü geçerli, güvenilir ve kullanışlı bir ölçek olduğu belirlenmiştir (Kardaş ve Sadık, 2018:1).

3.6. Araştırmada Kullanılan Analiz ve Teknikler

İlk olarak araştırmada uygulanan anketteki değişkenlere normallik testi uygulanarak normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Bu doğrultuda verilerin analizi parametrik testler aracılığı ile incelenmiştir. Bu araştırma modelini oluşturan değişkenlerle ilgili frekans, farklılık testleri gibi testler uygulanmıştır. Öte yandan demografik verilerle öğrencilerin spor turizmine yönelik tutumları arasında farklılık olup olmadığına yönelik t Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi'ne yer verilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE DEĞERLENDİRME

Araştırmanın bu bölümde ankete katılan Düzce Üniversitesi Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu öğrencilerinin demografik özelliklerine ilişkin bulgulara ve spor turizmine ilişkin tutumlarına yönelik analiz sonuçları yer almaktadır.

4.1. Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Öğrencilerine Ait Bulgular

Tablo 7. Turizm Bölümü Öğrencilerinin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

		Seçenekler	Sayı	Yüzde
Cinsiyet Durumu		Kadın	264	64,7
		Erkek	144	35,3
		Toplam	408	100,0
İlgilendiği Spor Branşı	Spor	Bireysel Spor	140	34,3
		Takım Spor	268	65,7
		Toplam	408	100,0
Yaş Durumu		18-20	128	31,4
		21-23	184	45,1
		23 ve üzeri	96	23,5
		Toplam	408	100,0
Gelir Düzeyi		1000-2000	278	68,1
		2000-3000	100	24,5
		3000 ve üzeri	30	7,4
		Toplam	408	100,0

Sınıf Düzeyi	1.	70	17,2
	2.	162	39,7
	3.	107	26,2
	4.	69	16,9
	Toplam	408	100,0
Spor Turizmi Dersi ?	Evet	94	23,0
	Hayır	314	77,0
	Toplam	408	100,0

Tablo 8. Organizasyon, Kişisel Katkı, İş olanağı ve Ekonomik Katkı Alt Boyutlarının Cinsiyet ve Spor Turizmi Dersi Değişkenlerine Göre Aldığı t Testi Sonuçları

		N	$\bar{X}$	SS	T	P
Cinsiyet	Kadın	264	4,005	,54	2,37	,01*
	Erkek	144	4,133	,48		
Total		408				
Spor Turizmi Dersi	Evet	94	4,103	,50	1,107	,26
	Hayır	314	4,034	,53		
Total		408				

*p<0.01

Tablo 9. Organizasyon, Kişisel Katkı, İş Olanığı ve Ekonomik Katkı Alt Boyutlarının Sınıf, Gelir Düzeyi, Yaş ve Bölüm Değişkenlerine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi

		N	$\bar{X}$	SS	F	P
Sınıf Düzeyi	1.	70	3,973	,64	,787	,50
	2.	162	4,046	,49		
	3.	107	4,074	,55		
	4.	69	4,101	,40		
Total		408				
Gelir Düzeyi	1000-2000	278	4,033	,55	2,17	,11
	2000-3000	100	4,041	,44		
	3000 üzeri	30	4,242	,49		
Total		408				
Yaş	18-20	128	3,955	,59	3,34	,03**
	21-22	184	4,110	,50		
	23 ve üzeri	96	4,062	,45		
Total		408				

**p<0.05

Alt problem 1: Turizm Bölümü öğrencilerinin, spor turizmine yönelik tutum ölçeğinden, organizasyon, kişisel katkı, iş olanağı ve ekonomik katkı alt boyutlarından aldıkları puanlar **cinsiyete** göre değişmekte midir sorusuna ilişkin bulgular aşağıda (Tablo 10-11-12-13)'te verilmiştir.

Tablo 10. Organizasyon Alt Boyutunun Cinsiyet Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.

Öğrencilerin Cinsiyeti		N	$\bar{X}$	SS	T	P
Organizasyon	Kadın	264	3,653	,84	1,42	,15
	Erkek	144	3,774	,77		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği organizasyon alt boyutuna cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında ($t=1,42$ $p>05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 10.'da kadın öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=3,653\pm,84$ erkek öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=3,774\pm,77$ olduğu görülmektedir.

Tablo 11. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Cinsiyet Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.

Öğrencilerin Cinsiyeti		N	$\bar{X}$	SS	T	P
Kişisel Katkı	Kadın	264	4,009	,63	2,29	,02**
	Erkek	144	4,150	,51		

** $p<0.05$

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği kişisel katkı alt boyutuna cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında ($t=2,29$ $p<05$) anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 11.'de kadın öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,009\pm,63$ erkek öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,150\pm,51$ olduğu görülmektedir.

Tablo 12. İş Olanacağı Alt Boyutunun Cinsiyet Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.

	Öğrencilerin Cinsiyeti	N	$\bar{X}$	SS	T	P
İş olanağı	Kadın	264	4,089	,65	1,69	,09
	Erkek	144	4,201	,59		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği iş olanağı alt boyutuna cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında ($t=1,69$ $p>05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 12.'de kadın öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,089\pm,65$ erkek öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,201\pm,59$ olduğu görülmektedir.

Tablo 13. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Cinsiyet Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.

	Öğrencilerin Cinsiyeti	N	$\bar{X}$	SS	T	P
Ekonomik katkı	Kadın	264	4,112	,60	2,10	,03**
	Erkek	144	4,243	,59		

** $p<0.05$

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği ekonomik katkı alt boyutuna cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında ($t=2,10$ $p<05$) anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 13.'te kadın öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,112\pm,60$ erkek öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,243\pm,59$ olduğu görülmektedir.

Yapılan bağımsız örneklem T testi sonucunda turizm öğrencilerinin cinsiyet durumlarına göre spor turizmine yönelik tutumları (boyutları) arasında farklılık olup olmadığı analiz edilmiştir. Analiz sonucunda öğrencilerin cinsiyet durumuna göre spor turizminin kişisel katkı ve ekonomik katkı boyutlarında bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için grupların ortalamalarına bakılmış ve kişisel katkı boyutu açısından erkeklerin kadınlara göre daha fazla ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir. Ekonomik katkı boyutu açısından

da yine erkeklerin kadınlara göre daha fazla ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir. Diğer boyutlar için anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Alt problem 2: Turizm Bölümü öğrencilerinin spor turizmine yönelik tutum ölçeğinden, organizasyon, kişisel katkı, iş olanağı ve ekonomik katkı alt boyutlarından aldıkları puanlar **spor turizmi dersini gören veya görmeyene** göre değişmekte midir sorusuna ilişkin bulgular aşağıda (Tablo 14-15-16-17)'de verilmiştir.

Tablo 14. Organizasyon Alt Boyutunun Spor Turizmi Dersini (Konu) Gören ve Görmeyen Öğrenciler Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.

Spor Turizmi		N	$\bar{X}$	SS	t	P
Dersi Aldınmı?						
Organizasyon	Evet	94	3,702	,73	,082	,93
	Hayır	314	3,694	,84		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği organizasyon alt boyutuna spor turizmi dersi değişkeni açısından bakıldığında ($t=,082$ $p>05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 14.'te spor turizmi dersini alan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=3,702\pm,73$ spor turizmi dersini almayan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=3,694\pm,84$ olduğu görülmektedir.

Tablo 15. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Spor Turizmi Dersini (Konu) Gören ve Görmeyen Öğrenciler Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.

Spor Turizmi		N	$\bar{X}$	SS	T	P
Dersi Aldınmı?						
Kişisel Katkı	Evet	94	4,138	,52	1,474	,14
	Hayır	314	4,035	,61		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği kişisel katkı alt boyutuna spor turizmi dersi değişkeni açısından bakıldığında ($t=1,474$ $p>05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 15.'te spor turizmi dersini alan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,138\pm,52$ spor turizmi dersini almayan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,035\pm,61$ olduğu görülmektedir.

Tablo 16. İş Olanağı Alt Boyutunun Spor Turizmi Dersini (Konu) Gören ve Görmeyen Öğrenciler Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.

Spor Turizmi Dersi Aldınımı?		N	$\bar{X}$	SS	T	P
İş Olanağı	Evet	94	4,177	,62	,837	,40
	Hayır	314	4,114	,63		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği iş olanağı alt boyutuna spor turizmi dersi değişkeni açısından bakıldığında ($t=,837$ $p>05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 16.'da spor turizmi dersini alan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,177\pm,62$ spor turizmi dersini almayan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,114\pm,63$ olduğu görülmektedir.

Tablo 17. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Spor Turizmi Dersini (Konu) Gören ve Görmeyen Öğrenciler Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.

Spor Turizmi Dersi Aldınımı?		N	$\bar{X}$	SS	T	P
Ekonomik Katkı	Evet	94	4,204	,63	,849	,39
	Hayır	314	4,144	,58		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği ekonomik katkı alt boyutuna spor turizmi dersi değişkeni açısından bakıldığında ($t=,849$ $p>05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 17.'de spor turizmi dersini alan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,204\pm,63$ spor

turizmi dersini almayan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,144\pm,58$ olduğu görülmektedir.

Yapılan bağımsız örneklem T testi sonucunda turizm öğrencilerinin spor turizmi dersini alım durumlarına göre spor turizmine yönelik tutumları (boyutları) arasında farklılık olup olmadığı analiz edilmiştir. Spor turizmi dersini alım durumlarına göre boyutlar için anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Alt problem 3: Turizm Bölümü öğrencilerinin, spor turizmine yönelik tutum ölçeğinden, organizasyon, kişisel katkı, iş olanağı ve ekonomik katkı alt boyutlarından aldıkları puanlar **sınıf düzeylerine** göre değişmekte midir sorusuna ilişkin bulgular aşağıda (Tablo 18-19-20-21)'de verilmiştir.

Tablo 18. Organizasyon Alt Boyutunun Sınıf Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	F	P	
Organizasyon	1.	70	3,657	,78	,119	,94
	2.	162	3,685	,82		
	3.	107	3,719	,82		
	4.	69	3,724	,83		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği organizasyon alt boyutuna öğrencilerin sınıf düzeyi değişkeni açısından bakıldığında ($F=,119$ $p>05$) sınıflar arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 18.'de 1. Sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=3,657\pm,78$, 2.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=3,685\pm,82$, 3.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=3,719\pm,82$, 4.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalaması ise $\bar{X}=3,724\pm,83$ olduğu görülmektedir.

Tablo 19. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Sınıf Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	F	P	
Kişisel Katkı	1.	70	3,954	,70	1,26	,28
	2.	162	4,086	,54		
	3.	107	4,114	,64		
	4.	69	4,014	,50		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği kişisel katkı alt boyutuna öğrencilerin sınıf düzeyi değişkeni açısından bakıldığında ($F=1,26$ $p>05$) sınıflar arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 19.'da 1. Sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=3,954\pm,70$, 2.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,086\pm,54$, 3.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,114\pm,64$, 4.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalaması ise $\bar{X}=4,014\pm,50$ olduğu görülmektedir.

Tablo 20. İş Olanığı Alt Boyutunun Sınıf Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	F	P	
İş olanağı	1.	70	4,142	,78	,553	,66
	2.	162	4,086	,61		
	3.	107	4,140	,61		
	4.	69	4,198	,55		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği iş olanağı alt boyutuna öğrencilerin sınıf düzeyi değişkeni açısından bakıldığında ($F=,553$ $p>05$) sınıflar arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 20.'de 1. Sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,142\pm,78$, 2.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,086\pm,61$, 3.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,140\pm,61$, 4.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalaması ise $\bar{X}=4,198\pm,55$ olduğu görülmektedir.

Tablo 21. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Sınıf Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	F	P	
Ekonomik Katkı	1.	70	4,028	,78	2,97	,03**
	2.	162	4,148	,55		
	3.	107	4,151	,58		
	4.	69	4,326	,45		

**p<0.05

Spor turizmüne yönelik tutum ölçeği ekonomik katkı alt boyutuna öğrencilerin sınıf düzeyi değişkeni açısından bakıldığında (F=2,97 p<05) sınıflar arasında anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 21.'de 1. Sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,028\pm,78$, 2.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,148\pm,55$, 3.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,151\pm,58$, 4.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalaması ise $\bar{X}=4,326\pm,45$ olduğu görülmektedir.

Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi sonucunda turizm öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre spor turizmüne yönelik tutumları (boyutları) arasında farklılık olup olmadığı analiz edilmiştir. Analiz sonucunda öğrencilerin sınıf düzeylerine göre spor turizminin ekonomik katkı boyutunda bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için grupların ortalamalarına bakılmış ve 4.sınıfların 3.sınıftakilerden, 3.sınıfların 2.sınıftakilerden, 2.sınıfların ise 1.sınıftaki öğrencilerden daha fazla ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir. Diğer boyutlar için anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Alt problem 4: Turizm Bölümü öğrencilerinin spor turizmine yönelik tutum ölçeğinden, organizasyon, kişisel katkı, iş olanağı ve ekonomik katkı alt boyutlarından aldıkları puanlar **gelir düzeylerine** göre değişmekte midir sorusuna ilişkin bulgular aşağıda (Tablo 22-23-24-25)'te verilmiştir.

Tablo 22. Organizasyon Alt Boyutunun Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

	Gelir Düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	F	P
Organizasyon	1000-2000	278	3,676	,84	2,81	,06
	2000-3000	100	3,650	,73		
	3000 üzeri	30	4,033	,76		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği organizasyon alt boyutuna öğrencilerin gelir düzeyi değişkeni açısından bakıldığında ($F=2,81$ $p>05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 22.'de 1000-2000 arası geliri olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=3,676\pm,84$, 2000-3000 arası geliri olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=3,650\pm,73$, 3000 ve üzeri geliri olan öğrencilerin ortalamasının ise $\bar{X}=4,033\pm,76$ olduğu görülmektedir.

Tablo 23. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

	Gelir Düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	F	P
Kişisel Katkı	1000-2000	278	4,044	,63	,698	,49
	2000-3000	100	4,062	,49		
	3000 üzeri	30	4,180	,55		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği kişisel katkı alt boyutuna öğrencilerin gelir düzeyi değişkeni açısından bakıldığında ($F=,698$ $p>05$) anlamlı fark

bulunmamıştır. Tablo 23.'de 1000-2000 arası geliri olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,044\pm,63$, 2000-3000 arası geliri olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,062\pm,49$, 3000 ve üzeri geliri olan öğrencilerin ortalamasının ise $\bar{X}=4,180\pm,55$ olduğu görülmektedir.

Tablo 24. İş Olanağı Alt Boyutunun Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

	Gelir Düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	F	P
İş Olanağı	1000-2000	278	4,104	,67	2,75	,06
	2000-3000	100	4,120	,54		
	3000 üzeri	30	4,388	,48		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği iş olanağı alt boyutuna öğrencilerin gelir düzeyi değişkeni açısından bakıldığında ($F=2,75$ $p>05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 24.'de 1000-2000 arası geliri olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,104\pm,67$, 2000-3000 arası geliri olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,120\pm,54$, 3000 ve üzeri geliri olan öğrencilerin ortalamasının ise $\bar{X}=4,388\pm,48$ olduğu görülmektedir.

Tablo 25. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

	Gelir Düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	F	P
Ekonomik Katkı	1000-2000	278	4,143	,62	1,13	,32
	2000-3000	100	4,152	,52		
	3000 üzeri	30	4,316	,55		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği ekonomik katkı alt boyutuna öğrencilerin gelir düzeyi değişkeni açısından bakıldığında ($F=1,13$ $p>0,05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 25.'te 1000-2000 arası geliri olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,143\pm,62$, 2000-3000 arası geliri olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,152\pm,52$, 3000 ve üzeri geliri olan öğrencilerin ortalamasının ise $\bar{X}=4,316\pm,55$ olduğu görülmektedir.

Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi sonucunda turizm öğrencilerinin gelir düzeylerine göre spor turizmine yönelik tutumları (boyutları) arasında farklılık olup olmadığı analiz edilmiştir. Öğrencilerin gelir düzeylerine göre boyutlar için anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Alt problem 5: Turizm Bölümü öğrencilerinin, spor turizmine yönelik tutum ölçeğinden, organizasyon, kişisel katkı, iş olanağı ve ekonomik katkı alt boyutlarından aldıkları puanlar öğrencilerin **yaşlarına** göre değişmekte midir sorusuna ilişkin bulgular aşağıda (Tablo 26-27-28-29)'da verilmiştir.

Tablo 26. Organizasyon Alt Boyutunun Yaş Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

	Yaş	N	$\bar{X}$	SS	F	P
	18-20	128	3,597	,79	3,59	,02**
Organizasyon	21-22	184	3,815	,77		
	23 ve üzeri	96	3,599	,90		

** $p<0,05$

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği organizasyon alt boyutuna öğrencilerin yaş değişkeni açısından bakıldığında ($F=3,59$ $p<0,05$) anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 26.'da yaşları 18-20 arasında olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=3,597\pm,79$, 21-22 arasında olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=3,815\pm,77$, 23 ve üzeri olan öğrencilerin ortalamasının ise $\bar{X}=3,599\pm,90$ olduğu görülmektedir.

Tablo 27. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Yaş Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

	Yaş	N	$\bar{X}$	SS	F	P
Kişisel Katkı	18-20	128	3,996	,66	1,09	,33
	21-22	184	4,097	,57		
	23 ve üzeri	96	4,066	,53		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği kişisel katkı alt boyutuna öğrencilerin yaş değişkeni açısından bakıldığında ($F=1,09$ $p>05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 27.'de yaşları 18-20 arasında olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=3,996\pm,66$, 21-22 arasında olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,097\pm,57$, 23 ve üzeri olan öğrencilerin ortalamasının ise $\bar{X}=4,066\pm,53$ olduğu görülmektedir.

Tablo 28. İş Olanığı Alt Boyutunun Yaş Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

	Yaş	N	$\bar{X}$	SS	F	P
İş Olanığı	18-20	128	4,031	,70	2,65	,07
	21-22	184	4,199	,61		
	23 ve üzeri	96	4,125	,57		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği iş olanığı alt boyutuna öğrencilerin yaş değişkeni açısından bakıldığında ($F=2,65$ $p>05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 28.'de yaşları 18-20 arasında olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,031\pm,70$, 21-22 arasında olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,199\pm,61$, 23 ve üzeri olan öğrencilerin ortalamasının ise $\bar{X}=4,125\pm,57$ olduğu görülmektedir.

Tablo 29. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Yaş Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

	Yaş	N	$\bar{X}$	SS	F	P
Ekonomik Katkı	18-20	128	4,025	,70	4,79	,00*
	21-22	184	4,207	,53		
	23 ve üzeri	96	4,242	,55		

*p<0.01

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği ekonomik katkı alt boyutuna öğrencilerin yaş değişkeni açısından bakıldığında ($F=4,79$ $p<01$) anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 29.'da yaşları 18-20 arasında olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,025\pm,70$, 21-22 arasında olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,207\pm,53$, 23 ve üzeri olan öğrencilerin ortalamasının ise $\bar{X}=4,242\pm,55$ olduğu görülmektedir.

Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi sonucunda turizm öğrencilerinin yaş durumlarına göre spor turizmine yönelik tutumları (boyutları) arasında farklılık olup olmadığı analiz edilmiştir. Analiz sonucunda öğrencilerin yaş durumuna göre spor turizminin organizasyon ve ekonomik katkı boyutlarında bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için grupların ortalamalarına bakılmış ve organizasyon boyutu açısından 21-22 yaş aralığındaki öğrencilerin 18-20 ve 23- üzeri yaş aralığındaki öğrencilere göre daha fazla ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir. Ekonomik katkı boyutu açısından (23 ve üzeri) yaş aralığındaki öğrencilerin (18-20) ve (21-22) yaş aralığındaki öğrencilere göre daha fazla ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir. Diğer boyutlar için anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

4.2. Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerine Ait Bulgular

Araştırmanın bir bölümünü, Düzce Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi sporcu üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Cinsiyet, bölüm, branş, yaş, gelir düzeyi, sınıf ve bölümlere ilişkin bilgiler Tablo 30.'da verilmiştir.

Tablo 30. Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Cinsiyet, Bölüm, Branş, Yaş, Gelir Düzeyi, Sınıf ve Spor Turizmi Dersi Değişkenleri Frekansları ve Yüzdeler Dağılımları

		f	%	Toplam
Cinsiyet	Kadın	166	41,7	398
	Erkek	232	58,3	
Bölüm	Öğretmenlik	118	29,6	398
	Antrenörlük	150	37,7	
	Spor Yöneticiliği	130	32,7	
Branş	Bireysel Spor	136	34,2	398
	Takım Spor	262	65,8	
Yaş	18-20	187	47,0	398
	21-23	157	39,4	
	23 ve üzeri	54	13,6	
Gelir Düzeyi	1000-2000	295	74,1	398
	2000-3000	67	16,8	
	3000 ve üzeri	36	9,0	
Sınıf	1.	119	29,4	398
	2.	190	48,2	
	3.	71	17,8	
	4.	18	4,5	
Spor Turizmi Dersi ?	Evet	185	46,5	398
	Hayır	213	53,5	

Tablo 31. Organizasyon, Kişisel Katkı, İş Olanığı ve Ekonomik Katkı Alt Boyutlarının Cinsiyet, Spor Turizmi Dersi ve Spor Branşı Değişkenlerine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.

		N	$\bar{X}$	SS	T	P
Cinsiyet	Kadın	166	3,819	,38	2,84	,00*
	Erkek	232	3,939	,43		
Total		398				
Spor Turizmi Dersi	Evet	185	3,921	,42	1,419	,15
	Hayır	213	3,861	,41		
Total		398				
Spor Branşı	Bireysel Spor	136	3,785	,48	3,650	,00*
	Takım Sporu	262	3,943	,36		
Total		398				

*p<0.01, **p<0.05

Tablo 32. Organizasyon, Kişisel Katkı, İş Olanığı Ve Ekonomik Katkı Alt Boyutlarının Sınıf, Gelir Düzeyi, Yaş ve Bölüm Değişkenlerine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

		N	$\bar{X}$	SS	F	P
Sınıf Düzeyi	1.	117	3,967	,46	2,76	,04**
	2.	192	3,874	,35		
	3.	71	3,793	,47		
	4.	18	3,924	,41		
Total		398				
Gelir Düzeyi	1000-2000	295	3,912	,41	3,06	,04**
	2000-3000	67	3,775	,37		
	3000 üzeri	36	3,910	,47		
Total		398				
Yaş	18-20	185	3,930	,42	2,95	,05**
	21-22	159	3,827	,38		
	23 ve üzeri	54	3,929	,43		
Total		398				
Bölüm	Öğretmenlik	118	3,868	,43	,433	,64
	Antrenörlük	150	3,883	,38		
	S.Yöneticilik	130	3,915	,44		
Total		398				

*p<0.01, **p<0.05

Alt problem 1: Spor bilimleri öğrencilerinin spor turizmine yönelik tutum ölçeğinden, organizasyon, kişisel katkı, iş olanağı ve ekonomik katkı alt boyutlarından aldıkları puanlar cinsiyete göre değişmekte midir sorusuna ilişkin bulgular aşağıda (Tablo 33-34-35-36)'da verilmiştir.

Tablo 33. Organizasyon Alt Boyutunun Cinsiyet Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.

	Öğrencilerin Cinsiyeti	N	$\bar{X}$	SS	t	P
Organizasyon	Kadın	166	2,271	,71	2,34	,02**
	Erkek	232	2,097	,73		

**p<0.05

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği organizasyon alt boyutuna cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında (t=2,34 p<05) anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 33.'te kadın öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=2,271\pm,71$ erkek öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=2,097\pm,73$ olduğu görülmektedir.

Tablo 34. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Cinsiyet Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.

	Öğrencilerin Cinsiyeti	N	$\bar{X}$	SS	t	P
Kişisel Katkı	Kadın	166	3,956	,56	3,69	,00*
	Erkek	232	4,163	,54		

*p<0.01

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği kişisel katkı alt boyutuna cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında (t=3,69 p<01) anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 34'te kadın öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=3,956\pm,56$ erkek öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,163\pm,54$ olduğu görülmektedir.

Tablo 35. İş Olanacağı Alt Boyutunun Cinsiyet Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.

	Öğrencilerin Cinsiyeti	N	$\bar{X}$	SS	t	P
İş olanağı	Kadın	166	4,200	,57	2,12	,03**
	Erkek	232	4,333	,64		

**p<0.05

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği iş olanağı alt boyutuna cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında ($t=2,12$ $p<0,05$) anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 35.'te kadın öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,200\pm,57$ erkek öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,333\pm,64$ olduğu görülmektedir.

Tablo 36. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Cinsiyet Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.

	Öğrencilerin Cinsiyeti	N	$\bar{X}$	SS	t	P
Ekonomik katkı	Kadın	166	4,137	,63	2,17	,03**
	Erkek	232	4,284	,69		

**p<0.05

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği ekonomik katkı alt boyutuna cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında ($t=2,17$ $p<0,05$) anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 36.'da kadın öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,137\pm,63$ erkek öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,284\pm,69$ olduğu görülmektedir.

Yapılan bağımsız örneklem T testi sonucunda öğrencilerin cinsiyet durumlarına göre spor turizmine ilişkin tutumları (boyutları) arasında farklılık olup olmadığı analiz edilmiştir. Analiz sonucunda öğrencilerin cinsiyet durumuna göre spor turizminin organizasyon, kişisel katkı, iş olanağı ve ekonomik katkı boyutlarında bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için grupların ortalamalarına bakılmış ve organizasyon boyutu açısından kadınların erkeklere göre daha fazla ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir. Kişisel

katkı boyutu açısından erkeklerin kadınlara göre daha fazla ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir. İş olanağı boyutu ve ekonomik katkı boyutları açısından erkeklerin kadınlara göre daha fazla ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir.

Alt problem 2: Spor bilimleri öğrencilerinin spor turizmine yönelik tutum ölçeğinden, organizasyon, kişisel katkı, iş olanağı ve ekonomik katkı alt boyutlarından aldıkları puanlar spor turizmi dersi alan ve almayanlara göre değişmekte midir sorusuna ilişkin bulgular aşağıda (Tablo 37-38-39-40)'ta verilmiştir.

Tablo 37. Organizasyon Alt Boyutunun Spor Turizmi Alan ve Almayan Öğrenciler Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.

Spor Turizmi Dersi Aldınmı?		N	$\bar{X}$	SS	t	P
Organizasyon	Evet	185	2,148	,68	,530	,59
	Hayır	213	2,187	,78		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği organizasyon alt boyutuna spor turizmi dersi değişkeni açısından bakıldığında ($t=,530$ $p>05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 37'de spor turizmi dersini alan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=2,148\pm,68$ spor turizmi dersini almayan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=2,187\pm,78$ olduğu görülmektedir.

Tablo 38. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Spor Turizmi Alan ve Almayan Öğrenciler Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.

Spor Turizmi Dersi Aldınmı?		N	$\bar{X}$	SS	t	P
Kişisel Katkı	Evet	185	4,151	,55	2,468	,01*
	Hayır	213	4,013	,56		

* $p<0.01$

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği kişisel katkı alt boyutuna spor turizmi dersi değişkeni açısından bakıldığında ($t=2,468$ $p<01$) anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 38’de spor turizmi dersini alan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,151\pm,55$ spor turizmi dersini almayan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,013\pm,56$ olduğu görülmektedir.

Tablo 39. İş Olanığı Alt Boyutunun Spor Turizmi Alan ve Almayan Öğrenciler Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.

Spor Turizmi Dersi Aldınmı?		N	$\bar{X}$	SS	t	p
İş Olanığı	Evet	185	4,279	,65	,037	,97
	Hayır	213	4,277	,58		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği iş olanağı alt boyutuna spor turizmi dersi değişkeni açısından bakıldığında ($t=,037$ $p>05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 39’da spor turizmi dersini alan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,279\pm,65$ spor turizmi dersini almayan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,277\pm,58$ olduğu görülmektedir.

Tablo 40. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Spor Turizmi Alan ve Almayan Öğrenciler Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.

Spor Turizmi Dersi Aldınmı?		N	$\bar{X}$	SS	t	p
Ekonomik Katkı	Evet	185	4,251	,66	,786	,43
	Hayır	213	4,198	,67		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği ekonomik katkı alt boyutuna spor turizmi dersi değişkeni açısından bakıldığında ($t=,786$ $p>05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 40’te spor turizmi dersini alan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,251\pm,66$ spor turizmi dersini almayan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,198\pm,67$ olduğu görülmektedir.

Alt problem 3: Spor bilimleri öğrencilerinin spor turizmine yönelik tutum ölçeğinden, organizasyon, kişisel katkı, iş olanağı ve ekonomik katkı alt boyutlarından aldıkları puanlar ilgilendikleri spor branşlarına göre değişmekte midir sorusuna ilişkin bulgular aşağıda (Tablo 41-42-43-44)'te verilmiştir.

Tablo 41. Organizasyon Alt Boyutunun Spor Branşı Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.

Spor Branşı	N	$\bar{X}$	SS	t	p
Bireysel Spor	136	2,275	,81	2,085	,03**
Takım Sporu	262	2,187	,68		

**p<0.05

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği organizasyon alt boyutuna spor branşı değişkeni açısından bakıldığında (t=2,085 p<05) anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 41'de bireysel spor yapan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=2,275\pm,81$ takım sporu yapan öğrencilerin ortalamasının ise $\bar{X}=2,187\pm,68$ olduğu görülmektedir.

Tablo 42. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Spor Branşı Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.

Spor Branşı	N	$\bar{X}$	SS	T	p
Bireysel Spor	136	3,977	,65	2,567	,01*
Takım Sporu	262	4,129	,49		

*p<0.01

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği kişisel katkı alt boyutuna spor branşı değişkeni açısından bakıldığında (t=2,567 p<01) anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 42'de bireysel spor yapan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=3,977\pm,61$ takım sporu yapan öğrencilerin ortalamasının ise $\bar{X}=4,129\pm,49$ olduğu görülmektedir.

Tablo 43. İş Olanığı Alt Boyutunun Spor Branşı Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.

Spor Branşı	N	$\bar{X}$	SS	t	p	
İş Olanığı	Bireysel Spor	136	4,056	,65	5,351	,00*
	Takım Sporu	262	4,393	,56		

*p<0.01

Spor turizmüne yönelik tutum ölçeği iş olanağı alt boyutuna spor branşı değişkeni açısından bakıldığında (t=5,351 p<01) anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 43'te bireysel spor yapan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,056\pm,65$ takım sporu yapan öğrencilerin ortalamasının ise $\bar{X}=4,393\pm,56$ olduğu görülmektedir.

Tablo 44. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Spor Branşı Değişkenine Göre Aldığı t Testi Sonuçları.

Spor Branşı	N	$\bar{X}$	SS	t	p	
Ekonomik Katkı	Bireysel Spor	136	4,095	,78	2,752	,00*
	Takım Sporu	262	4,289	,59		

*p<0.01

Spor turizmüne yönelik tutum ölçeği ekonomik katkı alt boyutuna spor branşı değişkeni açısından bakıldığında (t=2,752 p<01) anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 44'te bireysel spor yapan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,095\pm,78$ takım sporu yapan öğrencilerin ortalamasının ise $\bar{X}=4,289\pm,59$ olduğu görülmektedir.

Alt problem 4: Spor bilimleri öğrencilerinin spor turizmüne yönelik tutum ölçeğinden, organizasyon, kişisel katkı, iş olanağı ve ekonomik katkı alt boyutlarından aldıkları puanlar sınıf düzeylerine göre değişmekte midir sorusuna ilişkin bulgular aşağıda (Tablo 45-46-47-48)'de verilmiştir.

Tablo 45. Organizasyon Alt Boyutunun Sınıflara Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	F	P	
Organizasyon	1.	117	2,072	,71	8,77	,00*
	2.	192	2,330	,71		
	3.	71	2,042	,76		
	4.	18	1,583	,49		

*p<0.01

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği organizasyon alt boyutuna öğrencilerin sınıf düzeyi değişkeni açısından bakıldığında (F=8,77, p<01) sınıflar arasında anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 45'de 1. sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=2,072\pm,71$, 2.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=2,330\pm,71$, 3.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=2,042\pm,76$, 4.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalaması ise $\bar{X}=1,583\pm,49$ olduğu görülmektedir.

Tablo 46. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Sınıflara Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	F	P	
Kişisel Katkı	1.	117	4,164	,53	2,73	,04**
	2.	192	4,028	,52		
	3.	71	4,011	,67		
	4.	18	4,300	,57		

**p<0.05

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği kişisel katkı alt boyutuna öğrencilerin sınıf düzeyi değişkeni açısından bakıldığında (F=2,73 p<05) sınıflar arasında anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 46'de 1. Sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,164\pm,53$, 2.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,028\pm,52$, 3.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,011\pm,67$, 4.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalaması ise $\bar{X}=4,300\pm,57$ olduğu görülmektedir.

Tablo 47. İş Olanacağı Alt Boyutunun Sınıflara Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	F	P	
İş olanağı	1.	117	4,413	,67	3,03	,02**
	2.	192	4,236	,57		
	3.	71	4,164	,59		
	4.	18	4,296	,61		

**p<0.05

Spor turizmüne yönelik tutum ölçeği iş olanağı alt boyutuna öğrencilerin sınıf düzeyi değişkeni açısından bakıldığında (F=3,03 p<05) sınıflar arasında anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 47'de 1. Sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,413\pm,67$, 2.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,236\pm,57$, 3.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,164\pm,59$, 4.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalaması ise $\bar{X}=4,296\pm,61$ olduğu görülmektedir.

Tablo 48. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Sınıflara Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	F	P	
Ekonomik Katkı	1.	117	4,333	,75	2,07	,10
	2.	192	4,182	,56		
	3.	71	4,119	,78		
	4.	18	4,347	,60		

Spor turizmüne yönelik tutum ölçeği ekonomik katkı alt boyutuna öğrencilerin sınıf düzeyi değişkeni açısından bakıldığında (F=2,07 p>05) sınıflar arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 48'de 1. Sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,333\pm,75$, 2.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,182\pm,56$, 3.sınıfta

okuyan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,119\pm,78$, 4.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalaması ise $\bar{X}=4,347\pm,60$ olduğu görülmektedir.

Alt problem 5: Spor bilimleri öğrencilerinin spor turizmine yönelik tutum ölçeğinden, organizasyon, kişisel katkı, iş olanağı ve ekonomik katkı alt boyutlarından aldıkları puanlar gelir düzeylerine göre değişmekte midir sorusuna ilişkin bulgular aşağıda (Tablo 49-50-51-52)'de verilmiştir.

Tablo 49. Organizasyon Alt Boyutunun Gelir Düzeyine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

	Gelir Düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	F	P
Organizasyon	1000-2000	295	2,203	,71	2,47	,08
	2000-3000	67	2,156	,82		
	3000 üzeri	36	1,196	,63		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği organizasyon alt boyutuna öğrencilerin gelir düzeyi değişkeni açısından bakıldığında ($F=2,47$ $p>05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 49'da 1000-2000 arası geliri olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=2,203\pm,71$, 2000-3000 arası geliri olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=2,156\pm,82$, 3000 ve üzeri geliri olan öğrencilerin ortalamasının ise $\bar{X}=1,196\pm,63$ olduğu görülmektedir.

Tablo 50. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Gelir Düzeyine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

	Gelir Düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	F	P
Kişisel Katkı	1000-2000	295	4,064	,57	1,03	,35
	2000-3000	67	4,065	,49		
	3000 üzeri	36	4,205	,50		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği kişisel katkı alt boyutuna öğrencilerin gelir düzeyi değişkeni açısından bakıldığında ($F=1,03$ $p>05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 50'de 1000-2000 arası geliri olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,064\pm,57$, 2000-3000 arası geliri olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,065\pm,49$, 3000 ve üzeri geliri olan öğrencilerin ortalamasının ise $\bar{X}=4,205\pm,50$ olduğu görülmektedir.

Tablo 51. İş Olanığı Alt Boyutunun Gelir Düzeyine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

	Gelir Düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	F	P
İş Olanığı	1000-2000	295	4,311	,62	4,40	,01*
	2000-3000	67	4,079	,56		
	3000 üzeri	36	4,370	,57		

* $p<0.01$

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği iş olanağı alt boyutuna öğrencilerin gelir düzeyi değişkeni açısından bakıldığında ($F=4,40$ $p<01$) anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 51'de 1000-2000 arası geliri olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,311\pm,62$, 2000-3000 arası geliri olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,079\pm,56$, 3000 ve üzeri geliri olan öğrencilerin ortalamasının ise $\bar{X}=4,370\pm,57$ olduğu görülmektedir.

Tablo 52. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Gelir Düzeyine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

	Gelir Düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	F	P
Ekonomik Katkı	1000-2000	295	4,278	,65	5,11	,00*
	2000-3000	67	3,992	,65		
	3000 üzeri	36	4,194	,78		

* $p<0.01$

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği ekonomik katkı alt boyutuna öğrencilerin gelir düzeyi değişkeni açısından bakıldığında ($F=5,11$ $p<01$) anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 52'de 1000-2000 arası geliri olan öğrencilerin ortalamasının

$\bar{X}=4,278\pm,65$, 2000-3000 arası geliri olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=3,992\pm,65$, 3000 ve üzeri geliri olan öğrencilerin ortalamasının ise $\bar{X}=4,194\pm,78$ olduğu görülmektedir.

Alt problem 6: Spor bilimleri öğrencilerinin spor turizmine yönelik tutum ölçeğinden, organizasyon, kişisel katkı, iş olanağı ve ekonomik katkı alt boyutlarından aldıkları puanlar öğrencilerin yaşlarına göre değişmekte midir sorusuna ilişkin bulgular aşağıda (Tablo 53-54-55-56)'da verilmiştir.

Tablo 53. Organizasyon Alt Boyutunun Yaş Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

	Yaş	N	$\bar{X}$	SS	F	P
Organizasyon	18-20	185	2,100	,68	2,12	,12
	21-22	159	2,261	,77		
	23 ve üzeri	54	2,138	,76		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği organizasyon alt boyutuna öğrencilerin yaş değişkeni açısından bakıldığında ($F=2,12$ $p>05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 53'de yaşları 18-20 arasında olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=2,100\pm,68$, 21-22 arasında olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=2,261\pm,77$, 23 ve üzeri olan öğrencilerin ortalamasının ise $\bar{X}=2,138\pm,76$ olduğu görülmektedir.

Tablo 54. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Yaş Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

	Yaş	N	$\bar{X}$	SS	F	P
Kişisel Katkı	18-20	185	4,152	,52	4,77	,00*
	21-22	159	3,972	,55		
	23 ve üzeri	54	4,129	,64		

* $p<0.01$

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği kişisel katkı alt boyutuna öğrencilerin yaş değişkeni açısından bakıldığında ($F=4,77$ $p<01$) anlamlı fark bulunmuştur. Tablo

54'de yaşları 18-20 arasında olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,152\pm,52$, 21-22 arasında olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=3,972\pm,55$, 23 ve üzeri olan öğrencilerin ortalamasının ise $\bar{X}=4,129\pm,64$ olduğu görülmektedir.

Tablo 55. İş Olanığı Alt Boyutunun Yaş Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

	Yaş	N	$\bar{X}$	SS	F	P
İş Olanığı	18-20	185	4,364	,61	3,78	,02**
	21-22	159	4,182	,62		
	23 ve üzeri	54	4,265	,56		

**p<0.05

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği iş olanağı alt boyutuna öğrencilerin yaş değişkeni açısından bakıldığında (F=3,78 p<05) anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 55'de yaşları 18-20 arasında olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,364\pm,61$, 21-22 arasında olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,182\pm,62$, 23 ve üzeri olan öğrencilerin ortalamasının ise $\bar{X}=4,265\pm,56$ olduğu görülmektedir.

Tablo 56. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Yaş Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

	Yaş	N	$\bar{X}$	SS	F	P
Ekonomik Katkı	18-20	185	4,244	,67	1,33	,26
	21-22	159	4,163	,67		
	23 ve üzeri	54	4,324	,63		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği ekonomik katkı alt boyutuna öğrencilerin yaş değişkeni açısından bakıldığında (F=1,33 p>05) anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 56'da yaşları 18-20 arasında olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,244\pm,67$, 21-

22 arasında olan öğrencilerin ortalamasının $\bar{X}=4,163\pm,67, 23$ ve üzeri olan öğrencilerin ortalamasının ise $\bar{X}=4,324\pm,63$ olduğu görülmektedir.

Alt problem 7: Spor bilimleri öğrencilerinin spor turizmine yönelik tutum ölçeğinden, organizasyon, kişisel katkı, iş olanağı ve ekonomik katkı alt boyutlarından aldıkları puanlar bölümlere göre değişmekte midir sorusuna ilişkin bulgular aşağıda (Tablo 57-58-59-60)'ta verilmiştir.

Tablo 57. Organizasyon Alt Boyutunun Bölüm Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

	Bölüm	N	$\bar{X}$	SS	F	P
	Öğretmenlik	118	2,127	,68	,738	,47
Organizasyon	Antrenörlük	150	2,226	,79		
	S.Yöneticilik	130	2,142	,70		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği organizasyon alt boyutuna bölüm değişkeni açısından bakıldığında ($F=,738$ $p>05$) bölümler arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 57'de beden eğitimi öğretmenliği öğrencilerinin ortalamasının $\bar{X}=2,127\pm,68$, Antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinin ortalamasının $\bar{X}=2,226\pm,79$, Spor Yöneticiliği bölümü öğrencilerinin ortalamasının ise $\bar{X}=2,142\pm,70$ olduğu görülmektedir.

Tablo 58. Kişisel Katkı Alt Boyutunun Bölüm Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

	Bölüm	N	$\bar{X}$	SS	F	P
	Öğretmenlik	118	4,074	,59	1,53	,21
Kişisel Katkı	Antrenörlük	150	4,024	,52		
	S.Yöneticilik	130	4,141	,56		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği kişisel katkı alt boyutuna bölüm değişkeni açısından bakıldığında ($F=1,53$ $p>05$) bölümler arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 58'de Beden Eğitimi Öğretmenliği öğrencilerinin ortalamasının $\bar{X}=4,074\pm,59$, Antrenörlük Eğitimi bölümü öğrencilerinin ortalamasının $\bar{X}=4,024\pm,52$, Spor Yöneticiliği bölümü öğrencilerinin ortalamasının ise $\bar{X}=4,141\pm,56$ olduğu görülmektedir.

Tablo 59. İş Olanığı Alt Boyutunun Bölüm Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

	Bölüm	N	$\bar{X}$	SS	F	P
İş Olanığı	Öğretmenlik	118	4,265	,58	,077	,92
	Antrenörlük	150	4,293	,60		
	S.Yöneticilik	130	4,271	,66		

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği iş olanığı alt boyutuna bölüm değişkeni açısından bakıldığında ($F=,077$ $p>05$) bölümler arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 59'da Beden Eğitimi Öğretmenliği öğrencilerinin ortalamasının $\bar{X}=4,265\pm,58$, Antrenörlük Eğitimi bölümü öğrencilerinin ortalamasının $\bar{X}=4,293\pm,60$, Spor Yöneticiliği bölümü öğrencilerinin ortalamasının ise $\bar{X}=4,271\pm,66$ olduğu görülmektedir.

Tablo 60. Ekonomik Katkı Alt Boyutunun Bölüm Değişkenine Göre Aldığı Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

	Bölüm	N	$\bar{X}$	SS	F	P
Ekonomik Katkı	Öğretmenlik	118	4,182	,70	,359	,69
	Antrenörlük	150	4,228	,61		
	S.Yöneticilik	130	4,253	,70		

Spor turizmüne yönelik tutum ölçeği ekonomik katkı alt boyutuna bölüm değişkeni açısından bakıldığında ($F=,359$ $p>05$) bölümler arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Tablo 60'da Beden Eğitimi Öğretmenliği öğrencilerinin ortalamasının $\bar{X}=4,182\pm,70$, Antrenörlük Eğitimi bölümü öğrencilerinin ortalamasının $\bar{X}=4,228\pm,61$, Spor Yöneticiliği bölümü öğrencilerinin ortalamasının ise $\bar{X}=4,253\pm,70$ olduğu görülmektedir.

4.3. Bulgulara İlişkin Genel Sonuçlar

Bu araştırmada turizm eğitimi ve spor bilimleri eğitimi lisans öğrencilerinin spor turizmüne yönelik tutumunun nasıl olduğu amaçlanmıştır. Ayrıca öğrencilerin tutumu faktör analiziyle organizasyon, kişisel katkı, iş olanağı ve ekonomik katkı boyutlarına ayrılmış ve bu boyutların katılımcıların demografik özellikleriyle anlamlı bir farklılık olup olmadığı ortaya konmuştur. Öğrencilerin spor turizmüne olan tutumunu tespit etmek için bağımsız iki-grup arası t-testi ve tek yönlü varyans analizi testinden yararlanılmıştır. Bu bölümde demografik özelliklerine göre ve yapılan analiz sonuçlarına göre yorumlamalar yapılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu, Düzce Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi ve Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Cinsiyet, bölüm, branş, yaş, gelir düzeyi, sınıf ve spor turizmi dersine ilişkin bilgiler Tablo 61'de verilmiştir.

Tablo 61. Sporcu Öğrencilerin Cinsiyet, Bölüm, Branş, Yaş, Gelir Düzeyi, Sınıf ve Spor Turizmi Dersi Değişkenleri Frekansları ve Yüzdeler Dağılımları

		F	%	Toplam
Cinsiyet	Kadın	430	53,3	806
	Erkek	376	46,7	
Bölüm	Spor Bilimleri	398	49,4	806
	Turizm İşletmeciliği	408	50,6	
Spor Branşı	Bireysel Sporlar	278	34,5	806
	Takım Sporları	528	65,5	
Yaş	18-20	315	39,1	806
	21-23	341	42,3	
	23 ve üzeri	150	18,6	
Gelir Düzeyi	1000-2000	573	71,1	806
	2000-3000	167	20,7	
	3000 ve üzeri	66	8,2	
Sınıf	1.	189	23,4	806
	2.	352	43,7	
	3.	178	22,1	
	4.	87	10,8	
Spor Turizmi Dersi?	Evet	281	34,9	806
	Hayır	525	65,1	

Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre;

- Araştırmaya katılan öğrencilerin 806 kişiden 430'u kadın, 376'sı erkektir. Kadın öğrenciler grubun %53,3'ünü oluştururken, erkek öğrenciler grubun %46,7'sini oluşturmaktadır.
- Araştırmaya katılan öğrenciler toplamda 806 kişiden oluşmaktadır. 806 kişinin 398'i Spor Bilimleri eğitimi öğrencilerinden, 408'i ise Turizm Eğitimi lisans öğrencisi olduğu görülmektedir. Spor Bilimleri öğrencilerinin oranı %49,4, Turizm bölümü öğrencilerinin oranı ise %50,6'dır.
- Araştırmaya katılan öğrencilerin 528'i takım sporları ile ilgilenirken, 278'i bireysel sporlar ile ilgilenmektedir. Takım sporları ile ilgilenenlerin oranı %65,5, bireysel sporlarla ilgilenenlerin oranı ise %34,5'tir.
- Anketleri dolduran öğrencilerin %42,3 ile en çok 21-23 yaş arasında bireylerden oluştuğu görülmektedir. %39,1 ile 18-20 yaş grubu ikinci sırada yer aldığı görülmektedir. Öğrencilerden araştırmada en az yer alan yaş grubunun ise %18,6 ile 23 ve üzeri yaş aralığında olanların olduğu görülmektedir.
- Öğrencilerin %71,1 ile çoğunluğu 1000-2000 TL arası gelire sahipken; en az orana sahip grup ise %8,2 ile 3000 TL ve üzeri geliri olan öğrencilerden oluşmaktadır.
- Öğrencilerin %43,7 ile çoğunluğu 2. Sınıf öğrencisi; en az orana sahip grup ise %10,8 ile 4. Sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır.
- Araştırmaya göre %65,1 oranında öğrencilerin spor turizmi dersini görmedikleri belirlenmiştir. Araştırmaya katılanların 34,9'nun spor turizmi dersinin eğitimini aldıkları görülmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Spor ve turizm kavramlarının birbirinden anlamca uzak olmasına rağmen, birbirlerini olumlu etkilediği ve önemli bir ekonomik faaliyeti meydana getirdikleri araştırmalar neticesinde ortaya konmuştur. Spor turizmi, sportif faaliyetler amacıyla seyahat edenlerin oluşturduğu turizm çeşidi olarak tanımlanmaktadır. Spor faaliyetlerinin turizm sektörüne önemli katkı sağladığı bilinmektedir. Spor turizmi aktif olarak spor yapan kişilerin ve sporu seyretmek için seyahat edenlerin turizmidir.

TURSAB Spor Turizmi Raporuna göre; Dünyada turizm sektörü 2014 yılında toplam 1.2 trilyon dolar büyüklüğe dayandığı belirlenmiştir. Sportif faaliyetleri seyretmek için seyahat edenlerin de dahil edilmesi halinde spor turizmi yaklaşık 180 milyar dolarlık bir büyüklüğe işaret etmektedir. Küresel turizmin yıllık büyüme oranı yüzde 4-5 seviyelerinde seyrederken, spor turizminin yıllık büyüme oranını yüzde 14 olarak hesaplanmıştır.

Spor Turizmi, ülkemiz başta olmak üzere tüm dünya ekonomilerine katkıda bulunan önemli bir turizm çeşididir. Ülkemiz bu alandan faydalanmak için yeterli bir potansiyele sahiptir. Yapılması gereken en önemli şey ise sahip olduğumuz genç ve dinamik insan gücümüzü doğru kullanarak spor turizminde gelişmiş bir konuma gelmektir.

Bu araştırma Turizm Eğitimi ve Spor Bilimleri Eğitimi lisans öğrencilerinin spor turizmine yönelik tutumunu belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada Düzce Üniversitesi Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu ve Spor Bilimleri Fakültesi lisans öğrencileri örneklem olarak belirlenmiş, veri toplama aracı olarak nicel araştırma yöntemlerinde anket tekniği kullanılmıştır.

Son yıllarda spor turizmi kapsamında gerçekleştirilen çalışmalarda daha çok kamu ve özel sektörde yapılan araştırmalara yer verilmiştir. Çalışmalar incelendiğinde spor turizmi alanında öğrencilere yönelik çalışmaların olmadığı tespit edilmiştir. Bu

doğrultuda turizm eğitimi ve spor bilimleri eğitimi öğrencilerinden faydalanarak spor turizmi yönelik bir araştırma yapılmıştır.

Bu bölümde, sporcu öğrencilerin spor turizmine yönelik tutumlarının incelenmesi ile ilgili elde edilen bulgular tartışılarak yorumlanmıştır.

Organizasyon boyutuna **cinsiyet** değişkeni açısından bakıldığında Turizm Eğitimi lisans öğrencilerinde anlamlı bir fark görülmemektedir. Fakat Spor Bilimleri öğrencilerine bakıldığında kadınlar lehine anlamlı fark görülmektedir. Kadın öğrencilerin spor turizmine yönelik tutumları diğerlerine göre daha olumludur.

Kişisel Katkı, İş Olanakları ve Ekonomik katkı boyutlarına cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında Turizm Eğitimi ve Spor Bilimleri Eğitimi lisans öğrencilerinde benzer anlamlı farklar görülmektedir. Her iki bölümde de erkek öğrenciler lehine anlamlı fark olduğu saptanmıştır. İş olanakları açısından bakıldığında hem turizm hem de spor alanlarında erkeklerin daha çok iş yapabildiği söylenebilir. Turizm sektöründe erkek çalışanların daha fazla olduğundan hareketle ekonomik anlamda spor turizminin ülkemize daha fazla katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu bağlamda erkek sporcuların kişisel katkı, iş olanakları ve ekonomik katkı boyutlarında daha hassas olduğu söylenebilir. Kadın sporcuların ise daha çok organizasyon boyutunda yer almak istedikleri söylenebilir. Kadın sporcuların tutumlarının organizasyonların yetersiz olduğu şeklinde olduğu ve daha fazla sportif etkinlik düzenlenmesi gerektiği şeklindedir.

Spor Turizmine Yönelik Tutum Ölçeği'nin Organizasyon, İş olanakları, Kişisel Katkı ve Ekonomik Katkı boyutlarına **spor turizmi dersi** değişkeni açısından bakıldığında, Turizm Eğitimi ve Spor Bilimleri Eğitimi lisans öğrencilerinde anlamlı fark bulunmamıştır. Sadece Spor Bilimleri Eğitimi lisans öğrencilerinin kişisel katkı boyutunda spor turizmi dersini alanlar lehine anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Spor turizmi dersinin öğrencilere kişisel katkısı olduğu söylenebilir. Spor turizmi konusunda profesyonel hale gelen öğrenciler gerçekleştirilen organizasyonlarda daha kolay yer alabilmektedir. Bu anlamda spor turizmi dersi sporcu öğrencilerin hem sosyalleşmelerine hem de teorik bilgiyi uygulayabilmelerine yardımcı olmaktadır.

Spor Turizmine Yönelik Tutum Ölçeği organizasyon alt boyutuna **brans** değişkeni açısından bakıldığında bireysel spor yapan sporcular lehine anlamlı fark bulunmuştur. İş olanağı ve ekonomik katkı boyutlarında ise takım sporları lehine anlamlı fark bulunmuştur. Kişisel katkı alt boyutunda anlamlı fark görülmemiştir. Bu doğrultuda bireysel spor yapan sporcuların organizasyon boyutuna daha dikkat çektikleri ve spor turizmi organizasyonlarının daha fazla yapılması gerektiğini düşündükleri söylenebilir. Takım sporu yapan sporcuların ise iş olanağı ve ekonomik boyutlarında daha hassas olduğu spor turizmi organizasyonlarıyla daha fazla istihdam sağlanabileceği ve ekonomik gelir elde edebileceğini düşündükleri söylenebilir. Bireysel spor ve takım sporu yapan sporcuların spor turizminin kişisel katkı boyutunda bireyin sosyalleşmesi, özgüvenin gelişmesi ve boş zamanlarını değerlendirilmesi konusunda hem fikir olduğu saptanmıştır.

Spor Turizmine Yönelik Tutum Ölçeği organizasyon, kişisel katkı, iş olanağı ve ekonomik katkı alt boyutlarına **bölüm** değişkeni açısından bakıldığında Spor Bilimleri Eğitimi lisans öğrencileri için anlamlı fark görülmemiştir. Bu bağlamda öğrencilerin bölümlere göre alt boyutlardan aldıkları puanları arasında fark olmamasının sebebi sporcu olmalarıyla ilişkilendirilebilir.

Turizm Eğitimi ve Spor Bilimleri Eğitimi lisans öğrencileri için Spor Turizmine Yönelik Tutum Ölçeği organizasyon alt boyutuna **yaş** değişkeni açısından bakıldığında, 21-22 yaş arası öğrenciler lehine anlamlı fark bulunmuştur. Ekonomik katkı ve kişisel katkı alt boyutlarında 23 ve üzeri yaşı olan sporcular lehine anlamlı fark bulunmuştur. Sadece Spor Bilimleri öğrencileri için iş olanağı alt boyutunda 18-20 yaş arası sporcular lehine fark görülürken, turizm öğrencileri için anlamlı bir fark bulunmamıştır. Araştırma kapsamında çıkan bir diğer sonuç ise, öğrencilerin yaşları ilerledikçe daha çok spor turizminin ekonomik ve kişisel katkı boyutunu dikkate aldıkları görülmektedir.

Spor Turizmine Yönelik Tutum Ölçeği organizasyon alt boyutuna **sınıf** değişkeni açısından bakıldığında, turizm eğitimi ve spor bilimleri eğitimi 4. Sınıf öğrencilerinin ekonomik katkı alt boyutunda anlamlı bir fark bulunmuştur. Bunun temel nedeni 4. Sınıfa gelen öğrencilerin spor turizmini iş odaklı düşünmesi ve ekonomik katkısını düşünmesi şeklinde yorumlanabilir.

Son olarak Spor Bilimleri öğrencileri için Spor Turizmine Yönelik Tutum Ölçeği kişisel katkı alt boyutuna **gelir düzeyi** değişkeni açısından bakıldığında, anlamlı fark bulunmamıştır. Fakat Organizasyon, iş olanağı ve ekonomik alt boyutlarda ise 1000-2000 arası gelir düzeyi olan öğrenciler lehine fark görülmektedir. Turizm Eğitimi lisans öğrencileri için hiçbir alt boyutta anlamlı bir fark görülmemiştir.

Tablo 62. Sporcu Öğrencilerin Cinsiyet, Bölüm, Branş, Yaş, Gelir Düzeyi, Sınıf ve Spor Turizmi Dersi Değişkenleri Madde ve Anlamlılık Düzeyi Ortalamaları

		F	Toplam	$\bar{x}$	P
Cinsiyet	Kadın	430	806	4,010	,00*
	Erkek	376		4,173	
Bölüm	Spor Bilimleri	398	806	4,122	,05*
	Turizm İşletmeciliği	408		4,050	
Branş	Bireysel Spor	278	806	4,004	,00*
	Takım Sporu	528		4,129	
Yaş	18-20	315	806	4,079	,90
	21-23	341		4,084	
	23 ve üzeri	150		4,103	
Gelir Düzeyi	1000-2000	573	806	4,085	,03*
	2000-3000	167		4,031	
	3000 ve üzeri	66		4,230	
Sınıf	1	189	806	4,120	,38
	2	352		4,059	
	3	178		4,071	
	4	87		4,148	
Spor Turizm Dersi?	Evet	281	806	4,134	,06
	Hayır	525		4,060	

Spor Turizmine Yönelik Tutum Ölçeği'nin alt boyutları için yapılan tanımlayıcı istatistik değerlerine bakıldığında; sporcuların organizasyon, kişisel katkı, ekonomik katkı ve iş olanağına ilişkin tutumlarının yüksek olduğu söylenebilir (Tablo 62).

Spor Turizmine Yönelik Tutum Ölçeği'nin tüm lisans öğrencilerine **bölüm** değişkeni açısından bakıldığında Spor Bilimleri öğrencilerinin lehine anlamlı fark bulunmuştur (Tablo 61).

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda dünyada çok hızlı büyümesine rağmen, ülkemizde spor turizmi istenilen düzeyde değildir. Spor turizminin sağlıklı bir yaşam için gerekli olduğu, yeni iş olanakları sunduğu, ilgi çekici bir tarafının olduğu, sosyalleşmede etkili olduğu, turistik ürün çeşitlendirilmesine yardımcı olduğu, ülkemizin tanıtılmasında ve marka halini almasında başrol oynadığı, serbest zamanların değerlendirilmesinde kullanılabilceği ve en önemlisi ülkemize ekonomik katkısının büyük olduğu Turizm bölümü ve Spor Bilimleri öğrencilerinin büyük çoğunluğunun katılmış olduğu tutumlardır. Bu nedenle her iki bölümün öğrencilerinin spor turizmine yönelik tutumları olumludur.

Spor Turizmi, günümüzde ülke ekonomisine ve sosyal hayatımıza canlılık kazandırması açısından ve mevcut kaynakların korunması amacıyla turizmin çeşitlendirilmesinde başrol oynamaktadır. Türkiye, sahip olduğu doğal kaynakları, tarihi ve kültürel değerleri ile spor turizmi bakımından önemli bir potansiyele sahiptir. Bu sebepten dolayı yapılması gereken en önemli şey ise sahip olduğumuz genç ve dinamik insan gücümüzü doğru kullanarak spor turizminde gelişmiş bir konuma gelmektir. Ülkemizin sahip olduğu genç nüfus potansiyelini en iyi biçimde değerlendirmek amacıyla çocuklar ve gençlerin geleceğe sosyal, fiziksel, zihinsel ve psikolojik olarak her açıdan iyi hazırlanmaları ve bu alanların hepsinde kaliteli eğitim almaları gerekmektedir.

Spor turizmi organizasyonlarının kalitesi spor turizmi alanında ki işgücü niteliği ile paralellik gösterir. Bu bağlamda spor turizmi eğitimi spor turizmi organizasyonlarına yönelik geliştirilmelidir. Spor ve Turizm eğitimi veren okullardaki müfredatlar uygulamaya yönelik hazırlanmalı ve sürekli güncel olmalıdır. Lisans

düzeyinde hem spor hem de turizm eğitimleri uygulamaya yönelik verilmelidir. Aynı zamanda uzman kişiler tarafından dersler verilmelidir. Öğrencilerin spor ve turizm alanlarındaki eğitimlerine önem verilmelidir. Eğitim ve öğretim alanlarında önemli atılımlar yapılmalıdır. Böylece öğrencilerin sadece meslek sahibi olması değil bu mesleği yapabilecek nitelikli insanlar olması sağlanmalıdır.

Gençler açısından Spor turizmi organizasyonlarına katılmanın ilgi çekici olduğunu düşünürsek, öğrencilerin ve bireylerin sosyalleşmesi açısından önemli olduğu her platformda vurgulanmalıdır. Spor turizmi organizasyonlarının serbest zamanların değerlendirilmesi açısından büyük öneminin olduğu vurgulanmalı ve serbest zaman aktiviteleri olarak değerlendirilmelidir. Spor turizmi organizasyonlarına hem sporcu hem de izleyici olarak sağlıklı ve sosyal bir yaşamı sürdürebilmek amacıyla katılmak gereklidir. Ayrıca spor turizmi organizasyonlarına katılmak insanların özgüven gelişimine yardımcı olacaktır.

Öğrencilerin aldıkları eğitim meslek hayatlarında önemli bir yer tutmaktadır. Bu eğitimi ciddiye alarak kendini geliştiren öğrenciler, spor turizmine pozitif ivme kazandırabilmektedir. Bu yüzden turizm eğitimi alan ve spor bilimleri eğitimi alan öğrenciler spor turizmi alanında iş sahibi olmalıdır.

Bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı ve ileride yapılacak olan çalışmalara rehber olacağı öngörülmektedir. Bu araştırma bazı kısıtlı nedenlerden dolayı sadece bir üniversite ile sınırlı tutulmuştur. Evren ve örneklem büyütülerek benzer çalışmalar yapılabilir. Spor turizmi alanında gelişmiş ülkelerin üniversite öğrencileri ile ülkemiz üniversite öğrencileri arasında karşılaştırma yapmaya yönelik araştırmalar yapılabilir. Üniversitelerin spor ve turizm bölümü akademisyenlerine yönelik benzer bir çalışma yapılabilir. Mezun öğrencilere yönelik benzer bir araştırma yapılabilir. Spor Turizmine yönelik nitel çalışmalar yapılabilir. Spor turizmi çalışanlarına yönelik araştırma yapılabilir.

6. KAYNAKÇA

Açıkada, C. ve Ergen, E. (1990). Bilim ve Spor. Ankara: Tek Ofset Matbaacılık.

Alagöz, C. A. (1993). Türkiye’de Yaylacılık Araştırmaları. Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi.

Albayrak, A. (2013). Alternatif Turizm. Ankara: Detay Yayıncılık.

Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, (2018). <http://www.antalyakulturturizm.gov.tr/TR-68440/golf-turizmi.html> adresinden 05.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Aracı, H. (1999). Öğretmen ve Okullarda Beden Eğitimi. Ankara: Bağırhan Yayınevi.

Atalay, İ. (2007). Genel Coğrafya. İzmir: META Basım Matbaacılık.

Atılğan, S. (2007). Buz Pateni. Bilim ve Teknik Dergisi. Nisan.

Aymankuy, Y. (2013). Kongre Turizmi ve Fuar Organizasyonları. Ankara: Detay Yayıncılık.

Batman, O. Oktay, K. ve Ergün, H. (2007). İstanbul Olimpiyat Oyunlarının Türk Turizm Hareketlerine Olası Hareketlerine Yönelik Kuramsal Bir Çalışma. 5. Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi. 11-13 Haziran, Kırgızistan.

Batman, O. ve Eraslan, İ. H. (2007). Spor Turizmi. Bulu, M. ve Eraslan, İ. H. (Ed), (2007). Sürdürülebilir Rekabet Avantajı Elde Etmede Turizm Sektörü Sektörel Stratejiler ve Uygulamalar (1. Basım). İstanbul: Uluslararası Rekabet Araştırmaları Kurumu Derneği Yayınları.

Batman, O. ve Gürkan, Z. (2005). Futbol Turizmi. Yüksek Lisans Seminer Çalışması, Sakarya Üniversitesi.

Bayer, M. Z. (1992). Turizme Giriş. İstanbul: İşletme Fakültesi Yayını.

Bil, M. Bilova, M. ve Kubecek, J. (2012). Unified GIS Database on Cycle Tourism Infrastructure. Tourism Management. 33:6, 1554-1561.

Boylu, Y. (2002). Türkiye'deki Örgün Turizm Eğitiminin Sistematiik Olmayan Bir Açından Değerlendirilmesi. Doğu Akdeniz Üniversitesi Turizm Araştırmaları Dergisi.

Buckley, R. (2002). Surf Tourism and Sustainable Development in Indo Pacific Islands, I. The Industry and the Islands. Journal of Sustainable Tourism. 10:5, 407

Buz Pateni, (2018). <http://buzpateni.org.tr/tarihce/> adresinden 26.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Carrera, P. ve Bridges, B.J. (2006). Globalization and Healthcare: Understanding Health Care and Medical Tourism. Expert Rev Pharmacoecon Outcomes Research.

Chen, C.F. ve Chen, P.C. (2013). Estimating Recreational Cyclists. Preferences for Bicycle Routes – Evidence from Taiwan. Transport Policy. 26, 23-30.

Çetin, B. ve Kaymaz, Ç.K. (2013). İnanç Turizminde Kutsal Mağaralar: Türkiye'deki Ashab-ı Keyf Mağaraları (İzmir, Mersin, Kahramanmaraş- Diyarbakır). Uluslararası İnanç Turizmi ve Hoşgörü Konferansı. Konya.

Çuhadar, M. (2006). Turizm Sektöründe Talep Tahmini İçin Yapay Sinir Ağları Kullanımı ve Diğer Yöntemlerle Karşılaştırmalı Analizi (Antalya İlinin Dış Turizm Talebinde Uygulama). Yayımlanmış Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

Demirhan, G. (2004). Physical Education. Is it necessity or traditional? The 10th. ICHPER-CD Europe Congress& the TSSA 8 TH International Sports Science Congress. Antalya.

Demiroğlu, O. C. (2015). Kayak Turizmi Forumu'ndan Kayak Turizmi Politikasına Notlar. Sabancı Üniversitesi İstanbul Politikalar Merkezi; Stiftung Mercator Girişimi. 16, 1-16.

Devecioğlu, S. Futbol Ekonomi, (2010). <http://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/ekonomi/109-sehattin-devecioglu/526-futbol-turizmi.html> adresinden 30.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Devlet Planlama Teşkilatı Özel İhtisas Komiyonu Raporu, (2001).

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, (2006).

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü. (2006). Karstik Sahalarda Yeraltı Suyu Korunması, Çev. B. Ertürk, Ankara, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü.

Dinçer, M. Z. ve Güzel, S. Ö. (2016). Su Sporları Turizmi. İstanbul-Dinçer, F. ve Demiroğlu, O. C. (Ed), (2016). Deniz Turizmi (1. Basım). Ankara: Detay Yayıncılık.

Doğan, C. (2000). Ankara'da Termal Turizm Potansiyeli. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Doğaner, S. (2001). Türkiye Turizm Coğrafyası. İstanbul: Çantay Kitabevi.

Doğu, G. (2006). Sporun Sosyal ve Ekonomik Faydaları, Sağlıklı Kentler Birliği Toplantısı, 27-28 Nisan, Eskişehir.

Donellon, A. (1998). Takım Dili. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Düzce İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, (2018). http://www.duzceturizm.gov.tr/rehber-7-spor_turizmi.html adresinden 15.02.2018 tarihinde alınmıştır.

Ege, Z. (1996). Bir Rekreasyon Türü Olarak Av Turizmi ve Türkiye'de Av Turizminin Geliştirilmesi ile İlgili Bir Model Önerisi. Yayımlanmış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Erdoğan, N. (2003). Çevre ve Eko-turizm (1.Basım). Ankara: Erk Yayınları.

Eskişehir İl Kültür Turizm Müdürlüğü, (2018). <http://www.eskisehirkulturturizm.gov.tr/TR-158518/planor.html> adresinden 25.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Fairley, S. (2003). In Search Of Relived Social Experience: Group-Based Nostalgia Spor Tourism. Journal of Sport Management. 17: 284-304.

Gibson, H.J. (2003). Sport Tourism: An Introduction To The Special Issue. Journal of Sport Management. 17: 205-213.

Gibson, J. H. (1998). Sport Tourism: A Critical Analysis of Research. Sport Management Review, 1, 45-76.

Girel, Ç. (2008). Dünya’da Golf Turizminin Önemi ve Türkiye’de Bu turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi. Yayımlanmış Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Goulding, C. (1999). Heritage, Nostalgia, And The Grey Consumer. Journal of Marketing Practice: Applied Marketing Science. 5: 177

Grössing, S. (1991). Beden ve Spor-Hareket. 1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Günay Z, (2018). <https://www.bilgiustam.com/golf-sporunun-tarihcesi/> adresinden 04.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Gündoğan, N. (2001). Olimpizm ve Olimpiyat Organizasyonları. İstanbul: Ders Notları.

Güngör, A. ve Turgut, F. (2018). Türkiye’de Turizmin Çeşitlendirilmesinde Nostalji Spor Turizmi: Antalya’da Düzenlenen Yağlı Güreşler. Uluslararası Antalya Kongresi Bildiri Kitabı. 1-3 Mart 2018. Antalya, 1260-1278.

Gürbüz, S. ve Aydın, B. O. (2018). İslami İnanç Destinasyonlarının Tanıtımında Youtube Videolarının Kullanımı. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi. 1, 539-568.

Gürsoy, Ş. (2003). Atatürk Döneminde Batı’daki Olumsuz Türk Ve Türkiye İmajını Düzeltme Çabaları ve Türk Seyyahin Cemiyeti’nin Bu Konudaki Çalışmaları. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 1, 138-160.

Hacıoğlu, N. (1990). Örgün Turizm Eğitimi ve Sorunları. 1. Ulusal Turizm Kongresi. 21-23 Kasım. Kuşadası.

Hacıoğlu, N. Kaşlı, M. Şahin, S. ve Tetik, N. (2008). Türkiye’de Turizm Eğitimi. Ankara: Detay Yayıncılık.

Hazar, A. (2003). Rekreasyon ve Animasyon (1. Basım). Ankara: Detay Yayıncılık.

Hazar, A. (2007). Spor ve Turizm (1. Basım). Ankara: Detay Yayıncılık.

Hinch, T. And Higham, J. (2004). Sport Tourism Development Aspects of Tourism. OH: Channel View Publications.

Hinch, T. D. and Higham, J. E. S. (2001). SportTourism: A Framework for Research. International Journal of Tourism Research, 3, 45-58.

Hudson, S. (2003). Sport and Adventure Tourism. Binghampton: The Haworth Press.

İçöz, O. (2011). Turizm- Spor İlişkisi ve Spor Turizmi. Pınar, İ. (Ed), (2011). Uluslararası Turizm İşletmeciliği (1. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

İlban, O. M. ve Kaşlı, M. (2008). Kış Turizmi, Turistik Ürün Çeşitlendirilmesi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

İMEAK Deniz Ticaret Odası, (2015). <http://www.denizticaretodasi.org.tr/Sayfalar/anasayfa.aspx> adresinden 25.11.2018 tarihinde alınmıştır.

İnal, A. (1998). Beden Eğitimi ve Spor Bilimine Giriş. Selçuk Üniversitesi Basımevi.

İncekara, A. (1998). Doğu Anadolu'da Kış Turizmi ve Gelişme Olanakları. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.

İstanbul-Dinçer, F. ve Demiroğlu, O. C. (2015). Kış Turizminin Gelişimi ve Türkiye'nin Kış Turizmi Politikası. D. Küçükaltan, H. Çeken ve Ş. O. Mercan (Ed.). (2015). Değişik Perspektifleriyle Turizm Politikası ve Planlaması. Ankara: Detay Yayıncılık.

Jennings, G. (2007). Water-Based Tourism, Sport, Leisure, and Recreation Experiences. Oxford: Butterworth- Heinemann.

Kahraman, A. (2016). Otel İşletmeciliği (1. Basım). Konya: Eğitim Yayınevi.

Kalkınma Bakanlığı. (2014). Onuncu Kalkınma Bakanlığı 2014-2018 Spor Özel İhtisas Komisyonu Raporu. Ankara.

Kara, M. (2007). Turizm Sektörü. İstanbul: Kazancı Yayınevi.

Karakoç, B. (2011). Dünya Basketbol Şampiyonasının Spor Turizmi ve Ekonomik Etkileri Açısından İncelenmesi. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

Karasar, N. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemleri (21. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Karasu, T. (1985). Kongre turizmi ve Türkiye. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

Karataş, M. (2018). <https://www.mustafakaratas.org/haberler/guncel-spor-bilimleri-fakultesi-ve-besyo-sayilari> adresinden 01.12.2018 tarihinde alınmıştır.

Kardaş, N. T. (2015). Düzce İli Sportif Rekreasyon Alanlarının Haritasının Çıkarılması ve Örnek Model Oluşturulması. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Düzce.

Kardaş, N. T. ve Sadık, R. (2018). Spor Turizmine Yönelik Tutum Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması. Spor Eğitim Dergisi. 2, 29-36.

Kardaş, N. T. ve Turgut, F. (2018). Düzce İli'nin Turizm Potansiyeli ve Düzce'de Su Sporları Turizmi Faaliyetleri. Uluslararası Su ve Çevre Kongresi Bildiri Kitabı. 22-24 Mart 2018. Bursa, 912-920.

Keten, M. (1993). Türkiye'de Spor. İstanbul: Polat Ofset Basımevi.

Koçyiğit, H. (2011). Türkiye'de Seyahat Etmenin Kur'ani boyutu. Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 35, 1-20.

Kozak, M. (2009). Akademik Turizm Eğitimi Üzerine Bir Durum Analizi. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 22, 2.

Kozak, M. A. ve Bahçe, A. S. (2012). Özel İlgi Turizmi. Ankara: Detay Yayıncılık.

Kozak, N. (2012). Genel Turizm Bilgisi (1.Basım). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.

Kozak, N. Kozak, M. ve Kozak, A.M. (2008). Genel Turizm: İlkeler ve Kavramlar. Ankara: Detay Yayıncılık

Kozak, N. Kozak, M. ve Kozak, A.M. (2018). Genel Turizm: İlkeler ve Kavramlar (20.Basım). Ankara: Detay Yayıncılık

Kozak, N. Kozak, M.A. ve Kozak, M. (2001). Genel Turizm. Ankara: Detay Yayıncılık.

Kurtzman, J. (2005). Sport Tourism Categories. Journal of Sport&Tourism, 10:1, 15-20.

Küçükaslan, N. (2007). Özel İlgi Turizmi (1. Basım). Bursa: Ekin Basım Dağıtım.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, (2006). <http://www.kultur.gov.tr/TR-96270/turizm-verileri.html> adresinden 15.09.2018 tarihinde alınmıştır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, (2012). <http://www.kultur.gov.tr/TR-96270/turizm-verileri.html> adresinden 14.08.2018 tarihinde alınmıştır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, (2018). <http://teftis.kulturturizm.gov.tr/TR-14497/turizm-amacli-sportif-faaliyet-yonetmeli.html> adresinden 25.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Malta Planning Authority, (1997). Golf Course Development in Malta:A Policy Paper. Floriana.

Masterman, G. (2004). Stratejic Sport Event Management: An International Approach- Hospitality. Leisure and Tourism, Elsevier.

Mcintosh, R. ve Goeldner, C. (1980). Tourism Principles, Practices, Philopphies. (5. Basım), New York: John Willey and Sons Inc.

Megep, (2007). Eğlence Hizmetleri: Su Sporları. Ankara: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı.

Narin M. (2006). Ayvalık ve Burhaniye İlçelerinin Yat Turizmi Arzı ve Sorunları. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9, 2.

Okumuş, F. (2008). Turizm İşletmelerinde Çağdaş Yönetim Teknikleri (1. Basım). Ankara: Detay Yayıncılık.

Olimpiyat Barışı, (2018). <https://tr.sputniknews.com/olympics-2018-news/201802091032179823-guney-kuzey-kore-pyeongchang-kis-olimpiyat-oyunlari/> adresinden 15.09.2018 tarihinde alınmıştır.

ÖSYM. (2018). <https://www.osym.gov.tr/TR,15240/2018-yuksekokretim-programlari-ve-kontenjanlari-kilavuzu.html> 01.12.2018 tarihinde alınmıştır.

Özbydar, S. (1983). İnsan Davranışının Sınırları ve Spor Psikolojisi. Altın Kitaplar Yayınevi.

Özbek, M. (2014). Turizm Amaçlı Su altı ve Su Üstü Sportif Faaliyetler: Bugünü ve Geleceği. 2. Ulusal Deniz Turizmi Sempozyumu Kitabı. 28 Şubat 2014. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, 189-190.

Özdemir, A.S. Göçer, E. ve Karaküçük, S. (2016). Rekreasyon Bilimi: Rekreasyon ve Turizm Bölümü. Ankara: Gazi Kitabevi.

Özgüç, N. (1998). Turizm Coğrafyası Özellikler-Bölgeler. İstanbul: Çantay Kitabevi.

Passafaro P., Rimano A., Piccini P.M., Metastasio R., Gambardella V., Gullace G. ve Lettieri C., (2014). The Bicycle and the City: Desires and Emotions Versus Attitudes, Habits and Norms. Journal of Environmental Psychology. 38, 76-83.

Pehlivan, R. (2008). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Almakta Olan Üniversite Öğrencilerinin Sektör İle İlgili Tutumlarının Mezuniyet Sonrası Kariyer Seçimlerine Etkisi. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Pigeassou, C. (2004). Contribution to the Definition of Sport Tourism. Journal of Sport&Tourism, 9:3, 287-289.

Salar, B. (2012). 15-18 Yaş Grubu Takım ve Ferdi Spor Yapan Bireylerin Duygusal Durumlarının Karşılaştırılması. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 6, 123-135.

Sargın, S. (2006). Yalvaç'ta İnanç Turizmi. Elazığ Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2, 1-18.

Sarıçay, N. Y. (2009). İzmir Ticaret Odası AR-GE Çalışması.

Soyer, F. (2010). Sporculardaki Başarı Motivasyonu ile Takım Birlikteliği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi. 1, 225-239

Spor Akademisi, (2005). <http://sporakademisi.com/category/bilgi-bankasi/> adresinden 25.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Standeven, J. and Knop P. (1999). Sport Tourism. Champaign. IL. Human Kinetics. USA.

Şahan, H. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü. Yayımlanmış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.

Şahin, H.M. (2006). Beden Eğitimi ve Spor Sözlüğü. İstanbul: Morpa Yayınları.

Şahin, M. (2005). Spor Eğitimi Sürecinde Etik Değer Sorunu. Spor Eğitiminin ve Performansının Felsefi Temelleri Sempozyumu. Manisa.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, (2006). Türkiye Turizm Stratejisi. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayını.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2018), <http://www.kultur.gov.tr> adresinden 11.06.2018 tarihinde alınmıştır.

T.C. Turizm Bakanlığı. (1999). Turizm Terimleri Sözlüğü. Ankara: Turizm Bakanlığı Yayınları.

Toramanlı, A. (2014). Spor Turizminde Olimpiyat Oyunları ve Spor Turizminin Gelişimine Katkıları. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Toskay, T. (1978). Turizm, Turizm Olayına Genel Yaklaşım (1. Basım). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayını.

TUBİTAK, (2007). <http://www.bilimteknik.tubitak.gov.tr/pdf/nisan-2007> adresinden 15.07.2018 tarihinde alınmıştır.

Turco, D. M. (2002). Sport Tourism Fitness Information Technology inc. USA.

Turizm Amaçlı Sportif Faaliyetler Yönetmeliği. (2011). T.C. Resmi Gazete, 27855, 23 Şubat 2011.

Turizm Global, (2018). <http://www.turizmglobal.com/gecmisten-gunumuze-yelken-sporu/> adresinden 28.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Turizm Güncel (2017). <http://www.turizmguncel.com/haber/iste-dunyanin-en-cok-turizm-geliri-elde-eden-ve-en-cok-turist-agirlayan-10-ulkesi-h32560.html> adresinden 25.04.2018 tarihinde alınmıştır.

Turizm Ve Otelcilik Portalı (2008), <http://www.goktepe.net/turizmin-tanimi-ve-anlami.html> adresinden 19.04.2018 tarihinde alınmıştır.

TURSAB Doğa ve Macera Turizmi Raporu, (2014). https://www.tursab.org.tr/dosya/12897/tursab-dogamaceraturizmi128955073669_12897_5119416.pdf adresinden 25.11.2018 tarihinde alınmıştır.

TURSAB Kış Turizmi Raporu, (2014). https://www.tursab.org.tr/dosya/12196/tursab-kis-turizmi-raporu119314251845-1_12196_3978793.pdf adresinden 30.11.2018 tarihinde alınmıştır.

TURSAB Spor Turizmi Raporu, (2014). https://www.tursab.org.tr/dosya/12195/tursab-spor-turizmi-raporu_12195_5670173.pdf adresinden 18.10.2018 tarihinde alınmıştır.

Tuyluoğlu, T. (2003). Türkiye’de Turizm Eğitiminin Niteliği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Ankara.

Türk Dil Kurumu, (2018).
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5bf45d63822690.17602102 adresinden 20.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Türk Dil Kurumu, 2018 www.tdk.gov.tr adresinden 15.10.2018 tarihinde alınmıştır.

Türk Hava Kurumu, (2018).
http://www.thk.org.tr/egitim/kurslarimiz/itemlist/category/205-amator_sportif_havacilik_egitimleri_yelkenkanat adresinden 25.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Türk Hava Kurumu, (2018).
http://www.thk.org.tr/egitim/kurslarimiz/itemlist/category/206-amator_sportif_havacilik_egitimleri_planor adresinden 25.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Türk Hava Kurumu, (2018).
http://www.thk.org.tr/egitim/kurslarimiz/itemlist/category/203-amator_sportif_havacilik_egitimleri_parasut adresinden 26.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Türkçe Bilgi, (2018). <https://www.turkcebilgi.com/alpinizm> adresinden 20.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Türk Dil Kurumu (2018).
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5be00b07440218.48669462 adresinden 05.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Türk Dil Kurumu (2018).
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5a240916a128a0.76627205 adresinden 25.04.2018 tarihinde alınmıştır.

Türkeri, İ. (2014). Destinasyon Aidiyeti Oluşturulmasında Destinasyon İmajının ve Kişiliğinin Rolü: Kış Turizmi Örneği (Palandöken Kayak Merkezi). Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Türkiye Buz Pateni Federasyonu, (2018). <http://buzpateni.org.tr/category/bildiriler/genel-bildiriler/> adresinden 20.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Türkiye Kayak Federasyonu, (2018). <https://www.tkf.org.tr/> adresinden 26.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Türkiye Kürek Federasyonu, (2018). <http://www.tkf.gov.tr/1/federasyontarihcesi-377.aspx> adresinden 26.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Türkiye Su Sporları Federasyonu, (2018). <https://tssf.gov.tr/su-kayagi/> adresinden 30.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Uluslararası Olimpiyat Komitesi, (2018). http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Upload/Menu/624923_ioc_antlasmasi.pdf adresinden 11.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Usta, Ö. (2008). Turizm Genel ve Yapısal Yaklaşım. Ankara: Detay Yayıncılık.

Usta, Ö. (2009). Turizm Genel ve Yapısal Yaklaşım (2. Basım). Ankara: Detay Yayıncılık.

Usta, Ö. (2014). Turizm Genel ve Yapısal Yaklaşım (4. Basım). Ankara: Detay Yayıncılık.

Uzun, A.R. (2009). Türkiye’de Turizmin İstihdam Üzerine Etkileri (Turizm Eğitimi Üzerine Bir Örnek: Antalya). Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ülger, S. (1993). Genel Turizm Bilgisi (1. Basım). Antalya: Akdeniz Üniversitesi Yayını.

Ülker, İ. (1987). Dağ Turizmi ve Kış Sporları Tanımlar ve Kurallar Kayak Alanları Planlama Teknikleri. Ankara: Turizm Yıllığı.

Ünlüönen, K. ve Boylu, Y. (2005). Türkiye’de Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitimindeki Gelişmelerin Değerlendirilmesi. Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 12, 11-32.

Water Skiers, (2018). <https://worldwaterskiers.com/article/the-connection-between-slam-skiing-lower-back-issues/> adresinden 30.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Weed, M. and Bull, C. (2004). Sport Tourism: Participants, Policy and Providers. Oxford: Elsevier Publishing, Butterworth-Heinemann.

Yaşar, O. (2011). Saros Körfezi Kıyılarında Su Altı Dalış Turizmi. Journal of World of Turks. 3:1, 33-55.

Yayla, Ö. Silik, C. Ö. ve Dülger, A. (2017). Turizm Lisans ve Önlisans Eğitiminde 2017 Yılı Sayısal Değerlendirmeler. Journal Of Tourism and Gastronomy Studies. 5:4, 47-58.

Yeşil, M. (2015). Antalya’da Spor Turizmi: Mevcut Durumun Tespiti. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

Yücel, C. (2006). Türkiye’de Rafting Akıntıya Kürek Çekiyor. TÜRSAB Arge Departmanı. 26.11.2018 tarihinde alınmıştır.

Yücel, C. (2007). Turizm Sektörü. İstanbul: Kazancı Yayımevi.

Yükselen, C. (2010). Örnekleme Süreci ve Örnekleme Yöntemleri. 4. Pazarlama Araştırmaları Semineri.

Zorba, E. İkizler, H.C. Tekin, A. ve Miçooğulları, O. (2005). Herkes İçin Spor. İstanbul: Morpa Yayınları.

7. EKLER

Ek-1. Uygulanan Anket Formu

SPOR TURİZMİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

Bu araştırma Turizm Eğitimi ve Spor Bilimleri Eğitimi alan lisans öğrencilerine yönelik yapılmaktadır. Vereceğiniz bilgiler sadece bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Çalışmamızı katkıda bulunduğunuz ve zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz.

Dr. Öğr. Üyesi Arif GÜNGÖR

Fatih Turgut

Katılımcıya Ait Bilgiler

Yaş	☐ 18-20 ☐ 21-22 ☐ 23 ve üzeri
Cinsiyet	☐ Erkek ☐ Kadın
Bölüm	
Sınıf	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4
Gelir düzeyi	☐ 1,000-2,000 ☐ 2,000-3,000 ☐ 3,000 ve üzeri
Branş	
Spor Turizmi dersine katıldınız mı?	☐ Evet ☐ Hayır

Aşağıda spor turizmine yönelik algılarınızı belirlemek amacıyla sorular verilmiştir. Lütfen bu soruları **1-Kesinlikle Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Kararsızım, 4-Katılıyorum, 5-Kesinlikle Katılıyorum**, seçeneklerinden birine çarpı (X) işareti koyarak cevaplandırınız.

		Keslikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Keslikle Katılıyorum
1.	Spor turizmi organizasyonlarının yetersiz olduğu kanısındayım					
2.	Spor turizminin serbest zaman değerlendirme imkanlarını arttırdığı düşüncesindeyim.					
3.	Spor turizmi etkinliklerinde yer almanın bireylerde özgüven duygusunu geliştirdiğini düşünüyorum.					
4.	Spor turizmi etkinliklerinin ulusal ve uluslararası alanda yetersiz olduğunu düşünmekteyim.					
5.	Spor turizmi sağlıklı bir yaşam için önemlidir.					
6.	Spor turizmi tesisleşmeyi de beraberinde getirir.					
7.	Spor turizmi yeni iş olanakları sunmaktadır.					
8.	Spor turizmi etkinliklerine katılmak son derece ilgi çekicidir.					
9.	Spor turizmüne yatırımların sayısı artırılmalıdır.					
10.	Spor turizmini geliştirmek için pazarlama çalışmaları yapılması gereklidir.					
11.	Spor turizmi bireylerin sosyalleşmesinde etkili rol oynar.					
12.	Spor turizmi, turizm işletmeleri ürün çeşitliliğini artırır.					
13.	Spor turizminin gelişmesi ülkemizi marka haline getirir.					
14.	Ülkemizin büyük spor turizmi faaliyetlerine ev sahipliği yapması, istihdam olanaklarının artmasını sağlar.					

8. ÖZGEÇMİŞ

1993 yılında Kocaeli'nin Karamürsel ilçesinde doğdu. 2007 yılında Ortaöğretimini Nazmi Oğuz İlköğretim Okulu'nda, 2011 yılında lise öğrenimini Karamürsel Alp Anadolu Lisesi'nde tamamladı. 2011 yılında Düzce Üniversitesi Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu'na girdi ve lisans eğitimini Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü'nde 2016 yılında tamamladı. 2016 yılında Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm Otel İşletmeciliği Anabilim Dalı Yüksek lisans programına girdi. Aynı yıl Düzce Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü'ne girdi. 13 yıldır lisanslı voleybolcu olan Turgut, Kocaeli Şirintepe Gençlerbirliği, Yeni Kandıra spor, Suncuk spor ve Karamürsel İdman Yurdu Spor kulüplerinde yer aldı. Yabancı dili İngilizce, Almanca ve Boşnakçadır. 2014 yılında Marmaris Martı- La Perla otelde beachboy olarak çalıştı. Halen yüksek lisans ve lisans öğrenimini Düzce Üniversitesinde devam eden TURGUT, voleybol hayatına Kocaeli Büyükşehir Belediye Kağıtspor'da devam etmektedir.

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULU KARARLARI

TOPLANTI SAYISI
8

KARAR SAYISI
2018/20

KARAR TARİHİ
24/05/2018

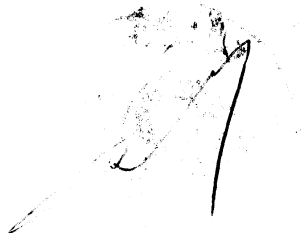
KARAR NO: 2018/20

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm ve Otel İşletmeciliği Anabilim Dalı öğrencisi Fatih TURGUT'un proje yürütücüsü olduğu "Turizm ve Spor Bilimleri Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Spor Turizmine Yönelik Görüşlerinin Karşılaştırılması:Düzce Üniversitesi Örneği" başlıklı proje çalışmasının Etik olarak uygun olduğuna,

Oy birliği ile karar verildi.

ASLI GİBİDİR.
24/05/2018

Müyesser LAMBA
Etik Kurul Bürosu Birim Sorumlusu

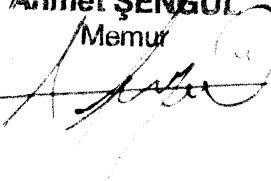

TESLİM – TESELLÜM BELGESİ

Düzce Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulunun
24.05.2018 tarihli ve 2018/20 Karar sayılı kararı teslim aldım./ettim.

Teslim Eden

25/05/2018

Ahmet ŞENGÜL
Memur

Teslim Alan

25.05/2018

Fatih TILGUT
